

TUHUN VAHA JA NI NTEE SAN LUCAS

1 ¹Cuāhā tēe nī nducú ndéé dē nī ntavā vāha dē historia Jesús, ndācá tiñu jā ní nsāhá yā nī jinī ndācá ó.

²De nī ntee ndá dē ndá tūhun jā ní ncachī tūhun ndá nchivī nūū ō, jā ní jinī ji tiñu ñúcuán jondē tá nī nquijéhé, de nī nacani ji tūhun yā.

³De sāán, suni nī nanducú vāha sá ndá tūhun yā jondē tá nī nquijéhé. De nī jani inī sá jā suni vāha jā tee cájí sá ndācá tūhun yáhá nūū ní, amigo Teófilo.

⁴De súcuán de cunī ní jā íyó ndāā ndācá tūhun jā ní ncachī tūhun ndá ji nūū ní.

Jā ní ncachī ángel jā cacu Juan tēe scuénduté

⁵Tiempo jā ní ncuu Herodes rey Judea, de nī iyo iin sūtū nchivī hebreo, nání dē Zacarías, de grupo Abías cúu dē. De ñasíhí dē nání ña Elisabet, de suni tatā maá sūtū Aarón cúu ña.

⁶De ndúū dē chi nchivī ndāā cúu dē nūū Yāā Dios, de vāha ndāā squíncuu dē tiñu jā ndácu ley maá Jētohō ō Yāā Dios, jínī ndá nchivī.

⁷De nduú nā sēhe dē íyó, chi ñahan númā cúu Elisabet, de ja ñáhnú ndúū dē.

⁸De iin quivī de sátínú Zacarías nūū tiñu jā cúu dē sūtū nūū Yāā Dios, chi nī nquenda quivī jā ndivi grupo dē.

⁹De nī nsāhá ndá dē suerte tá cúu nūū íyó costumbre ndá sūtū. De nī nsāhá tocar Zacarías jā quivī dē inī cuarto īi templo Jētohō ō Yāā Dios, de teñuhūn dē incienso.

¹⁰De hora jā cáyū incienso, de ndá nchivī cuāhā íní ji yātā templo, jícān táhvī ji.

¹¹De nī nquenda iin ángel maá Jētohō ō nūū Zacarías, íní yā lado cuáhá altar nūū cáyū incienso.

¹²De nī ncunēhén inī Zacarías jā ní jinī dē nūū yā, de nī nchūhú ndasí dē.

¹³De nī ncāhān ángel jín dē: Zacarías, mā cúyūhú nú, chi mitan de sāhá Yāā Dios jā ní jicān táhvī nū. De ñasíhí nú Elisabet, scácu ña iin sēhe yíi, de scúnaní nú ji Juan.

¹⁴De cusii ndasí inī nū. De cuāhā nchivī cusii inī jā cacu ji.

¹⁵Chi cuñáhnú sēhe nú sáhá maá Yāa Dios. De mā cōhó ji vino ni ntexēen, de cunuú maá Espíritu Santo jín ji jondē ncháha ca cacu ji.

¹⁶De sáhá ji jā cuāhā nchivī nación nū Israel ndicó inī ji nū Jētohō ji Yāa Dios.

¹⁷De xihna cā Juan quiji, nacani tūhun Jētohō ō Jesús, sá de quiji maá yā. De sáhá ji tá cúu nū ní nsáhá Elías, tēe nī nacani tūhun Yāa Dios jondē janahán, de cunevāha ji poder jā nacani ji tūhun, tá cúu nū ní nevāha Elías. De sáhá ji jā ndācá yuvá ndumanī dē jín sēhe dē. De suni sáhá ji jā nchivī nihin inī cuetáhvi ji nū Yāa Dios, nduu ji nchivī ndāā. Súcuán sáhá tūha ji nchivī tácu candíja ji maá Jētohō ō Jesús tá quiji yā, ncachī ángel.

¹⁸De Zacarías nī jicā tūhún dē yā: ¿Nāsa cucáhnú inī sá tú jāndāā cúu? Chi tēe náhnú cúu sá, de suni náhnú ñasíhí sá, ncachī dē.

¹⁹De nī ncāhān ángel jín dē: Maá nī cúu Gabriel, de íyó nī nū Yāa Dios, jétínú yā nduhū. De nī ntetínú yā nduhū vāji nī jā cāhān ni jín nú, de nācani nī tūhun vāha yáhá nū nū.

²⁰De siqui jāá nduú ní ncándíja nú tūhun jā ní ncāhān ni, de cuñíhín nú, de mā cúu cā cāhān nū, chi jondē tá cacu sēhe nú jín ña. De quee ndāā ndija tūhun jā cāhān ni yáhá tá quenda quivī, ncachī ángel.

²¹De ndá nchivī íñi yātā templo, ndétu ji Zacarías, de jáni inī ji nā cuá cúu jā cúcuéé dē inī cuarto īi templo.

²²De tá nī nquee dē, de nduú cā ní ncúu cāhān dē jín ji. De nī jicūhun inī ji jā inī templo nī jinī nijin dē iin jā ní stéhēn yā nū dē. De maá seña-ni cā nī nsáhá dē nū ji, chi nī ncuñíhín dē.

²³De tá nī jinu quivī jā sátínú dē inī templo, de cuānohōn dē vehe dē.

²⁴De nī ncuu jacū quivī, de ñasíhí dē Elisabet nī jicūhun sēhe ña. De nī nquendōo ña vehe ña ūhūn yōō jāá nduú cā ní jéhēn ña. De jáni inī ña:

²⁵Súcuán nī nsáhá maá Jētohō ō jín nī, de nī ncandeē yā tūhun jā cúcanoō ni nū nchivī jāá nduú sēhe nī, jáni inī ña.

Jā ní ncachī ángel jā cacu Jesús

²⁶De nū íñu yōō, de nī ntají Yāa Dios ángel Gabriel, nī jéhēn yā iin ñuú nání Nazaret, ndáñuú Galilea.

²⁷De nī jéhēn yā nū iin ñahan lúlí jā nání María. De ja nī ncundaā jā cueca iin tēe nání José ña, de tatā rey David cúu dē.

²⁸De nī nquivī ángel nū ndéē ña, de nī ncāhān yā: Ncu tandiī, de nācā ndetū tāhvī nū. Chi maá Jētohō ō Yāa Dios íyó yā jín nú, de nī nsáhá yā jā ndetū ndasí cā nū nū ndá cā ñahan, ncachī yā.

²⁹De tá nī jinī ña nū ángel, de nī ncunéhēn inī ña jā súcuán cāhān yā, de nī jani inī ña nū cāhān yā súcuán jín ña.

³⁰De nī ncāhān cā ángel jín ña: Mā cúyūhú nú María, chi nī nsáhá Yāa Dios jā váha ndóhó.

³¹De jicūhun sēhe nú de scácu nú iin sēhe yíí, de scúnaní nú ji Jesús.

³²De cuñáhnú ji, de cunaní ji Sēhe Yāa cúñáhnú ndasí. De maá Yāa ñúcuán jā cúu yā Jētohō ō sáhá yā jā cuu ji rey, tá cúu tatā ji David jā ní ncuu dē rey.

³³De ní cání tatúnī ji nūū nchivī nación nū Israel. De mā ndihí cuitī jā tatúnī ji, ncachī ángel.

³⁴Ñúcuán de nī jicā tūhún María yā: ¿Nāsa coo tiñu jā ní ncāhān ní? Chi ncháha ca coo yíí sá, ncachī ña.

³⁵De nī ncāhān ángel: Maá Espíritu Santo sáhá jā jicūhun sēhe nú, de poder maá Yāa cúñáhnú ndasí sáhá iin tiñu ñáhnú jíín nú. De jā ñúcuán maá sūchí īī jā cacu, quihi cuenta ji nūū Yāa Dios, de cunaní ji Sēhe Yāa Dios.

³⁶De suni cáchī tūhun nī nūū nū jā táhán nú Elisabet, suni scácu ña iin sēhe yíí, vísō ja ñáhnú ña. De mitan íyó īñū yōō jāá nduú cā cáhān nchivī jā cúu ña ñahan númā.

³⁷Chi ndihi-ni cuu sáhá Yāa Dios, de nduú ni iin íyó jā má cūú sáhá yā, ncachī ángel.

³⁸Ñúcuán de nī ncāhān María: Cuu túsaá, de ná sáhá sá ndācá jā ndácu Jētohō ō Yāa Dios, de ná cóo jíín sá tá nī ncachī ní, ncachī ña. Sá de cuāhān-ni ángel.

Jā ní jēndēhé María Elisabet

³⁹De nī ncuu jacū quivī, de ñamā cuāhān María, nī ncaa ña yucu cuāhān ña iin ñuū región Judea.

⁴⁰De nī jīnū ña vehe Zacarías, de nī ncāhān jítáhán ña jíín Elisabet.

⁴¹De tá nī jini Elisabet jā cáhān María jíín ña, de sūchí ñúhún chijin ña nī ncandā ji-ni. De nī ncunuú Espíritu Santo jíín ña.

⁴²De nī ncāhān jee ña: Nī nsáhá Yāa Dios jā ndetū cā cúu nú nūū ndá cā ñahan, jíín jā coo ndetū ndasí sēhe nú.

⁴³¿De nāsa cúu jā ní nquenda naná Jētohō ni nūū nī? Chi nduú ná cúu cuitī nī.

⁴⁴Chi tá nī jini nī tūhun jā ní ncāhān nū jíín nī, de sūchí ñúhún chijin nī nī ncandā ji-ni jā cúsiī inī ji.

⁴⁵De nācā ndetū nū jā ní ncandíja nú, chi quee ndaā ndācá tūhun jā ní ncāhān Jētohō ō Yāa Dios jíín nú, ncachī Elisabet.

⁴⁶Ñúcuán de nī ncāhān María:

Cáhān ni jā cúñáhnú ndasí maá Jētohō ō Yāa Dios,

⁴⁷de cúsiī inī ni jíín maá yā jā scácu yā nduhū.

⁴⁸Chi nī nsáhá yā cuenta nduhū, vísō nduú cúñáhnú nī.

De ná squíncuu nī jā ndácu yā.

- De jondē mitan de ndá nchivī jā nacacu, cāhān ji jā ndetū ndasí nī.
49 Chi Yāā tíin ndihi-ni poder, nī nsāhá yā tiñu ñáhnú jíin nī.
 De Yāā īi Yāā ndoo cúu yā.
50 De níí cání cundáhvī inī yā ndá nchivī jā ndíhvī inī ji jā má stívī ji
 nūū yā.
51 Nī nsāhá yā tiñu ñáhnú jíin poder yā,
 chi nī scúnu yā ndá nchivī sáhá vīxī maá,
52 de ndá nchivī cúñáhnú, nī ncandēē yā jā cúñáhnú ji.
 De nchivī ndāhvī, chi nī nsāhá ñáhnú yā ji,
53 de nchivī jíhī sōco, nī jēhe yā jā cajī vāha ji,
 de nchivī cuicá, chi nī natajī yā ji súcuan-nī.
54 De nī nchindeē nī nchituu yā yóhó nchivī nación Israel, jā cúu ó
 mozo yā,
 chi nduú náā inī yā jā cúndáhvī inī yā yóhó.
55 Chi súcuan nī nquee yuhú yā nūū ndācá tatā ō,
 nūū Abraham jíin ndācá tatā dē jā coo níí cání.
 Ncachī María.
56 De nī ndeē ña jíin Elisabet tá ūnī yōō. Sá de cuānohōn ña vehe ña.

Jā ní ncacu Juan tēe scuéndutē

- 57** De nī nquenda quivī jā scácu Elisabet sēhe ña, de nī scácu ña iin sēhe yíí.
58 De ndá nchivī ndēē ñatin jíin ña jíin ndá táhán ña, nī jinī ji jā ní
 ncundáhvī ndasí inī Yāā Dios ña, de nī nquenda ji nī ncāhān ji tūhun sīi
 jíin ña.
59 Ñúcuán de nūū únā quivī jā ní ncacu ji, de nī jēhēn ndá nchivī nī nsāhá
 ji circuncidar sūchí ñíquín ñúcuán. (De ñúcuán cúu iin tunī nūū yiqui cúñu
 ndá sūchí yíí hebreo jā stéhēn jā cúu ji nchivī Yāā Dios.) De scúnaní ji sūchí
 ñúcuán sívī tatá ji Zacarías nícu.
60 De nī ncāhān naná ji: Mā cūú, chi Juan cunaní ji, ncachī ña.
61 De nī ncāhān ndá ji jíin ña: ¿De nūcu? De nduú nī iin táhán nú nání
 súcuan, ncachī ji.
62 Ñúcuán de jíin seña nī jīcā tūhún ndá ji tatá sūchí ñúcuán nāsa cúnī dē
 jā cunaní ji.
63 De nī jīcān dē iin tutū, de nī ntee dē: Juan cunaní ji, cáchī. De ndācá
 nchivī nī nsāhvi inī ji nī jinī ji.
64 De nī nacahān-ni Zacarías jā ní ncuñíhín dē, de nī nquijéhé dē cáhān dē
 jā vāha ndasí Yāā cúu Yāā Dios.
65 De ndá nchivī ndēē ñatin jíin dē, nī nsāhvi ndasí inī ji. De níí yucu
 región Judea nī jītē nuu ndá tūhun yáhá jā súcuan nī ncuu.

⁶⁶De nchivī jā ní jini tūhun, nī nquijéhé ji nácani inī ji, de jícā tūhún táhán ji: ¿Nāsa coo tá cuahnu sūchí yáhá? ncachī ji. Chi maá Jētohō ō Yāa Dios nī nsāhá yā jā váha ndasí ji.

Tūhun vii jā ní nacani Zacarías

⁶⁷De tatá ji Zacarías nī ncunuú Espíritu Santo jín dē, de nī nacani dē tūhun jā ní stéhēn Yāa Dios nūū dē:

⁶⁸Nācā vāha ndasí Yāa cúu Jētohō ō, suu Yāa Dios maá ó nchivī Israel, chi nī nquiji yā nūū ō jā cúu ó nchivī yā, de nī scácu yā yóhó.

⁶⁹De nī jani yā iin Yāa íyó poder jā scácu yóhó, de Yāa ñúcuán cacu nūū tatā maá mozo yā rey David.

⁷⁰Chi súcuán nī nquee yuhú yā, de nī nacani ndá tēe ndoo jā ní nacani tūhun yā janahán.

⁷¹De nī ncāhān ndá dē jā scácu yā yóhó nūū ndá jā jínī ūhvī yóhó, jín nūū ndá jā quítī inī nūū ō.

⁷²Chi nī ncundáhvī inī yā ndācá tatā ō, de nduú ní náa inī yā trátū īi yā.

⁷³Chi suu trátū ñúcuán nī ncāhān téyí yā jín tatā ō Abraham,

⁷⁴suu jā scácu yā yóhó nūū ndá jā jínī ūhvī yóhó, tácuā sāhá ó tiñu cúnī yā de mā cúyūhú ó,

⁷⁵de coo ndāa coo ndoo ánō ō jā cuetínú yā yóhó ndihi quīvī jā cutecū ō.

⁷⁶De ndóhó sūchí lúlí, cuu nú tēe nacani tūhun Yāa cúñáhnú ndasí. Chi cosō nūú nú ichi nūū maá Jētohō ō Jesús, tácuā sāhá tūha nú nchivī, sá de quiji yā.

⁷⁷De cachī tūhun nú nūū nchivī maá yā jā scácu yā ji, jín jā cune cáhnú inī yā nūū cuāchi ji.

⁷⁸Chi Yāa Dios maá ó, vāha inī yā de cúndáhvī inī yā yóhó. Jā ñúcuán tají yā maá Yāa jā stúu inī ánō ō, quiji yā jondē andiví,

⁷⁹tácuā jicūhun inī ndá yóhó jā ndéē ō modo nūū neē nūū ja ñatin cuū ō.

De chuhun yā yóhó ichi nūū coo ndeé coo siī inī ō.

Ncachī Zacarías.

⁸⁰De sūchí lúlí ñúcuán nī jahnu ji de nī jija ji jín tūhun yā. De nī iyo ji nūū ñuhun tíhá jondē quīvī jā ní nquenda nijín ji nūū nchivī Israel.

Jā ní ncacu Jesús

(Mt. 1.18-25)

2 ¹De nī ncuu jacū quīvī, de Augusto, tēe cúu rey, nī ndacu dē tiñu jā coo censo jā nūcōsō sívī ndiviī nchivī ní cáhnú nūū tátúnī dē.

²Yáhá cúu censo jā xíhna ñúhún jā ní nsáhá ndá dē tá nī ncuu Cirenio gobernador nación Siria.

³De ndiviī nchivī cuānohōn ji tá ñuū tá ñuū ji jā nacuāha ji síví ji.

⁴De saá-ni José nī nquee dē ñuū Nazaret ndáñuū Galilea. De cuānohōn dē región Judea, de nī jīnū dē ñuū Belén, jā cúu ñuū nū ní ncacu rey David janahán. Chi tatā David cúu dē.

⁵De nī jēhēn dē tácu nacuāha dē síví dē jín María, chi ja ñatin cundeē dē jín ña. De ñúhún sēhe ña nī nsáhá Espíritu Santo.

⁶De juni íyó ndúu dē ñúcuán de nī nquenda quivī jā cacu sēhe ña.

⁷De nī scácu ña sēhe yíí xíhna ñúhún ña, de nī nchusúcún ña ji sahma vítá, de nī jaquín ña ji inī iin tündōó nū yáji quiti, chi nduú cā núne mesón cundeē ndá ña.

Jā ní nquenda ndá ángel nū ndá pastor

⁸De ñatin ñuū Belén íyó ndá tēe cúu pastor, de níi niñū jító ndá dē ticāchí dē jondē yucu.

⁹De iin sanaā-ni de nī nquenda iin ángel maá Jētohō ō nū dē, de nduva maá Jētohō ō nī jēndūtē ní nū íyó dē. De nī nchūhú ndasí ndá dē.

¹⁰De nī ncāhān ángel ñúcuán jín dē: Mā cúyūhú ndá nú, chi vāji nī jā cachī tūhun nī iin tūhun vāha nū nū, de sáhá jā cusīi ndasí inī ndācá nchivī:

¹¹Chi mitan de inī ñuū David nī ncacu iin Yāā jā scácu ndá ndóhó, de maá Jētohō ō Cristo cúu yā.

¹²De yáhá cúu seña jā nanihīn nū sūchí ñíquín ñúcuán, chi ñúsúcún ji sahma vítá, de cáá ji inī iin tündōó nū yáji quiti, ncachī ángel.

¹³De sanaā-ni de nī nquenda cuāhā cā ángel andiví, íní ndá yā jín ángel ñúcuán, de cáhān ndá yā jā vāha ndasí Yāā cúu Yāā Dios. De suni cáhān yā:

¹⁴Vii ndasí cúñáhnú maá Yāā Dios jā ndéē nū sūcún.

De ná ndúvāha inī ndá nchivī ñayiví sáhá yā jā cusīi inī yā jín ji. Ncachī ndá ángel.

¹⁵Ñúcuán de cuānohōn ndá ángel andiví. De ndá tēe cúu pastor nī ncāhān dē jín táhān dē: Ná cóhōn ñuū Belén, de cunī ō nā cuá cúu jā ní ncuu jā ní ncachī tūhun Jētohō ō nū ō, ncachī ndá dē.

¹⁶De ñamā cuāhān ndá dē, de nī nanihīn dē María jín José jín sūchí ñíquín, cáá ji inī tündōó nū yáji quiti.

¹⁷De tá nī jini ndá dē nū ji, de nī nacani dē tūhun jā ní ncachī ángel nū dē sīquī sūchí ñíquín.

¹⁸De nī nsāhvi inī ndá nchivī nī jini ji tūhun jā cáhān ndá tēe cúu pastor.

¹⁹De María nī nchuhun inī ña ndācá tūhun yáhá, de nácani inī ña sīquī.

²⁰De cuānohōn ndá pastor, de cáhān ndá dē jā vāha ndasí Yāā cúu Yāā Dios sīquī ndācá jā ní jini dē jín jā ní jinī dē, chi nī nquee ndaā ndá tūhun jā ní ncachī ángel nūū dē.

Jā ní stéhēn dē ji nūū Yāā Dios inī templo

²¹De nī ncuu ūnā quīvī jā ní ncacu yā, de nī nsāhá ndá dē circuncidar sūchí níquín nūcuán. De nī scúnani dē ji Jesús, chi síví nūcuán nī ncachī ángel nūū María jondē ncháha ca jicūhun ji.

²²De nī jinu quīvī jā ní squíncuu ndá ña costumbre jā ndúndoo ndá ña nūū Yāā Dios, tá cúu nūū cáhān ley jā ní jēhe yā nūū Moisés. De nī jēhēn ndúū dē jín ji Jerusalén tácu stéhēn dē ji nūū Jētohō ō Yāā Dios.

²³Súcuán nī nsāhá ndúū dē, chi yósō nūū tutū ley yā: Ndācá sūchí yí jā cácu xihna nūhún, quihi cuenta ji nūū Jētohō ō Yāā Dios, cáchī tutū.

²⁴De suni cuāsōcō dē tá cúu nūū cáhān ley maá Jētohō ō: Sōcō ndá nú ūū livi á ūū paloma, cáchī tutū.

²⁵De nī iyo iin tēe nání Simeón, ndēē dē Jerusalén tiempo nūcuán. De tēe ndāā tēe chíñúhún vāha nūū Yāā Dios cúu dē. De nūhún inī dē jā quenda maá Yāā jā scácu ndá nchivī nación dē Israel. De maá Espíritu Santo íyó yā jín dē,

²⁶de ja nī ncachī tūhun yā nūū dē jā má cúū cuitī dē chi jondē cunī dē nūū Cristo jā tetínú maá Jētohō ō Yāā Dios.

²⁷De nī stéhēn yā nūū dē jā quihīn dē templo quīvī nūcuán. De saá-ni tatá jín naná sūchí níquín Jesús, nī nquīvi dē templo jín ji jā sāhá dē ji tá cúu nūū cáhān ley Moisés.

²⁸De Simeón nī numi ndēē dē ji, de nī ncāhān dē jā vāha ndasí Yāā cúu Yāā Dios, de ncachī dē:

²⁹Tátā Yāā Dios, mitan de cuu cuāha ní tūhun jā cuū sá da, chi ja nī ncusiī inī sá,

chi ja nī squíncuu ní tūhun jā ní nquee yuhú ní nūū sá jā cúu sá mozo ní.

³⁰Chi nī jinī jínúū sá nūū Yāā jā scácu ndá sāán.

³¹De nī jani ní yā jā scácu yā ndá nchivī ñayiví.

³²De maá yā sāhá jā cutūu inī ánō nchivī ndācá nación, tácu jicūhun inī ji nāsa Yāā cúu ní.

De sāhá yā jā cuñáhnú nchivī maá ní Israel.

Ncachī Simeón.

³³De José jín naná ji nī nsāhvi inī ndúū dē nī jini dē tūhun yā jā ní ncāhān Simeón.

³⁴De nī jicān táhvi Simeón jēhē ndá dē, de nī ncāhān dē jín naná ji María: Sūchí yáhá vāji ji tácu candíja cuāhā nchivī nación maá ó Israel, de cācu

ji. De sava ji chi mā cándíja ji, de tānū tāhvī ji. Chi sūchí yáhá cúu ji Yāā jā ní ntetínú Yāā Dios, de vísō sūcuán de squéne yichī cuāhā nchivī ji.

³⁵De sūcuán de tūu nijīn nāsa jāni inī ndá nchivī. De maá nú chi tahúhvi ndasí inī nū jā cunī nū jā ndoho ji, ncachī Simeón.

³⁶De suni íyó iin ñahan nācani tūhun Yāā Dios, nání ña Ana. De sēhe Fanuel, tatā Aser cúu ña. De ja ñáhnú ndasí ña. De jondē tá lulí ña de nī ndeē ña jíin yií ña ūjā cuiyā.

³⁷Sá de nī nquendōo ndáhvī ña, de ja íyó ña cūmī xico cūmī cuiyā. De nduú quée ña inī templo, chi nduú ñuú sáhá ña ndācá jā cūnī Jētohō ō Yāā Dios, de nditē inī ña de jícān táhvī ña.

³⁸De suni maá hora ñúcuán nī nquenda ña nūū íní ndá dē, de nī nacuetáhvī ña nūū Yāā Dios. De nī ncachī ña tūhun sūchí ñíquín ñúcuán nūū ndá nchivī Jerusalén jā ñúhún inī ji jā quenda maá Yāā jā scácu ji.

Jā cuānohōn ndá dē ñuū Nazaret

³⁹De nī ncuu nī squíncuu ndúū dē ndācá tiñu jā cáhān ley maá Jētohō ō Yāā Dios, de cuānohōn dē ñuū dē Nazaret región Galilea.

⁴⁰De sūchí lulí ñúcuán nī jahnu ji, de nī jija ji, de nī ncundíchí ji. De nī nsāhá Yāā Dios jā váha ndasí ji.

Jā ní iyo sūchí lulí Jesús inī templo

⁴¹De ndācá cuiyā jēhēn tatá ji naná ji Jerusalén, jā cúu vico pascua nchivī hebreo.

⁴²De tá nī ncuu ūxī ūū cuiyā ji, de cuāhān tucu ndá dē Jerusalén, tá cúu nūū jēhēn dē vico ñúcuán.

⁴³De tá nī nchāha vico, de cuānohōn ndúū dē. De sūchí lulí Jesús nī nquendōo ji Jerusalén, de nduú ní jínī José jíin naná ji.

⁴⁴De jāni inī ndúū dē jā cuāhān ji māhñú nchivī ñúhún ichi. De nī jica dē iin quivī, sá de nī nanducú dē ji māhñú ndá táhān dē jíin nchivī jínī táhān dē jíin.

⁴⁵De nduú ní nánihīn dē ji. Ñúcuán de nī ndicó cóo ndúū dē Jerusalén, cuānanducú dē ji.

⁴⁶De nūū únī quivī de nī nanihīn dē ji inī templo, ndéē ji māhñú ndá tēe stēhēn ley janahán, de níni ji jā cáhān ndá dē, de jícā tūhún ji dē sīquī tūhun ñúcuán.

⁴⁷De ndá nchivī jā níni tūhun cáhān ji, sáhvi inī ji jā vāha cájí xīnī ji de vāha scócóo ji tūhun.

⁴⁸De tá nī jínī naná ji tatá ji nūū ji, de nī nsāhvi inī ndúū dē. De nī ncāhān naná ji: Séhē, ¿nūcu nī nsāhá nú nduhū sūcuán? Chi ndúū nī jíin tatá nú, nācani ndasí inī nī nānducú nī ndóhó, ncachī ña.

⁴⁹Ñúcuán de nī ncāhān ji: ¿Nūcu nánducú ní sāán? Chi cánuú jā cucuu sá jíin tiñu Tatá sá Yāā Dios, ncachī ji.

⁵⁰De nduú ní jícūhun inī ndúū ña tūhun cáhān ji jíin ña.

⁵¹Sá de cuānohōn ji jíin ndúū dē ñuū Nazaret, de nī jetáhvī ji nūū dē. De naná ji nī nchuvāha ña ndācá jā ní ncuu yáhá inī ánō ña.

⁵²De Jesús nī jahnu cā ji de nī ncundíchí cā ji. De cúsiī inī Yāā Dios jíin ji, de saá-ni ndācá nchivī.

Tūhun Juan tēe scuénduté

(Mt. 3.1-12; Mr. 1.1-8; Jn. 1.19-28)

3 ¹De nī ncuu xāhōn cuiyā jā tátúnī Tiberio ní naciōn. De Poncio Pilato cúu dē gobernador Judea, de Herodes cúu gobernador Galilea, de ñanī dē Felipe cúu gobernador Iturea jíin Traconite, de Lisaniaś cúu gobernador Abilinia.

²De sūtū cúñáhnú cā cúu Anás jíin Caifás. De nī ncāhān Yāā Dios jíin Juan sēhe Zacarías, jā íyó dē ñuhun tíhá.

³De nī jica nuu dē ndācá ñuū jā íyó ñatin yūte Jordán. De cáhān dē jíin nchivī jā ná nacani inī ji jā sndóo ji cuāchi ji de cuenduté ji, tácuā cune cáhnú inī Yāā Dios nūū cuāchi ji.

⁴De súcuán nī nquee ndaā tūhun Juan jā yósō nūū tutū jā ní ntee Isaías, tēe nī nacani tūhun Yāā Dios jondē janahán:

Coo iin tēe jā cana jee jondē nūū ñuhun tíhá:

Sāhá tūha ndá nú maá nú, chi quenda maá Jētoho ō,
de sāhá ndá nú tiñu ndāā, chi vāji yā.

⁵De ndācá xehvā ná ndúndaā,
de ndācá yucu jíin lómō ná ndúu nduhā,
de ná ndúndoó ichi tiácuá, de ichi ndáyí ná ndúu inuú.
De suu cúu jā ndundaā ánō nchivī nūū yā.

⁶De ndihi ji cunī ji jā scácu Yāā Dios ji.

Súcuán cāhān Juan, cáchī tutū.

⁷De nī nquenda cuāhā nchivī nūū dē jā scuénduté dē ji. De nī ncāhān dē nūū ji: Va sēhe cōō cúu ndá nú, chi xēen nū tá cúu cōō. ¿A jáni inī ndá nú jā cuu cunu nú cācu nú nūū castigo xēen jā quiji?

⁸Túsaá de sāhá ndá nú tiñu váha, de súcuán stéhēn nū jā ní nacani ndija inī nū jā sndóo nú cuāchi nú. De mā cānī inī ndá nú cāhān nū jā cuu cācu nú sīquī jā cúu nú tatā Abraham. Chi cáhān nī jíin ndá nú jā cuu sāhá Yāā Dios jā ndācá yūū yáhá nduu sēhe Abraham jā candíja vāha, de tú cúnī yā.

⁹De cúu ndá nú tá cúu tūndihá jāā nduú jēhe jāvíxī vāha. De mitan de ja íyó tūha Yāā Dios jā cuāha yā castigo xēen, tá cúu nūū íyó tūha iin cā jā quehndē jondē yoho ñutun. Túsaá de sāhá yā jíin ndá nú tá cúu nūū sáhá

yā jíin ndācá ñutun jāá nduú jéhe jāvíxī vāha, jā tēhndē de cāyū nūū ñúhūn, ncachī Juan.

¹⁰De ndá nchivī nī jīcā tūhún ji dē: ¿De nāsa sāhá ndá sá túsaá? ncachī ji.

¹¹De nī ncāhān dē: Ndá ndóhó jā névāha ūū sahma, de cuāha nú iin nūū nchivī jāá nduú ná névāha. De ndá ndóhó jā íyó jā yáji, suni súcuan sāhá nú, ncachī dē jíin ji.

¹²De suni jacū tēe stútú xūhún renta nī nquenda dē jā cuenduté dē. De nī jīcā tūhún ndá dē Juan: Maestro, ¿de ndá sāán, nāsa sāhá sá?

¹³De nī ncāhān Juan jíin ndá dē: Mā scāa nú cācān nū xūhún, chi tá-ni jā ní ndacu nūū nū, ncachī dē.

¹⁴De suni nī jīcā tūhún jacū soldado: ¿De ndá sāán, nāsa sāhá sá? ncachī dē. De nī ncāhān Juan jíin dē: Mā cāndeē nū ndatíñú nī iin nchivī jíin tūhun siúhú nī jíin tūhun stáyáhvi, de mā ndíyo inī nū jā caa yāhvi nú, ncachī dē.

¹⁵De ndācá nchivī ndétu ji jā quiji Cristo, Yāa jā tetíñú Yāa Dios, de jáni inī ji jā sanaā de suu cúu Juan.

¹⁶De nī ncāhān Juan jíin ndá ji: Nduhū chi jíin ndute scuénduté nī ndá ndóhó. De vāji iin Yāa jā modo jā scuénduté yā ndá nú cúu jā cuāha yā Espíritu Santo cundeē inī ánō nū, de poder yā cúu tá cúu ñuhūn. De cuñáhnú ndasí cā yā nsūú nduhū, chi nduú cúñáhnú cuitī nī nūū yā, nī jā cuetíñú yā nduhū vísō iin tiñu lúli cā jā nandají nī correa nijān yā.

¹⁷De sāhá yā tá sáhá tēe stéché trigo, chi sāhá sín yā nchivī vāha jíin nchivī nēhén, tá cúu nūū cúndoo trigo jā quée sín paja. De nastútú yā trigo yā ndivī inī yacā yā. Sochi paja chi teñuhūn yā nūū ñuhūn jā má ndáhvā cuitī, ncachī Juan.

¹⁸De jíin ndá tūhun yáhá jíin cuāhā cā tūhun nī sndíhvī inī dē nchivī, de nī nacani dē tūhun vāha Yāa Dios nūū ndá ji.

¹⁹De suni nī ncāhān dē nūū Herodes, tēe cúu gobernador, chi tēe núcuán nī nacueca dē Herodías, ñasíhí ñanī dē Felipe. De cuāhā cā tiñu nēhén súcuan nī nsāhá Herodes.

²⁰De sa víhí cā nī nsāhá nēhén dē, chi nī nchihi dē Juan vecāa.

Jā ní jenduté Jesús

(Mt. 3.13-17; Mr. 1.9-11)

²¹De jondē ncháha ca quīvi Juan vecāa, tá nī iyo dē jā ní scuénduté dē ndá nchivī, de suni nī scuénduté dē Jesús. De jīcān táhvī yā, de nī nune-ni nūū ndéē Yāa Dios andiví.

²²De nī ncuun Espíritu Santo nī jīnū xīnī yā, de cáá tá cáá iin paloma. De ichi andiví nī ncāhān iin tūhun: Maá nú cúu Sēhe nī jā mānī ndasí nī jíin, de cúsiī ndasí inī nī jíin nú, ncachī.

Lista nāsa nquiji tatā Jesucristo

(Mt. 1.1-17)

- 23De tá nī nquijéhé Jesús stéhēn yā tūhun, de íyó yā tá ōcō ūxī cuiyā. De jáni inī nchivī jā sēhe José cúu yā. De José nī ncuu sēhe Elí,
 24de Elí nī ncuu sēhe Matat, de Matat nī ncuu sēhe Leví, de Leví nī ncuu sēhe Melqui, de Melqui nī ncuu sēhe Jana, de Jana nī ncuu sēhe José,
 25de José nī ncuu sēhe Matatías, de Matatías nī ncuu sēhe Amós, de Amós nī ncuu sēhe Nahum, de Nahum nī ncuu sēhe Esli, de Esli nī ncuu sēhe Nagai,
 26de Nagai nī ncuu sēhe Maat, de Maat nī ncuu sēhe Matatías, de Matatías nī ncuu sēhe Semei, de Semei nī ncuu sēhe José, de José nī ncuu sēhe Judá,
 27de Judá nī ncuu sēhe Joana, de Joana nī ncuu sēhe Resa, de Resa nī ncuu sēhe Zorobabel, de Zorobabel nī ncuu sēhe Salatiel, de Salatiel nī ncuu sēhe Neri,
 28de Neri nī ncuu sēhe Melqui, de Melqui nī ncuu sēhe Adi, de Adi nī ncuu sēhe Cosam, de Cosam nī ncuu sēhe Elmodam, de Elmodam nī ncuu sēhe Er,
 29de Er nī ncuu sēhe Josué, de Josué nī ncuu sēhe Eliezer, de Eliezer nī ncuu sēhe Jorim, de Jorim nī ncuu sēhe Matat,
 30de Matat nī ncuu sēhe Leví, de Leví nī ncuu sēhe Simeón, de Simeón nī ncuu sēhe Judá, de Judá nī ncuu sēhe José, de José nī ncuu sēhe Jonán, de Jonán nī ncuu sēhe Eliaquim,
 31de Eliaquim nī ncuu sēhe Melea, de Melea nī ncuu sēhe Mainán, de Mainán nī ncuu sēhe Matata, de Matata nī ncuu sēhe Natán,
 32de Natán nī ncuu sēhe David, de David nī ncuu sēhe Isaí, de Isaí nī ncuu sēhe Obed, de Obed nī ncuu sēhe Booz, de Booz nī ncuu sēhe Salmón, de Salmón nī ncuu sēhe Naasón,
 33de Naasón nī ncuu sēhe Aminadab, de Aminadab nī ncuu sēhe Aram, de Aram nī ncuu sēhe Esrom, de Esrom nī ncuu sēhe Fares, de Fares nī ncuu sēhe Judá,
 34de Judá nī ncuu sēhe Jacob, de Jacob nī ncuu sēhe Isaac, de Isaac nī ncuu sēhe Abraham, de Abraham nī ncuu sēhe Taré, de Taré nī ncuu sēhe Nacor,
 35de Nacor nī ncuu sēhe Serug, de Serug nī ncuu sēhe Ragau, de Ragau nī ncuu sēhe Peleg, de Peleg nī ncuu sēhe Heber, de Heber nī ncuu sēhe Sala,
 36de Sala nī ncuu sēhe Cainán, de Cainán nī ncuu sēhe Arfaxad, de Arfaxad nī ncuu sēhe Sem, de Sem nī ncuu sēhe Noé, de Noé nī ncuu sēhe Lamec,
 37de Lamec nī ncuu sēhe Matusalén, de Matusalén nī ncuu sēhe Enoc, de Enoc nī ncuu sēhe Jared, de Jared nī ncuu sēhe Mahalaleel, de Mahalaleel nī ncuu sēhe Cainán,

³⁸de Cainán nī ncuu sēhe Enós, de Enós nī ncuu sēhe Set, de Set nī ncuu sēhe Adán, de Adán nī ncuu sēhe Yāā Dios, chi nī nsāhá yā dē.

Jā ní jito túnī tāchī Jesús

(Mt. 4.1-11; Mr. 1.12-13)

4 ¹De Jesús nī ncunuú Espíritu Santo inī yā, de nī nquee yā yūte Jordán cuāhān yā. De nī jīnū yā jondē nūū ñuhun tíhá nī nsāhá Espíritu Santo.

²De nī iyo yā ñúcuán ūū xico quīvī, de nī jito túnī tāchī cúñáhnú yā, chi cúnī jā sāhá yā cuāchi. De ndá quīvī ñúcuán nduú ní nchájī cuitī yā, de tá nī nchāha quīvī ñúcuán, de nī nquiji sōco nūū yā.

³Ñúcuán de nī ncāhān tāchī cúñáhnú jín yā: Tú maá nú cúu Sēhe Yāā Dios, de cāhān nū jā ndá yūū yáhá ná ndúu stāā cajī nū, ncachī.

⁴De nī ncāhān Jesús jín: Nduú chi yósō nūū tutū īī: Nsūú mātúhún-ni stāā cúu jā técu nchivī, chi suni jín ndācá tūhun jā cāhān Yāā Dios, ncachī yā.

⁵Ñúcuán de cuāhān tāchī cúñáhnú jín yā jondē xīnī iin yucu súcún, de iin núnúú-ni nī stéhēn nūū yā ndācá nación níí cáhnú ñayiví.

⁶De nī ncāhān jín yā: Nūū maá nú cuāha nī jā cuñáhnú nú nūū ndivīi nación yáhá, chi viī ndasí cáá. Chi maá nī tíin ndihi, de cuu cuāha nī nūū ní-ni iin cúnī nī.

⁷Túsaá de tú cuiñi jítí nú chinúhún nú nduhū, de cuāha ndihi nī nūū nū, ncachī tāchī.

⁸De nī ncāhān Jesús jín: Satanás, cujiyo cuáhán, chi yósō nūū tutū jā chinúhún nchivī maá Jētohō ji Yāā Dios, de nūū mātúhún-ni yā satínú ji, ncachī yā.

⁹Ñúcuán de cuāhān tāchī cúñáhnú jín yā jondē Jerusalén. De nī jani yā xīnī torre templo. De nī ncāhān jín yā: De tú Sēhe Yāā Dios cúu nú, de squíncava nú maá nú jondē nūū ñuhún, chi scácu yā ndóhó.

¹⁰Chi yósō nūū tutū:

Tetínú yā ndá ángel yā jā coto ndóhó.

¹¹De canee ndá yā ndóhó,

tácu mā scáchihi nú jēhē nū nūū yúū.

Cáchī tutū. Ncachī tāchī.

¹²De nī ncāhān Jesús: Nduú chi suni yósō nūū tutū jā má cōtó túnī nchivī Jētohō ji Yāā Dios, á scácu yā ji á nduú, ncachī yā.

¹³De nduú cā ní níhīn tāchī cúñáhnú modo jā coto túnī ji Jesús quīvī ñúcuán, de nī ncuijiyo cuāhān jacū tiempo.

Jā ní nquijéhé Jesús nácani yā tūhun región Galilea

(Mt. 4.12-17; Mr. 1.14-15)

¹⁴De nī ncunuú fuerza Espíritu Santo inī Jesús, de cuānohōn yā Galilea. De níí región ñatin ñúcuán nī jītē nuu tūhun yā.

¹⁵De nī stéhēn yā tūhun inī ndá vehe īi sinagoga, de ndihi nchivī nī jetúhún ji yā.

Jā cuánohōn yā űuū Nazaret

(Mt. 13.53-58; Mr. 6.1-6)

¹⁶De nī nenda yā űuū Nazaret nū ní jahnu yā. De quīvī nátātú nī nquīvi yā inī vehe īi sinagoga, tá-ni sáhá yā. De nī nacuiñī yā jā cahvi yā tutū īi.

¹⁷De nī jēhe ndá dē tutū jā ní ntee Isaías, tēe nī nacani tūhun Yāā Dios janahán. De nī nacune yā tutū, de nī nanihīn yā nū yósō iin tūhun, nī ncahvi yā:

¹⁸Espíritu maá Jētohō ō Yāā Dios íyó yā jín nī,

chī nī ntee yā tiñu nduhū jā nacani nī tūhun vāha nū ndá nchivī ndāhvī.

De nī ntajī yā nduhū vāji nī jín tūhun jā nduvāha inī nchivī cúcuécá inī.

De cachī tūhun nī nū nchivī jā yíhī ndahá tāchī jā coo libre ji.

De sáhá nī jā ndunijīn inī ánō nchivī jāá nduú jícūhun inī,

de scácu nī nchivī jā ndóho ji sáhá táhán ji.

¹⁹De nacani nī tūhun jā ní nquenda tiempo jā sáhá Jētohō ō Yāā Dios jā vāha nchivī.

Cáchī tutū jā ní ncahvi yā.

²⁰De nī nacasī yā tutū, de nī nacuāha yā nū tēe sátíñú inī sinagoga, de nī nūcundeē yā jā stéhēn yā tūhun nū nchivī íyó inī sinagoga. De ndihi ji ndéhé vāha ji nū yā.

²¹De nī nquijéhé yā cáhān yā jín ndá ji: Mitán de nī nquee ndāā tūhun cáhān tutū īi yáhá, nī jini ndá nú, ncachī yā.

²²De ndiviī ji nī jetúhún ji yā, de sáhvi inī ndá ji níni ji ndācá tūhun viī jā cáhān yā. De nī jicā tūhún táhán ji: ¿A nsūú sēhe José cúu tēe yáhá?

²³De nī ncāhān yā jín ndá ji: Jínī vāha nī jā jáni inī ndá nú de suni cāhān nū tūhun yátá yáhá jín nī: Tēe tátán, sáhá tátán nú maá nú túsaá. De tūhun yáhá cachī jā tá cúu nū ní nasáhá vāha nī cuāhā nchivī cúhū inī űuū Capernaum nī nīhīn nū tūhun, suni súcuan cúnī nū jā sáhá nī űuū ō yáhá, tácuā candíja ndá nú jáni inī nū, ncachī yā jín ji.

²⁴De nī ncāhān cā yā: Ndāā cáhān nī jín ndá nú, nī iin ndá tēe nācani tūhun Yāā Dios, chī nduú jétáhvī nchivī űuū maá dē nū dē.

²⁵De suni ndāā cáhān nī jín ndá nú jā ní iyo cuāhā ñahan jā ní nquendōo ndāhvī inī nación maá ó Israel, tiempo jā ní iyo Elías, tēe nī nacani tūhun Yāā Dios. De tiempo űúcuán nduú ní ncúun cuitī sāvī űnī cuiyā yósāva, de nī iyo iin tāmā xēen ní cáhnú nación.

²⁶De nduú ní ntájí Yāā Dios Elías quihīn dē nūū ni iin ñahan viuda nación maá ó Israel, chi sa nūū iin ñahan viuda jā ndéē ñuū Sarepta ndáñuū Sidón, nī jēhēn dē nī jito dē jā ní nchajī ña.

²⁷De inī nación maá ó Israel suni nī iyo cuāhā tēe nī ndoho cuēhē stēhyū, tiempo jā ní iyo Eliseo, tēe nī nacani tūhun Yāā Dios. De nī iin tēe ñúcuán nduú ní ncándíja dē jā nduvāha dē sāhá Eliseo, chi sa Naamán, tēe nación Siria, nī nduvāha, ncachī yā.

²⁸Ñúcuán de ndá nchivī ndéē inī sinagoga, nī nquītī ndasí inī jī jā ní jini jī tūhun cáhān yā.

²⁹De nī nacuiñī ndá jī, de nī ntavā jī yā yātā ñuū, de cuāhān jī jín yā xīnī yūcú nūū íyó ñuū jī, chi cúnī jī jā chindahá jī yā nincava yā cava ñúcuán.

³⁰Sochi nduú ní ncúu sāhá jī, chi nī nchāha yā-ni māhñú jī cuāhān yā.

Jā ní ntavā yā tāchī inī iin tēe

(Mr. 1.21-28)

³¹Ñúcuán de cuāhān Jesús ñuū Capernaum región Galilea. De quivī nátātú nī stēhēn yā tūhun nūū ndá nchivī.

³²De nī nsāhvi inī jī nī jini jī tūhun stēhēn yā. Chi stēhēn vāha yā nūū jī, chi maá yā ndíso tíñú sīquī ndihī.

³³De inī vehe sinagoga íyó iin tēe jā ñúhún tāchī inī dē, de nī ncana cóhó dē:

³⁴Cujiyo ní. ¿Nūcu vāji ní nūū ndá sá, Jesús tēe ñuū Nazaret? ¿A vāji ní jā snāā ní ndá sá, á naá cúu? Ja jínī sá ní iin cúu ní, chi Sēhe īi Yāā Dios cúu ní, ncachī dē.

³⁵De Jesús nī ncāhān xēen yā nūū tāchī: Casī yuhú nú de quee nú inī tēe yáhá, ncachī yā. De nī jicó cáva-ni tēe ñúcuán nūū ndá nchivī, nī nsāhá tāchī. De nī nquee-ni inī dē cuāhān, de nduú nā cuá ní nsáhá cā jín dē.

³⁶De ndihī nchivī nī nchūhú jī, de nī ncāhān jī jín táhān jī: ¿Nā tūhun cúu yáhá jā ní ncuu súcuán? Chi cúñáhnú tēe yáhá jā ndácu nīhin dē nūū ndá tāchī, de quée-ni cuāhān, ncachī jī.

³⁷De tūhun yā nī jītē nuu níí cáhnú región ñúcuán.

Jā ní nasāhá vāha yā naná chíso Simón Pedro

(Mt. 8.14-15; Mr. 1.29-31)

³⁸Ñúcuán de nī nquee Jesús inī vehe īi sinagoga, de cuāhān yā nī nquenda yā vehe Simón. De naná chíso Simón yíhí ndasí quíji ña. De nī ncāhān ndāhvī ndá dē jín yā jēhē ña.

³⁹De nī jaquín nūū yā nūū ña, de nī ncāhān yā jā ná ndíco quíji. De nī nquee-ni quíji ña, de nī nacōo ña-ni, de nī nsāhá ña jā ní nchajī yā jín ndá dē.

Jā ní nasāhá vāha yā cuāhā nchivī

(Mt. 8.16-17; Mr. 1.32-34)

⁴⁰De tá nī nquēe ncandiī, de ndá nchivī jā íyó táhán ji jā cúhū ndācá nūū cuēhē, nī nquisiáha ndá ji nūū yā. De nī ntee yā ndahá yā iin iin ji, de súcuán nī nasāhá vāha yā ji.

⁴¹De suni cuāhā nchivī nī nquee tāchī inī ji, de cána cóhó ndá tāchī: Maá ní cúu Sēhe Yāā Dios, cáchī. De nī ncāhān xēen yā nūū ji, de nduú ní jéhe yā tūhun cāhān cā ji súcuán, chi ja jínī ndá ji jā maá yā cúu Cristo, Yāā jā ní ntají Yāā Dios.

Jā ní nacani yā tūhun región Galilea

(Mr. 1.35-39)

⁴²De tá nī ntūu, de nī nquee yā cuāhān sīn yā yātā ñūū nūū nduú nchivī. De ndá nchivī nánducú ji yā, de nī nquenda ji nūū íyó yā. De jécani ji yā tácuā mā cújiyo yā nūū ji.

⁴³De nī ncāhān yā jín ji: Suni cánuú jā nacani nī tūhun vāha nūū ndá cā ñūū sīquī nāsa tátúnī Yāā Dios, chi suu cúu jā ní ntají yā nduhū vāji nī, ncachī yā.

⁴⁴De nī jica nuu yā ní región Galilea, nī nacani yā tūhun inī ndá vehe īī sinagoga.

Jā ní nīhīn ndá dē cuāhā tiacá nī nsāhá yā

(Mt. 4.18-22; Mr. 1.16-20)

5¹De iin quīvī de íñí Jesús yuhú mar Genesaret. De nī nquenda cuāhā nchivī, nī nchitú nīhīn ji nūū yā, chi cúnī ji cunini ji tūhun Yāā Dios.

²De nī jinī yā jā íñí ūū barco ñatin yuhú mar. De ndá tēe tíin tiacá, ja nī nquee dē inī barco, náquete dē ñunu dē.

³De nī nquīvī yā inī iin barco jā cúu barco Simón. De nī ncāhān yā jín dē jā ná scáca yátá dē quihīn jacū cā ichi ínī ndute. De nī jēcundeē yā, de jondē inī barco nī stéhēn yā tūhun nūū nchivī cuāhā jā íyó ji yuhú nduté.

⁴De tá nī jīnu nī stéhēn yā, de nī ncāhān yā jín Simón: Scáca barco nū ná cóhōn nūū cūnú ndute, de squée ndá nú ñunu nú, de tiin nú tiacá, ncachī yā.

⁵De nī ncāhān Simón: Maestro, ní niñū nī squée ndá sá ñunu jā tiin sá tī, de nduú ní nīhīn cuitī sá ni iin tī. De jā cáchī maá ní, de ná squée tucu sá ñunu, ncachī dē.

⁶De nī squée ndá dē, de nī nquīvī cuāhā ndasí tiacá, chi jondē ndúcú tēhndē ñunu dē.

⁷De nī nsāhá ndahá ndá dē nūū ndá cā táhán dē jā ñúhún inī incā barco, jā ná quíji chindeé táhán jín dē. De nī nquenda ndá dē, de nī nchuhun chitú ndá dē tī ndúū barco, de jondē ndúcú quēe barco.

⁸De nī jinī Simón Pedro jā súcuán nī ncuu. De nī jēcuĩñī jítí dē nūū Jesús, de nī ncāhān dē: Vāha cā cujiyo ní Señor, chi tēe íyó cuāchi cúu sá, ncachī dē.

⁹Chi maá dē jín ndá tēe íyó jín dē, nī nchūhú dē jā ní nīhīn cuāhā dē tiacá nī nsāhá yā.

¹⁰De suni nī nchūhú Jacobo jín Juan, ndúū sēhe Zebedeo, chi tēe chindeé táhán jín Simón cúu ndúū dē. De nī ncāhān Jesús jín Simón: Mā cúyūhú nú, chi jondē mitan de sāhá nī jā nīhīn nū cuāhā nchivī jā candíja nduhū, tá cúu nūū ní nīhīn nū cuāhā tiacá, ncachī yā.

¹¹Ñúcuán de tá nī nenda ndá dē jín barco nūū ñuhun yíchí, de nī sndóo ndá dē ndihi ndatíñú dē, de nī jēcuniquīn dē yā cuāhān dē.

Jā ní nasāhá vāha yā iin tēe ndóho cuēhē stéhyū

(Mt. 8.1-4; Mr. 1.40-45)

¹²Ñúcuán de íyó Jesús inī iin ñuū, de nī nquenda iin tēe jā ndóho cuēhē stéhyū. De nī jinī dē nūū Jesús, de nī jēcuĩñī jítí dē nī ntuu dē nūū dē nūū ñúhún, de nī ncāhān ndāhvī dē jín yā: Señor, jínī sá jā cuu nasāhá vāha ní sāán de tú cúnī ní, ncachī dē.

¹³Ñúcuán de nī ntee yā ndahá yā dē, de nī ncāhān yā: Cúnī nī nasāhá vāha nī ndóhó, de ná ndúvāha nú, ncachī yā. De tá nī ncāhān yā súcuán, de nī nduvāha-ni tēe ndóho cuēhē stéhyū.

¹⁴De nī ndacu yā nūū dē jā má cāchí cuitī dē nūū nī iin. De nī ncāhān yā: Quístéhēn nū maá nú nūū sūtū, de cundahá nú jā sōcō nū nūū Yāa Dios sīquī jā ní ndundoo nú nūū yā, tá cúu nūū ní ntatúnī Moisés janahán. De súcuán de cunī nchivī jā ní nduvāha nú, ncachī yā.

¹⁵Sochi víhí cā nī jītē nuu tūhun yā cuāhān. De nī ncutútú cuāhā nchivī jā cunini ji tūhun jā stéhēn yā, jín jā nasāhá vāha yā ji nūū ndācá cuēhē jā ndóho ji.

¹⁶Sochi maá yā chi cuāhān sīn yā nūū nduú nchivī, de nī jīcān táhvī yā.

Jā ní nasāhá vāha yā iin tēe nī nduvehlé

(Mt. 9.1-8; Mr. 2.1-12)

¹⁷De iin quīvī de stéhēn yā tūhun, de jacū tēe grupo fariseo jín tēe stéhēn ley janahán, ndēe ndá dē ñúcuán. De nī nquenda dē nūū yā jā vají dē ndācá ndáñúū Galilea, jín ndáñúū Judea, jín ciudad Jerusalén. De poder maá Yāa Dios íyó jín yā jā násāhá vāha yā nchivī cúhū.

18Ñúcuán de nī nquenda jacū tē, de ndíso ndá dē iin tē nī nduvehlé, yósō dē nū iin camilla. De ndúcú ndá dē squívi dē tē ñúcuán inī vehe jā caquín dē nū íyó yā.

19De nduú ní nīhīn ndá dē modo jā quívi dē jín tē ñúcuán, chí íyó chítú nchivī. De nī ncaa ndá dē sīquī vēhé, de nī nacune dē teja. De nī scúun dē tē cúhū jín camilla dē jondē nū íyó Jesús mähñú nchivī.

20De nī jinī Jesús jā cándíja ndá dē jā cuu nasāhá vāha yā tē cúhū. De nī ncāhān yā jín tē cúhū: Lílū, ja nēe cáhnú inī nī nū ndá cuāchi nú, ncachī yā.

21Ñúcuán de ndá tē stéhēn ley janahán jín tē grupo fariseo, nī nquijéhé ndá dē jáni inī dē sīquī yā: ¿Ní iin cā cúu tē yáhá jā cáhān dē tūhun nāvāha jā quītī inī Yāā Dios? Chí nduú cā nā incā cuu cune cáhnú inī nū cuāchi, chí mátúhún-nī Yāā Dios.

22De nī jinī Jesús jā súcuán jáni inī ndá dē, de nī ncāhān yā: ¿Nūcu jáni inī ndá nú jā cáhān nī tūhun nāvāha?

23De jā ndúū tūhun yáhá, ¿ní iin cúu jā víjín cā? ¿A jā cáhān nī jín tē cúhū: Nēe cáhnú inī nī nū ndá cuāchi nú? ¿A víjín cā jā cáhān nī: Nacōo de caca nú, chí ja nī nduvāha nú, cachī nī?

24De mitan de ná stéhēn nī jā maá nī, Yāā nī nduu tē, ndíso tíñú nī inī ñayiví yáhá jā cune cáhnú inī nī nū cuāchi. Sá de nī ncāhān yā jín tē nī nduvehlé: Cáhān nī jín nú, nacōo de naquehen nú camilla nū de quīnohōn nū vehe nú, ncachī yā jín dē.

25De nī nacōo-nī tē ñúcuán, nī jinī jínúū nchivī. De nī naquehen dē camilla jā ní nchosō dē, de cuānohōn dē vehe dē. De nácuetáhvī dē nū Yāā Dios.

26De nī nsāhvi ndasí inī ndācá nchivī nī jinī jī, de nī ncāhān ndá jī jā vāha ndasí Yāā cúu Yāā Dios. De suni yúhú ndasí jī de cáhān jī: Mitan de nī jinī ō tiñu ñáhnú ndasí, ncachī jī.

Jā ní ncana yā Leví

(Mt. 9.9-13; Mr. 2.13-17)

27Ñúcuán de nī nquee yā cuāhān yā, de nī jinī yā nū iin tē stútú xūhún renta, nání dē Leví, ndēē dē nū nástútú dē xūhún renta. De nī ncāhān yā jín dē: Cuniquín nduhū ná cóhōn, ncachī yā.

28De nī nacuiñī dē, de nī sndóo dē ndihi ndatíñú dē, de cuāhān dē jín yā.

29Sá de nī nsāhá Leví iin vico cáhnú inī vehe dē jā cúsiī inī dē jín Jesús. De cuāhā tē stútú xūhún renta jín sava cā tē, ndēē ndá dē mesa yájī dē stāā jín yā.

30De ndá tē grupo fariseo jín tē stéhēn ley janahán, nī nquijéhé ndá dē cáhān dē sīquī ndá tē scuáha jín yā, de nī jīcā tūhún dē: ¿Nūcu yájī ndá

nú jíhi ndá nú jíin ndá tēe stútú xūhún renta jíin ndá cā tēe sáhá cuāchi? ncachī dē.

³¹De nī ncāhān Jesús: Ndá nchivī íyó vāha, nduú jíni ñúhún ji tēe tátán, chi nchivī cúhū cúu jā jíni ñúhún.

³²De nduhū chi nduú vāji nī jā cana nī nchivī jāá nduú cuāchi, jā cúu ji tá cúu nchivī íyó vāha. Chi sa vāji nī jā cána nī nchivī íyó cuāchi, jā ná nácani inī ji de sndóo ji cuāchi ji, ncachī yā.

Jā ní jicā tūhún ndá dē yā sīquī jā conditē inī

(Mt. 9.14-17; Mr. 2.18-22)

³³Ñúcuán de nī ncāhān ndá dē jíin yā: Ndá tēe scuáha jíin Juan, jíin ndá tēe scuáha jíin grupo fariseo, cuāhā vuelta íyó nditē inī dē de jícān táhvi dē. De ndá tēe scuáha jíin maá ní, ¿nūcu nduú sáhá dē súcuán? Chi yájī ndá dē jíhi dē.

³⁴De nī ncāhān yā jíin dē: ¿A cuu conditē inī dē juni íyó cā ni jíin dē? ¿A cuu sáhá nú jā conditē inī nchivī íyó vico tándāhá juni ndéē tēe tándāhá jíin ji?

³⁵Sochi quiji quīvī jā cujiyo tēe tándāhá, de quīvī ñúcuán chi conditē inī ji, ncachī yā.

³⁶De suni nī ncāhān yā iin tūhun yátá sīquī jāá nduú quétáhán tūhun jeé jā stéhēn yā jíin ndá tūhun janahán. Ncachī yā: Ni iin nchivī nduú jéhdē ji iin pedazo sahma jée, de nachuhun ji nūū iin sahma túhú. Chi tú súcuán, de stívī ji sahma jée, de suni nduú quétáhán jā jée jíin jā tūhú.

³⁷De nduú ni iin chūhun vino jeé inī ñii túhú. Chi tú súcuán, de vino jeé ndatá ñii, de naā vino jíin ñii.

³⁸Chi sa cánuú jā chuhun ji vino jeé inī ñii jée, de súcuán de quendōo vāha ndúū.

³⁹De nchivī chi nduú cúnī ji sndóo ji tūhun janahán, modo jāá nduú cúnī ji coho ji vino jeé, chi jā tūhú cúu jā váha cā, jáni inī ji, ncachī yā.

Jā ní jehndē ndá dē xīnī trigo quīvī nátātú

(Mt. 12.1-8; Mr. 2.23-28)

6 ¹De iin quīvī nátātú nī ncāhān Jesús cuāhān yā nūū cáá trigo. De ndá tēe scuáha jíin yā nī jehndē dē xīnī trigo, de nī ncavā ndāhá dē, de nī nchajī dē.

²De sava tēe grupo fariseo nī ncāhān dē: ¿Nājēhē cúu jā sáhá ndá nú tiñu jāá nduú íyó vāha jā sáhá nú quīvī nátātú, cáchi ley Moisés? ncachī dē.

³De nī ncāhān Jesús jíin dē: ¿A nduú ní ncáhvi ndá nú tutū nāsa nī nsāhá David iin quīvī jā ní jīhī dē sōco jíin ndá tēe jā ní iyo jíin dē?

⁴De nī nquīvi dē inī vehe Yāā Dios. De nī nquehen dē pan īi jā yósō nijīn nūū Yāā Dios. De nī nchajī dē, de suni nī jēhe dē nī nchajī ndá tēe íyó jíin dē. De nduú nā ley jā caji nī iin tēe, chi maá-ni ndá sūtū cúu jā yáji. De vísō sūcuán de nduú nā cuāchi ní íyo sīquī dē, ncachī yā.

⁵De nī ncāhān cā yā jíin dē: Nduhū, Yāā nī nduu tēe, maá nī cúu jā tátúnī sīquī nāsa sāhá nchivī quīvī nátātú, ncachī yā.

Jā ní nduvāha tēe nī nchīchī ndahá

(Mt. 12.9-14; Mr. 3.1-6)

⁶De incā quīvī nátātú suni nī nquīvi yā inī vehe īi sinagoga, de nī stéhēn yā tūhun. De ñúcuán íyó iin tēe nī nchīchī ndahá cuáhá dē.

⁷De ndá tēe stéhēn ley janahán jíin tēe grupo fariseo, ndéhe yuhū dē yā tú nasāhá vāha yā tēe ñúcuán quīvī nátātú, tácuā nīhīn dē cuāchi sīquī yā.

⁸De maá yā chi jíinī yā nāsa jāni inī ndá dē. De nī ncāhān yā jíin tēe nī nchīchī ndahá: Nacuiñī de cuiñī nú māhñú yáhá, ncachī yā. De nī nacuiñī dē, de nī jēcuiñī dē māhñú.

⁹Ñúcuán de nī ncāhān yā jíin ndá dē: Jícā tūhún nī ndá nú iin tūhun: ¿Nāsa cāhān ley sīquī quīvī nátātú? ¿A jā sāhá vāha ó, á jā sāhá nēhén ó? ¿A jā nasāhá vāha ó nchivī ja ñatin cuū, á sāhá ó jā cuū ji? ncachī yā.

¹⁰De ndéhe yā nūū ndá dē jā íñī dē ní xīn yā, de nī ncāhān yā jíin tēe cúhū: Scāā ndahá nú, ncachī yā. De nī scāā dē, de nī nduvāha-ni ndahá dē.

¹¹De ndá tēe ñúcuán nī nquītī ndasí inī dē, de nī nquijéhe ndá dē nátúhún dē sīquī Jesús, nāsa cahnī dē yā.

Jā ní nacāji yā ūxī ūū tēe apóstol

(Mt. 10.1-4; Mr. 3.13-19)

¹²De nī ncuu jacū quīvī, de nī nquee yā cuācācān táhvī yā yucu. De níi niñū nī jīcān táhvī yā nūū Yāā Dios.

¹³De tá nī ntūu, de nī ncana yā ndá tēe scuáha jíin yā. De nī nacāji yā ūxī ūū dē, de nī ncachī yā jā cuu ndá dē apóstol, chi cundiso tíñú dē jā nacani dē tūhun yā.

¹⁴De yáhá cúu sívī ndá dē: Simón jā ní nascúnani yā dē Pedro, jíin ñanī dē Andrés, de saá-ni Jacobo jíin Juan, Felipe jíin Bartolomé,

¹⁵Mateo, Tomás, Jacobo sēhe Alfeo, Simón tēe grupo cananista,

¹⁶Judas ñanī Jacobo, jíin Judas Iscariote, tēe jā ní nastúu dē yā.

Jā ní stéhēn yā nūū nchivī cuāhā

(Mt. 4.23-25)

¹⁷De nī nuu yā yucu jíin ndá tēe ñúcuán jā scuáha jíin yā, de nī jencuiñī yā iin nduhā jíin dē. De cuāhā nchivī ní región Judea jíin ciudad Jerusalén,

jíin nchivī jondē yuhú mar ñuū Tiro jíin ñuū Sidón, nī nquenda ndá ji jā cunini ji tūhun stéhēn yā, jíin jā nduvāha ji cuēhē ndóho ji.

¹⁸De ndācā nchivī jā ñúhún tāchī inī, suni nī nduvāha ji nī nsāhá yā.

¹⁹De ndiviī nchivī cúnī ji jā quehé ji yā, chi súcuan ndúvāha ji sáhá yā jíin poder yā.

Tūhun nchivī nācā ndetū jíin nchivī jā xēen cundoho

(Mt. 5.1-12)

²⁰De nī nūcūndēhé yā nūū ndá tēe scuáha jíin yā, de nī ncāhān yā: Nācā ndetū ndá ndóhó jā ndóho ndáhvī, chi quivī nú ñuū nūū tátúnī Yāa Dios.

²¹Nācā ndetū ndá nú jā jíhī nū sōco mitan, chi quiji quivī jā ndahā chijin nú. Nācā ndetū ndá nú jā jácu nú mitan, chi quiji quivī jā cuācū nū.

²²Nācā ndetū ndá nú de tú quítī inī nchivī nūū nū jā síquī nduhū, Yāa nī nduu tēe, de tú squéne yichī ji ndóhó, de tú cáhān nāvāha ji nūū nū, de cáhān ji jā nchivī sáhá tiñu néhén cúu ndá nú.

²³De sáhá sīi nū inī nū quivī jā sáhá ji súcuan, de sa víhí cā cusīi inī nū, chi cáhnú ndasí coo tāhvī nū jondē andivī. Chi suni súcuan nī nsāhá ūhvī ndá tatā ji ndá tēe nī nacani tūhun Yāa Dios jondē janahán.

²⁴De nācā xēen cundoho ndá nú nchivī cuicá, chi mitan-ni cúu jā íyó sīi inī nū.

²⁵Nācā xēen cundoho ndá nú jā ní ndahā chijin nú mitan, chi quiji quivī jā cuū nū sōco. Nācā xēen cundoho ndá nú jā jácū nū mitan, chi quiji quivī jā nducuécá inī nū de cuacu nú.

²⁶Nācā xēen cundoho ndá nú jā jétúhún ndá nchivī ndóhó, chi suni súcuan nī jetúhún ndá tatā ji ndá tēe nī nacani tūhun stáhvī jondē janahán.

Tūhun jā cundáhvī inī ō nchivī jā jínī ūhvī yóhó

(Mt. 5.38-48; 7.12)

²⁷De cáhān nī jíin ndá nú jā nínī: Cundáhvī inī nū ndá nchivī jā jínī ūhvī ndóhó, de sáhá vāha nú jíin nchivī jā quítī inī jínī ndóhó.

²⁸De cācān nū jā vāha cuu nchivī jā cáhān nāvāha síquī nū, de cācān táhvī nū jēhē nchivī jā cáhān néhén nūū nū.

²⁹De tú ní tēe cani dē iin lado cūñu nuū nū, de vāha cā suni cuāha nú incā lado cani dē, nsūú cā jā nacuāha nú jā ndutahvī dē. De tú ní tēe cúnī dē candeē dē sōo nū, de suni cuāha nú tūhun jā quíhīn dē jíin jondē camisa nū.

³⁰De nā-ni nchivī jícān nūū nū de cuāha nú nūū ji. De nchivī quéhen ndatíñú nú, de mā nácān nū.

³¹De tá cúu nūū cúnī nū jā sáhá vāha nchivī jíin nú, suni súcuan sáhá vāha nú ji.

32De tú íyó mānī nū jín maá-ni nchivī jā mānī jín nú, ¿de nā tiñu váha cúu jā sáhá nú súcuán túsaá? Chi jondē ndá tēe sáhá cuāchi, suni íyó mānī dē jín tēe íyó mānī jín maá dē.

33De tú sáhá váha nú jín maá-ni nchivī jā sáhá váha jín maá nú, ¿de nā tiñu váha cúu jā sáhá nú súcuán túsaá? Chi jondē ndá tēe sáhá cuāchi, suni súcuán sáhá ndá dē.

34De tú cuāha núú nú nū maá-ni nchivī jā ñúhún inī nū jā nacuāha ji nū nū, ¿de nā tiñu váha cúu jā sáhá nú súcuán túsaá? Chi jondē ndá tēe sáhá cuāchi, suni jéhe núú dē nū ndá cā tēe sáhá cuāchi, tácu nanihīn tucu dē.

35Túsaá de cundáhvī inī ndá nú nchivī jā jínī ūhvī ndóhó, de sáhá váha nú ji, de cuāha núú nú nū ji. De mā cuāha nú maá sīquī jā canī inī nū jā suni nacuāha ji nū nū. De súcuán de cáhnú coo tāhvī nū, de stéhēn nū jā cúu nú sēhe Yāa cúñáhnú ndasí. Chi maá yā váha inī yā jín nchivī jāá nduú nácuetáhvī nū yā jín nchivī jā sáhá nēhén.

36Túsaá de cundáhvī inī nū nchivī, tá cúu nū cundáhvī inī maá Tatá nú nchivī.

Mā cáhān ō sīquī cuāchi táhán ó

(Mt. 7.1-5)

37Mā cáhān ndá nú sīquī cuāchi nchivī nāsa sáhá ji, tácu suni mā cáhān Yāa Dios cuāchi sīquī nū jā sáhá nú súcuán. Mā cáhān xēn nū sīquī ji jāá nduú váha sáhá ji, tácu suni mā cáhān Yāa Dios súcuán sīquī nū. Cune cáhnú inī nū nū ji, de suni cune cáhnú inī yā nū nū.

38Cuāha nú nū nchivī, de suni súcuán cuāha Yāa Dios nū nū. Chi váha ndasí cuāha yā nū nū, chi modo jā chīcuāha váha yā, quisi yā, sáhá nīhīn yā, de jondē scāa yā cuāha yā nū nū. Chi medida jā jéhe ndá nú nū nchivī, suni medida ñúcuán cuāha yā nū nū, ncachī yā.

39De nī ncāhān yā iin tūhun yátá jín ji: Ndá tēe jā stéhēn tūhun jāá nduú ndāa, cúu dē tá cúu tēe cuáá. De iin tēe cuáá, ¿a cuu stéhēn dē ichi nū incā tēe cuáá? ¿A nduú nincava ndúu dē inī xēhvā?

40Iin tēe scuáha, nduú cúñáhnú dē nū maestro dē. De tēe scuáha, tá ja nī ncutūha váha dē, de jīnū dē cuu dē tá nū cúu maestro dē.

41De cuāchi táhán nú cúu modo jā ñúhún iin yācá lúlí tīnūú ji. ¿De nūcu sáhá nú cuenta jā súcuán, de nduú sáhá nú cuenta cuāchi maá nú jā cúu modo jā ñúhún iin vītū tīnūú máá nú?

42¿De nūcu cáhān ndá nú jín táhán nú: Cundetū, de ná távā ni yācá jā ñúhún tīnūú nú, de nduú sáhá nú cuenta jā ñúhún iin vītū tīnūú máá nú? Tēe stáhvī-ni cúu ndá nú túsaá. Xihna cā tīnūú máá nú tavā nū vītū, sá de cuu cūndēhé váha nú jā tavā nū yācá tīnūú táhán nú.

Jíin tiñu jā sáhá nchivī de cunī ō nāsa nchivī cúu ji

(Mt. 7.16-20; 12.33-35)

⁴³Nduú íyó ñutun váha jā jéhe jāvíxī nēhén, de ni nduú íyó ñutun nēhén jā jéhe jāvíxī vāha.

⁴⁴Chi jíin jāvíxī jā jéhe iin iin ñutun de jíin ō tú ñutun váha cúu. Chi nduú cándeē ō higo xīnī ñutun íñú, de ni nduú cándeē ō uva xīnī yūcū zarza.

⁴⁵De saá-ni cúu tē vāha, chi cáhān dē tūhun váha, chi vāha ánō dē. De tē nēhén cáhān dē tūhun nēhén, chi cánēhén ánō dē. Chi nāsa íyó ánō nchivī, de cúsa ñúcuán cúu jā cáhān ji.

Tūhun sīquī ūū vehe

(Mt. 7.24-27)

⁴⁶¿Nājēhē cúu jā cáhān yíñúhún ndá nú jíin nī: Jētohō sá, cáchī nū, de nduú squíncuu ndá nú tiñu jā ndácu nī?

⁴⁷Ndācá nchivī jā vāji nūū ni de níni ji tūhun cáhān ni de squíncuu ji, ná stéhén ni nūū nū nāsa cúu ji:

⁴⁸Cúu ji tá cúu iin tē jā ní jaquīn dē vehe dē, de nī jete cúnú dē jondē nī nīhīn dē toto, de nī nchisó dē sīquī. De tá nī ndaa ndute yúte, de nī nchindahá vehe ñúcuán, de nduú ní ncándā cuitī sáhá, chi sīquī toto yósō.

⁴⁹Sochi ndá nchivī jā jíni tūhun jā cáhān ni, de nduú squíncuu ji, cúu ji tá cúu iin tē jā ní jaquīn dē vehe dē nūū ñūhún, de nduú yítuu jēhē. De tá nī ndaa ndute yúte, de nī nchindahá vehe ñúcuán, de nī scócáva-ni, de nī naā ndihi-ni vehe, ncachī yā jíin ndá ji.

Jā ní nasāhá vāha yā mozo capitán

(Mt. 8.5-13)

7 ¹De tá nī jīnu nī ncāhān yā nī jīni nchivī, de cuāhān yā ñuū Capernaum.

²De iin tē nación Roma jā cúu capitán, íyó iin mozo dē jā mānī ndasí dē jíin. De mozo ñúcuán cúhū ji de ja ñatin cuū ji.

³De nī jīni capitán tūhun Jesús. De nī ntají dē jacū tē náhnú jā ndácu nūū nchivī hebreo, cuāhān dē nūū yā jā cáhān ndāhvī dē jíin yā jā ná quíji yā nasāhá vāha yā mozo dē.

⁴De nī nquenda ndá tē ñúcuán nūū Jesús, de nī ncāhān ndāhvī ndasí dē jíin yā: Chindeé ní tē cúu capitán, chi tē vāha cúu dē.

⁵Chi mānī dē jíin nación maá ó, de maá dē nī ndacu tiñu jā ní ncuvāha iin vehe īi sinagoga jā cuu ndācá ó, ncachī ndá dē.

⁶Ñúcuán de cuāhān Jesús jíin ndá dē. De tá nī ncuñatin yā vehe capitán, de nī ntají dē jacū amigo dē cuātahān dē yā. De nī ncāhān ndá dē jíin yā:

Cáchī capitán jāá nduú cúnī dē jā sáhá téñú dē ní, Señor, chi nduú cúñáhnú dē jā quíhīn ní quívi ní vehe dē.

⁷Jā ñúcuán nduú ní nsáhá ñáhnú dē maá dē jā quiji dē nūū ní, cáchī dē. De maá jā cāhān ní-ni, de ná ndúvāha mozo dē, cáchī dē.

⁸Chi maá dē suni ndíso tíñú dē nī nsáhá ndá tēe cúñáhnú cā. De cúñáhnú dē nūū ndá soldado dē, cáchī dē. De tú cāhān dē jín iin tēe jā ná quíhīn dē, de cuāhān dē. De tú cāhān dē jín incā tēe jā ná quíji dē, de quíji dē. De tú ndácu dē iin tiñu nūū mozo dē, de sáhá ji, cáchī dē, ncachī ndá tēe ñúcuán jín yā.

⁹De tá nī jini Jesús tūhun yáhá, de nī nsāhvi inī yā. De nī ndicó cóto yā, de nī ncāhān yā jín ndá nchivī cuāhā jā níquīn yātā yā: Ndāā cāhān nī jín ndá nú jā juni nación maá ó Israel, nduú ní níhīn nī nī iin nchivī jā cándija níhīn súcuán, tá cúu nūū cándija tēe yáhá, vísō tēe nación jāá nduú jín tūhun Yāā Dios cúu dē, ncachī yā.

¹⁰De ndá tēe jā ní ntají capitán nūū yā, nī nenda ndá dē vehe, de nī jinī dē ja nī nduvāha mozo ñúcuán.

Jā ní nastécū yā sēhe yíí ñahan viuda

¹¹Ñúcuán de cuāhān yā iin ñuū nání Naín. De ndá tēe scuáha jín yā, jín nchivī cuāhā, suni cuāhān ji jín yā.

¹²De tá nī ncuñatin yā yuhú ñuū, de ñúcuán nī nquee nchivī jā quíchuhū ji iin tēe suchí jā ní jīhī. De mátuhún ji-ni nūū naná ji, de ñahan viuda cúu ña. De cuāhā nchivī ñuū ñúcuán vāji jín ña.

¹³De tá nī jinī maá Jētohō ō nūū ña, de nī ncundáhvī inī yā ña, de nī ncāhān yā jín ña: Mā cuācú ní, ncachī yā.

¹⁴Ñúcuán de nī jīnū yā jondē nūū ndiyi, de nī ntiin yā jātūn. De nī jencuiñī ndá tēe ndíso. De nī ncāhān yā jín sūchí jā ní jīhī: Cāhān nī ndóhó, nacōo lílū, ncachī yā.

¹⁵Ñúcuán de nī nūcundee-ni sūchí jā ní jīhī, de nī nquijéhé ji nácahān ji. De nī nasiáha yā ji nūū naná ji.

¹⁶De ndiviī nchivī nī nchūhú ji nī jinī ji, de nī ncāhān ji jā vāha ndasí Yāā cúu Yāā Dios. De cāhān ji: Māhñú ndācá ó nī nquenda iin tēe cúñáhnú jā nácani tūhun Yāā Dios. De suni cāhān ji: Maá Yāā Dios nī nquijéhé yā chindeé yā nchivī yā, ncachī ji.

¹⁷De nī jītē nuu tūhun yā níí cáhnú región Judea jín ndācá región ñatin ñúcuán.

Jā ní ntají Juan ūū tēe nūū yā

(Mt. 11.2-19)

¹⁸De yíhí Juan vecāa, de ndá tēe scuáha jín dē nī ncachī tūhun nūū dē jā súcuán nī ncuu ndá tiñu yáhá.

¹⁹De nī ncana Juan ūū tēe scuáha jín dē, de nī ntají dē tēe ñúcuán cuāhān dē nūū Jesús, tácuā cātūhún dē yā tú maá yā cúu ndija Cristo jā ní ncachī Yāā Dios jā tají yā, á jā cundetu dē quiji incā tēe cuu Cristo.

²⁰De nī nquenda ndúū dē nūū yā, de nī ncāhān dē: Juan tēe scuénduté nī ntají dē ndúū sá vāji sá cātūhún sá ní tú maá ní cúu Cristo jā cáchī tutū jā quiji, á cundetu ó incā tēe jā quiji, ncachī dē.

²¹De maá hora ñúcuán nī nasāhá vāha yā cuāhā nchivī cúhū, jín nchivī ndóho ndá cuēhē xēēn, jín nchivī ñúhún tāchī inī. De suni cuāhā nchivī cuāá, nī ndunijín tīnūú ji nī nsāhá yā.

²²De nī ncāhān yā jín ndúū dē: Cuáhán de cachī tūhun nú nūū Juan ndācá tiñu jā ní jinī nū jín jā ní jini nú. De cachī nū jā nchivī cuāá núne tīnūú ji, de nchivī cojo nácaca ji, de nchivī ndóho cuēhē stéhyū ndúvāha ji, de nchivī sōhó núne sōho ji, de nchivī jīhī nátecū ji sáhá nī. De suni nácani nī tūhun nūū nchivī ndāhvī jā scácu Yāā Dios ánō ji.

²³De nācā ndetū tēe jā má nácani yátá inī dē jā nduhū cúu Cristo. Súcuán cachī nū nūū Juan, ncachī yā jín ndúū dē.

²⁴De tá cuānohōn ndúū tēe jā ní ntají Juan, de nī nquijéhé Jesús cáhān yā tūhun Juan jín nchivī: ¿Nā cuá cúu jā ní jēndēhé ndá nú nūū ñuhun tíhá? ¿A iin tēe jáni iin jáni ūū inī jā cúu tá cúu itē jā cándā sáhá tāchī?

²⁵De tú nduú, ¿de nā cuá cúu jā ní jēndēhé ndá nú túsaá? ¿A iin tēe jā cúni cuñáhnú jā ñúhún sahma fino? Nduú, chí jínī ndá nú jā ndá tēe ñúhún sahma fino de ndúcú ndācá jā cúsi inī, níí maá-ni inī vehe rey ndēē ndá dē.

²⁶¿De nā cuá cúu jā ní jēndēhé ndá nú túsaá? ¿A iin tēe nácani tūhun Yāā Dios? Cáhān nī jín nú jā suu nī jēndēhé nú. De cúñáhnú cā Juan yáhá nsūú cā ndá cā tēe jā ní nacani tūhun Yāā Dios.

²⁷Chí tūhun Juan cúu jā yósō nūū tutū iī:

Tají nī tēe nacani tūhun nī, cosō nūú dē ichi núū Cristo,
tácua coo tūha nchivī jā quenda yā.

Ncachī Yāā Dios, cáchī tutū.

²⁸De cáhān nī jín ndá nú jā inī ñayiví yáhá cúñáhnú cā Juan tēe scuénduté nsūú cā ndá cā tēe jā íyó inī ñayiví. De vísō súcuán de ndá nchivī jā núu cā inī ñuū nūū tátúnī Yāā Dios, cúñáhnú cā ji nsūú cā Juan, ncachī yā.

²⁹De ndācá nchivī jín ndá tēe stútú xūhún renta, tá nī jini ji tūhun cáhān yā, de nī jetáhvī ji jā Yāā ndāā cúu Yāā Dios, chí ja nī jēnduté ji nūū Juan.

³⁰Sochi ndá tēe grupo fariseo jín tēe stēhēn ley janahán, nduú ní jétáhvī dē tūhun jā cúni Yāā Dios sáhá yā jā váha dē, chí nduú ní jēnduté ndá dē nūū Juan.

³¹De nī ncāhān cā maá Jētohō ō: Yáhá cáchī nī iin tūhun yátá tácuā cuni ndá nú nāsa íyó nchivī tiempo mitan.

³²Cúu ji tá cúu ndá sūchí lúli jā ndēē ji nūū yáhvi cásíquí ji. De cána jee ji nūū táhán ji: Nī ntivī ndá nī tūyōó nūū ndá nú, de nduú ní jíta jéhé nú. De nī jíta ndá nī yaā jā cuécá jíta, de nduú ní jácu nú, cáchī ndá ji. De tá cúu ndá sūchí ñúcuán jāá nduú ní jétahān inī ji nī iin nī incā, súcuán cúu ndá nú.

³³Chi nī nquiji Juan tēe scuénduté, de cuāhā vuelta nī iyo nditē inī dē, chi nduú ní nchājī dē stāā de nduú ní jíhi dē vino. De nduú ní jétahān inī ndá nú, chi nī ncāhān nū jā ñúhún tāchī inī dē.

³⁴De nī nquenda maá nī, Yāā nī nduu tēe, de yājī nī jíhi nī, de suni nduú jétahān inī ndá nú, de scāa nú cā chi cáhān nū jā maá-ni jā yājī nī jíhi nī vino. De quétáhān nī jín ndá tēe stútú xūhún renta jín ndá cā tēe sáhá cuāchi, cáchī ndá nú.

³⁵De tú cúndichí iin tēe jín tūhun Yāā Dios, de jín tiñu sáhá dē de jínī ndá cā tēe ndíchí jā ndíchí dē, ncachī yā.

Jā íyó Jesús vehe Simón tēe fariseo

³⁶De iin tēe grupo fariseo nī ncana dē Jesús jā cajī yā stāā jín dē. De nī jēhēn yā vehe dē, de nī jēcundeē yā mesa jā cajī yā stāā.

³⁷Ñúcuán de iin ñahan sáhá cuāchi, ndēē ña ñuū ñúcuán, de nī jinī ña jā ní jínū Jesús vehe tēe fariseo, yājī yā stāā. De nī nquiji ña jín iin frasco yūū luu jā ñúhún chitú aceite perfume.

³⁸De nī jēcuiñī jítí ña nūū jēhē yā, de jácu ña. De nī nquijéhé ña sáchií ña jēhē yā jín ndute tñuū ña, de nī nasíchī ña jín ixi xínī ña. De nī ntechuhú ña jēhē yā, de nī nchihi ña perfume.

³⁹De tēe fariseo jā ní ncana dē yā, nī jinī dē jā súcuán nī nsāhá ña, de nī jani inī dē: Tú tēe nácani tūhun Yāā Dios cúu tēe yáhá, de cunī dē nāsa ñahan cúu ñahan yáhá jā quéhé ña dē, chi ñahan sáhá cuāchi cúu ña, jani inī dē.

⁴⁰Ñúcuán de nī ncāhān Jesús jín dē: Simón, cunī nī cāhān nī jín nú iin tūhun. De nī ncāhān maá dē: Cāhān ní Maestro.

⁴¹De nī ncāhān Jesús: Iin tēe jēhe núú xūhún, nī iyo ūū tēe ndíta nūū dē. Iin dē ndíta ūhūn ciento xūhún jā nání denario, de incā dē ndíta ūū xico ūxi denario.

⁴²De nduú nā cuá névāha ndúū tēe ñúcuán jā nachunáá dē. De tēe jēhe núú xūhún nī nee cáhnú inī dē nūū ndúū tēe ñúcuán. Túsaá de cachī nū: Jā ndúū tēe ñúcuán, ¿ní iin dē cúu jā coo manī cā jín dē? ncachī yā.

⁴³De nī ncāhān Simón: Jání inī sá jā tēe nī ndita cuāhā cā, ncachī dē. De nī ncāhān yā: Ndāā cáhān nū, ncachī yā.

⁴⁴De ndéhé yā nūū ñahan ñúcuán, de nī ncāhān cā yā jín Simón: ¿A ndéhé nú tá sáhá ñahan yáhá? Jā ní nquenda nī vehe nú, de nduú ní jēhe

nú ndute jā ndundoo jēhē ni, tá cúu nūū íyó costumbre. De ñahan yáhá nī nsāhá chíi ña jēhē ni jín ndute tīnūū ña, de nī nasíchī ña jín ixi xīnī ña.
45De nduú ní ntéchuhú nú nduhū, tá cúu nūū íyó costumbre. De ñahan yáhá, jondē nī nquīvi nī vehe nú, de nduú jéncuiñī ña jā téchuhú ña jēhē ni.
46De nduú ní nchíhi nú aceite xīnī ni, tá cúu nūū íyó costumbre. De ñahan yáhá nī nchíhi ña aceite perfume jēhē ni.
47Túsaá de cáhān nī jín nú jā ní stéhēn ña jā ndasí íyó mānī ña jín nī sīquī jā nēe cáhnú inī nī nūū ndācá cuāchi ña, vísō cuāhā cúu. Sochi tú nēe cáhnú inī nī nūū nchivī jā íyó jacū-ni cuāchi, de jacū-ni stéhēn ji jā mānī ji jín nī, ncachī yā.
48De nī ncāhān yā jín ña: Ja nēe cáhnú inī nī nūū ndācá cuāchi nú, ncachī yā.
49Ñúcuán de ndá nchivī yājī stāa jín yā, nī nquijéhé ndá ji cáhān ji: ¿Ní iin cā cúu tēe yáhá jā cáhān dē jā nēe cáhnú inī dē nūū cuāchi? ncachī ji.
50Sochi Jesús nī ncāhān cā yā jín ñahan ñúcuán: Nī ncandíja nú nduhū, de jā ñúcuán cúu jā ní scácu nī ndóhó nūū cuāchi nú. Cuáhān de ndusiī inī nū, ncachī yā.

Tūhun ndá ñahan jā jíto ña yā

8 ¹Ñúcuán de nī ncuu jacū quīvī, de nī jica nuu Jesús ndācá ñuū nāhnú jín ñuū lulí. De nácani yā tūhun vāha, de cáchī yā nāsa tátúnī Yāa Dios. De ndihúxī ūū tēe cúu apóstol, suni jica dē jín yā.
²De suni íyó jacū ñahan jica jín yā, jā ní ntavā yā tāchī inī sava ña, de nī nasāhá vāha yā sava ña jā ndóho cuēhē. De iin ña cúu María ñuū Magdala, de inī ñahan ñúcuán nī ntavā yā ūjā tāchī.
³De incā ña cúu Juana, ñasíhí Chuza, tēe ndíso tīnú inī vehe Herodes. De incā ña cúu Susana, jín cuāhā cā ñahan jā chindeé ña yā jéhe ña ndācá jā jini ñúhún yā jín ndá dē.

Tūhun yátá tēe jítē tatā

(Mt. 13.1-9; Mr. 4.1-9)

⁴De cuāhā nchivī ndācá ñuū ñúcuán nī nquenda ji nūū Jesús. De nī ncutútú cuāhā ndasí nchivī, de nī ncāhān yā iin tūhun yátá nūū ndá ji:
⁵Iin tēe jítē tatā, nī nquee dē jā cutē dē. De tá nī nquijéhé dē jítē dē, de jacū tatā nī jítē yuhú íchí, de nī jāñū nchivī sīquī, de nī nchajī-ni ndá saā.
⁶De jacū cā nī jítē nūū ñuhun yúū. De nī ntāhvī, de nī nchíchī-ni, chí nduú íyó cuāhā cōhyo.
⁷De jacū cā tatā nī jítē mähñú nūū cáá niquin iñu. De iin nuú-ni nī ntāhvī iñu jín, de nī jasī nūū.

⁸De sava nī jītē nūū ñuhun váha. De tá nī ntāhvī, de nī jēhe cuāhā nūnī, chi iin iin tatā nī jēhe jondē ciento, ncachī yā. Ñúcuán de nī ncāhān jee yā: Ndá ndóhó jā nīni, tee sōho váha nú, ncachī yā.

Nājēhē cúu jā cáhān yā maá-ni tūhun yátá

(Mt. 13.10-17; Mr. 4.10-12)

⁹De ndá tēe scuáha jín yā nī jīcā tūhún dē yā nā cuá cáchī tūhun yátá yáhá.

¹⁰De nī ncāhān yā: Ndá ndóhó, chi sáhá Yāā Dios jā cuu jīcūhun inī nū tūhun jā ní nchiyuhū yáhá, nāsa quívi nchivī ndahá Yāā Dios jā tatúnī yā nūū jī. Sochi sava cā nchivī chi maá-ni jín tūhun yátá cáhān ni jín jī, tácuá vísō ndéhé jī de quéndōo jī modo jāá nduú jínī jī. De vísō jínī jín sōho jī, de mā jīcūhun inī jī.

Jā ní ncachī cājí yā tūhun yátá tēe jītē tatā

(Mt. 13.18-23; Mr. 4.13-20)

¹¹De súcuán cúu jā cáhān tūhun yátá yáhá: Tatā ñúcuán cúu tūhun Yāā Dios.

¹²De tatā jā ní jītē yuhú íchí cúu tá cúu ndá nchivī jā jínī tūhun, sochi quéndā-ni tāchī cúñáhnú, de cāndeē tūhun inī ánō jī, tácuá mā cándíja jī de mā cácu jī sáhá yā.

¹³De tatā jā ní jītē nūū ñuhun yúū cúu tá cúu ndá nchivī jā jínī tūhun, de jétáhvī jī de cúsiī inī jī jín. Sochi nduú cúcutú tūhun inī ánō jī, de jacū-ni quívi cándíja jī. De tá qui jī tūndóhó sīquī jī, de jīca yátá jī.

¹⁴De tatā jā ní jītē māhñú niquin iñu cúu tá cúu nchivī jínī tūhun, de cuāhān ndá jī de cútéñú jī jín tiñu jī de cúnī jī cucuicá jī de cusī inī jī. De nduú jíja jī jín tūhun yā.

¹⁵De tatā jā ní jītē nūū ñuhun váha cúu tá cúu ndá nchivī jínī tūhun, de tīn váha jī, chi íyó váha íyó ndāā ánō jī. De jíja jī jín tūhun yā, chi cándíja váha jī.

Tūhun yátá sīquī lámpara

(Mr. 4.21-25)

¹⁶Tá scuíquīn nchivī iin lámpara, de nduú jāsī jī ni iin sīquī, de ni nduú chíhi jī chíjin jīto. Chi sa jāni jī nūū sūcún, tácuá cutūu nūū ndá nchivī jā quívi vehe.

¹⁷De suni súcuán, nduú íyó ni iin tūhun yíyuhū jā má cūní nchivī, chi ndihi-ni tūhun jā cáhān jī natūu nijin de cunī nchivī.

18 Túsaá de cunini vāha ndá nú, chi nchivī ja jícūhun inī, stéhēn cā yā nūū ji. Sochi nchivī jāá nduú cándíja, chi maá jacū jā jáni inī ji jā jínī ji, de sa naā, ncachī yā.

Tūhun naná yā jín nānī yā

(Mt. 12.46-50; Mr. 3.31-35)

19 Ńúcuán de nī nquenda naná yā jín ndá nānī yā nūū íyó yā. De nduú ní ncúu quīvi ndá ña nūū yā, sīquī jā íyó chitú nchivī.

20 De nī ncachī tūhun iin nchivī nūū yā: Naná ní jín ndá nānī ní íñí ña tāvēhé, de cāhān ña jín ní cúnī ña, ncachī ji.

21 De nī ncāhān maá yā: Suni naná nī jín nānī ni cúu ndá nchivī nínī tūhun Yāā Dios de squíncuu ji, ncachī yā jín ji.

Jā ní jencuīñī tāchī níhin jín mar nī nsāhá yā

(Mt. 8.23-27; Mr. 4.35-41)

22 De iin quīvī nī nquīvi yā iin barco jín ndá tēe scuáha jín yā, de nī ncāhān yā jín dē: Ná yāha ó cōhōn incā lado mar. De nī scāca ndá dē barco cuāhān dē.

23 De juni scāca dē barco de nī nquīxīn yā. De nī jīquīhi iin tāchī níhin nūū mar. De ja ñatin chitú ndute inī barco, de ndúcú quēe barco.

24 De nī sndóto ndá dē yā, de nī ncāhān dē: Maestro, Maestro, mitan de quēe ó chījin ndute de naā ō, ncachī dē. De nī nacuiñī yā, de nī ncāhān yā nūū tāchī níhin jín nūū mar. De ndihi nī jencuīñī, de nī ncuu nañí-ni.

25 De nī ncāhān yā jín ndá tēe scuáha jín yā: ¿Nūcu nduú cándíja ndá nú? De ndá máá dē chi nī nchūhú ndasí dē, de sáhvi inī dē, de cāhān dē jín ndá táhān dē: ¿Ní iin cā cúu tēe yāhá jā jondē nūū tāchī níhin jín nūū nduté tátúnī dē, de jétáhvī jā cāhān dē? ncachī ndá dē.

Tēe ñuū Gadara jā ndóho tāchī

(Mt. 8.28-34; Mr. 5.1-20)

26 Ńúcuán de nī nquenda yā jín ndá dē región Galilea, de cuāhān yā región Gadara jā íyó incā lado mar Galilea.

27 De tá nī nuu yā nūū ñuhun yíchí, de iin tēe ñuū ñúcuán nī nquenda dē nūū yā. De ja nī ncuu cuāhā cuīyā jā ñúhún cuāhā tāchī inī dē. De nduú ñúhún cuitī dē sahma, de nī nduú ndéē dē vehe, chi sa māhñú nūū yíyuhū ndīyi ndéē dē.

28 De tá nī jinī dē nūū Jesús, de nī jēcuīñī jítí dē nūū yā, de nī ncana cóhó dē: ¿Nūcu vāji ní nūū sá, Jesús Sehe Yāā Dios, Yāā cúñáhnú ndasí? Cāhān ndāhvī sá jín ní jā má sndóho ní sāán.

²⁹Súcuán nī ncāhān dē, chi ja nī ndacu yā nūū ndá tächī jā ná quée inī dē. De ja nī ncuu cuāhā vuelta jā ní nsāhá xēen tächī dē. De nī nuhnī ndahá dē jēhē dē jín cadena nī nsāhá nchivī, tácuu nduú nā cuá sāhá dē. De ndihi-ni jēhndē dē, de jínu dē jēhēn dē nūū ñuhun tíhá sáhá ndá tächī.

³⁰De Jesús nī jicā tūhún yā dē: ¿Nā cuá nāní nú? De nī ncāhān dē: Legión nāní sá. De nī ncāhān dē jā súcuán nāní dē, chi ñúhún cuāhā tächī inī dē.

³¹De nī ncāhān ndāhvī ndá tächī ñúcuán jín yā jā má tājī yā ji cundasī ji maá yavī cūnú ndasí.

³²De yucu ñúcuán íyó cuāhā quini jítu tī. De ndá tächī nī ncāhān ndāhvī jín yā jā ná cuāha yā tūhun quivi ndá inī quini. De nī jēhe yā tūhun.

³³De nī nquee ndá tächī inī tēe ñúcuán, de nī nquivi inī quini. De ndá quini nī jinu tī nī nincava tī iin yuhú cává, de nī nquēe tī inī mar, de nī jihī tī nūū nduté.

³⁴De ndá tēe jító tī, nī jinī dē jā súcuán nī ncuu, de nī nchūhú ndá dē. De nī jinu dē cuācachī tūhun dē nūū ndá nchivī ñuū jín ndá rancho.

³⁵De nī jēhēn ndá nchivī nī jēndēhé ji nāsa nī ncuu. De nī nquenda ji nūū íyó Jesús. De nī jinī ji nūū tēe jā ní nquee ndá tächī inī, ndēē dē nūū jēhé Jesús, de ñúhún dē sahma, de ja nī nducájī xīnī dē. De nī nchūhú ndá nchivī.

³⁶De ndá tēe jā ní jinī, nī nacani dē tūhun nūū nchivī, nāsa nī ncuu jā ní nduvāha tēe jā ní ñuhun tächī inī.

³⁷Ñúcuán de ndá nchivī ní región Gadara, nī nquijéhé ji cáhān ndāhvī ji jín yā jā ná cújiyo yā quihīn yā, chi yúhú ndasí ji. De nī ndivi yā inī barco jā quínohōn yā.

³⁸De tēe jā ní nquee tächī inī, nī ncāhān ndāhvī dē jín yā jā cuāha yā tūhun quihīn dē jín yā. Sochi Jesús nī ncāhān yā jā ná quéndōo dē, de ncachī yā:

³⁹Cuánohōn vehe nú, de nacani nú tūhun nāsa ñáhnú ndasí tiñu nī nsāhá Yāa Dios ndóhó, ncachī yā jín dē. De cuāhān dē, de nī nacani dē tūhun ní ñuū ñúcuán jā nāsa ñáhnú ndasí tiñu nī nsāhá Jesús jín dē.

Tūhun sēhe síhí Jairo jín ñahan jā ní nquehé sahma yā

(Mt. 9.18-26; Mr. 5.21-43)

⁴⁰De tá nī nenda Jesús incā lado mar, de ndá nchivī nī ncusiī inī ji jā ní nenda yā, chi ndihi ji ndétu ji yā.

⁴¹De nī nquenda iin tēe cúñáhnú inī vehe īi sinagoga, nāní dē Jairo. De nī jēcuiñī jítī dē nūū jēhé yā, de nī ncāhān ndāhvī dē jā ná quihīn yā jín dē vehe dē.

⁴²Chi íyó iin sēhe síhí dē jā mátúhún ji-ni nūū dē, de íyó ji tá ūxī ūū cuiyā. De sūchí ñúcuán ja ñatin cuū ji. De cuāhān yā jín dē, de cuāhā nchivī níquīn ji yā, de nī nchitú nihīn ji ní xīn yā cuāhān ji.

⁴³De māhñú ndá nchivī cuāhān iin ñahan cúhū, de ja nī ncuu ūxī ūū cuiyā ndóho ña cuēhē játi nīñi ña. De nī jāxīn ña ndihi jā névāha ña jín tēe tátán, de nduú ní ndúvāha ña sáhá ni iin dē.

⁴⁴De nī nquenda ña ichi chátā Jesús, de nī nquehé ña yuhú sáhmá yā. De nī jencuiñi-ni jā játi nīñi ña.

⁴⁵Núcuán de nī ncāhān Jesús: ¿Ní iin nī nquehé sahma nī? ncachī yā. De ndiviī ji nī ncāhān jāá nduú ní nquehé ji. De Pedro jín ndá tēe íyó jín dē, nī ncāhān dē: Maestro, ndéhe ní jā nchivī cuāhā yáhá nī nchitú nīhin ji xiín ní, de cáquihi ji níhín, de mitan jícā tūhún ní ní iin nī nquehé sahma ní.

⁴⁶De nī ncāhān Jesús: Nduú chi iin nchivī nī nquehé sahma nī, chi nī jini ní jā jín fuerza ni de nī nduvāha iin nchivī, ncachī yā.

⁴⁷De nī jini ñahan núcuán jāá nduú ní ncúu coo yuhū jā ní nsāhá ña. De quísi ña nī nquenda ña, de nī jēcuiñi jítí ña nūū jēhē yā. De jini jínúū ndá nchivī, de nī ncachī cājí ña nājēhē cúu jā ní nquehé ña yuhú sáhmá yā, jín jā ní nduvāha ña-ni.

⁴⁸De nī ncāhān yā jín ña: Tíhī, nī ncandíja nú jā cuu nasāhá vāha nī ndóhó, de jā núcuán nī nduvāha nú. Cuáhán de ndusiī inī nū, ncachī yā.

⁴⁹De juni cáhān cā yā súcuan, de nī nquenda iin tēe ndéē vehe Jairo, tēe cúñáhnú inī vehe iī sinagoga. De nī ncachī dē nūū Jairo: Ja nī jīhī sēhe síhí ní. De mā sáténú ní cā Maestro, ncachī dē.

⁵⁰De nī jini Jesús tūhun yáhá, de nī ncāhān yā jín Jairo: Mā cúyūhú nú, chi candíja nú-ni, de nastécū ni sēhe nú, ncachī yā.

⁵¹De nī jīnū yā vehe, de nduú ní jēhe yā tūhun jā quīvi ndá nchivī jín yā, chi maá-ni Pedro jín Jacobo jín Juan, jín tatá naná sūchí núcuán.

⁵²De cúcuécá inī ndá nchivī ndéē inī vehe, de jácu ji jēhē sūchí núcuán. Sochi nī ncāhān yā: Mā cuācú ndá nú. Chi ñahan lúlí núcuán nduú ní jīhī ji, chi quíxīn ji-ni, ncachī yā.

⁵³De nī jācū catá ndá ji jā ní ncāhān yā, chi jini ji jā ní jīhī sūchí núcuán.

⁵⁴De nī ntiin yā ndahá ji, de nī ncāhān jee yā jín ji: Tíhī, nacuiñi, ncachī yā.

⁵⁵De nī natecū ji de nī nacuiñi ji-ni. De nī ndacu yā jā ná cuáha ndá jā caji ji.

⁵⁶De nī nsāhvi ndasí inī tatá ji naná ji ndéhe dē. De nī ndacu nīhin yā nūū dē jā má cāchí dē nūū ni iin jā súcuan nī ncuu.

Jā ní ntají yā ndihúxī ūū dē cuānacani dē tūhun

(Mt. 10.5-15; Mr. 6.7-13)

9¹De nī nastútú Jesús ndihúxī ūū tēe scuáha jín yā, de nī nsāhá yā jā cundiso tíñú dē de coo poder dē jā tavā dē ndá tāchī inī nchivī, jín jā nasāhá vāha dē nchivī cúhū.

²De nī ntají yā ndá dē jā nacani dē tūhun nāsa tátúnī Yāā Dios, jín jā nasāhá vāha dē nchivī cúhū.

³De nī ncāhān yā jín dē: Mā cuísó nú jā cuetínú nú ichi, ni garrote, ni ñunu, ni stāā, ni xūhún. De quihín nū jín iin-ni camisa, de mā cuísó nú incā.

⁴De nā-ni vehe quívi ndá nú, de ñúcuán cundee nū jondē quee tucu nú quihín nū incā ñuū.

⁵De tú iin ñuū nduú jétáhví ji ndóhó, de quee ndá nú ñúcuán, de scóyo nú ticāchāā jēhē nū, chi suu cúu jā stēhēn nū jā íyó cuāchi ji jāā nduú ní jétáhví ji, ncachī yā.

⁶De nī nquee ndá dē cuāhān dē, nī jicó núu dē ndācā ñuū. De nī nacani dē tūhun vāha nāsa scācu Yāā Dios nchivī, de nī nasāhá vāha dē nchivī cúhū.

Jā ní jīhi Juan tēe scuénduté

(Mt. 14.1-12; Mr. 6.14-29)

⁷De Herodes, tēe cúu gobernador, nī nīhín dē tūhun ndācā tiñu jā sáhá Jesús. De nī ncunēhén inī dē, chi jáni inī sava nchivī cāhān ji jā Juan nī natecū dē.

⁸De sava cā nchivī cāhān jā ní nenda Elías, tēe nī nacani tūhun Yāā Dios janahán. De sava cā ji cāhān jā ní natecū incā tēe nī nacani tūhun Yāā Dios janahán.

⁹De nī ncāhān Herodes: Juan chi nī ndacu nī jā tēhndē xīnī dē. ¿Túsaá de nā tēe cúu yáhá jā nīhín ni tūhun jā sáhá dē cuāhā tiñu ñáhnú? ncachī dē. De nī nducú dē modo nāsa cunī dē nū Jesús.

Jā ní scájī yā ūhūn mīl tēe

(Mt. 14.13-21; Mr. 6.30-44; Jn. 6.1-14)

¹⁰De nī nenda ndá tēe cúu apóstol jā ní ntají yā dē nī nacani dē tūhun. De nī ncachī ndá dē nū yā ndācā tiñu jā ní nsāhá dē. De nī jeca yā ndá dē cuāhān sīn yā jín dē iin lugar nū nduú nchivī, ñatin ñuū Betsaida.

¹¹De nī jinī ndá nchivī, de suni cuāhān ndá ji. De nī jetáhví yā ji, de nī nacani yā tūhun nāsa tátúnī Yāā Dios, de nī nasāhá vāha yā nchivī cúhū.

¹²De tá cuāñini, de nī nquenda ndihúxī ūū apóstol, de nī ncāhān dē jín yā: Tají ní nchivī cuāhā yáhá ná quihín ji ndācā ñuū jín ndācā rancho ñatin yáhá, de nducú ji nū quendōo ji de cueen ji jā cajī ji, chi nduú nā cuá íyó yáhá, ncachī ndá dē.

¹³De nī ncāhān Jesús: Cuāha ndá máá nú jā cajī ji, ncachī yā. De nī ncāhān ndá dē: Nduú ná névāha sá, chi ūhūn-ni stāā jín ūū-ni tiacá. De vísō tú quicuēen sá stāā cajī ndihi nchivī cuāhā yáhá, de nī mā cūú, ncachī dē.

14 Chi íyó tá ūhūn mil tēe. De nī ncāhān yā jín ndá tēe scuáha: Cāhān ndá nú jín nchivī jā ná cúndeē sīn cincuenta cincuenta ji, ncachī yā.

15 De súcuán nī nsāhá ndá dē, de nī jēcundeē ndihi nchivī.

16 De nī nquehen yā ndihūhūn stāā jín ndūū tiacá űúcuán, de nī nūcūndēhé yā ichi andivī, de xihna cā nī nacuetáhvī yā nūū Tatá yā. De nī scuáchi yā, de nī jēhe yā nūū ndá tēe scuáha jín yā, de nī nsajī dē nūū ndá nchivī cuāhā.

17 De ndiviī ji nī nchajī, de nī ndahā chijin ji. De nī nastútú ndá dē pedazo jā ní nquendōo, de nī nchitú ūxī ūū tīcā.

Jā ní ncachī Pedro jā Jesús cúu Cristo

(Mt. 16.13-19; Mr. 8.27-29)

18 De iin quivī nī ncusín Jesús, jícān táhvī yā, de maá-ni ndá tēe scuáha jín yā íyó dē jín yā. De nī jīcā tūhūn yā ndá dē: De nduhū, ¿ní iin cúu nī cáchi ndá nchivī?

19 De nī ncāhān ndá dē: Sava ji cáhān jā cúu ní Juan, tēe jā ní scuénduté. De sava cā ji cáhān jā cúu ní Elías, tēe nī nacani tūhun Yāā Dios jondē janahán. De sava cā ji cáhān jā cúu ní incā tēe nī nacani tūhun yā, de nī natecū dē, ncachī ndá dē.

20 űúcuán de nī jīcā tūhūn yā dē: De ndá máá nú, ¿ní iin cúu nī cáchi ndá nú? De nī ncāhān Pedro: Maá ní cúu Cristo, Yāā jā ní ntajī Yāā Dios, ncachī dē.

Jā ní ncachī tūhun Jesús jā cuū yā

(Mt. 16.20-28; Mr. 8.30-9.1)

21 űúcuán de nī ndacu nīhin yā nūū ndá dē jā má cāchī dē tūhun yáhá nūū nī iin nchivī.

22 De nī ncāhān yā: Nduhū, Yāā nī nduu tēe, cánuú jā ndoho ndasí nī. De ndá tēe űáhnú jín ndá sūtū cúűáhnú jín ndá tēe stéhēn ley janahán, squéne yichī dē nduhū. De cahnī dē nduhū, de nūū únī quivī de natecū nī, ncachī yā.

23 űúcuán de nī ncāhān yā jín ndihi dē: Nā-ni nchivī tú cúnī ji cuniquīn ji nduhū jā scuáha nī ji, de ná cāsī ji jā cúnī maá ji, de ná cúniquīn ji nduhū ndācā quivī, de cuāha ji tūhun cundoho ji tūndóhó jā síqui nī, vísō ná cúu ji.

24 Chi tú ní nchivī cúnī ji cācu ji nūū tūndóhó jā quiji nūū ji jā síqui nduhū, túsaá de tānū tāhvī ji níí cání. De tú ní nchivī vísō ná cúu ji jā síqui nduhū, sochi cutecū ji níí cání.

25 ¿Chi ní cuetínú vísō ná cúndeé nchivī nīhīn ji níí űayivī, de tú quivī ji nūū tānū tāhvī ji?

26 Chi tú nā-ni nchivī cúcanoō ji jā síquī nduhū, Yāā nī nduu tēe, jíin síquī tūhun cáhān ni, suni súcuán cucanoō ni jā síquī maá ji, quivī nenda nī. De quivī ñúcuán chi viī ndasí cuñáhnú nī, tá cúu nūū cúñáhnú Tatá nī, de suni cúñáhnú ndācá ángel ndoo yā sáhá yā.

27 De ndāā cáhān ni jíin ndá nú jā sava tēe íyó yáhá, mā cúū dē chi jondē cunī dē nāsa tátúnī Yāā Dios jíin poder yā, ncachī yā.

Jā tucu nī nduu yā

(Mt. 17.1-8; Mr. 9.2-8)

28 Ñúcuán de tá ūnā quivī jā ní ncāhān yā ndá tūhun yáhá, de nī ncaa yā iin yucu, cuācācān táhvī yā. De Pedro jíin Jacobo jíin Juan cuāhān ndá dē jíin yā.

29 De juni jícān táhvī yā, de tucu nī nduu yā, de sahma yā nī nduyaa ndasí, de jéndūtē.

30 Ñúcuán de nī nquenda ūū tēe, nátúhún dē jíin yā, de cúu dē Moisés jíin Elías, tēe jā ní iyo janahán.

31 De viī ndasí jéndūtē ní tēe ñúcuán, de cáhān ndúū dē jíin yā síquī jā ní ncuñatin jā cuū yā Jerusalén.

32 De Pedro jíin ndúū cā tēe íyó jíin dē, jíhī ndasí dē māhná, sochi nduú ní nquixīn dē. De nī jinī ndá dē jā viī jéndūtē maá yā jíin ndúū tēe íní jíin yā.

33 De tá nī ncujiyo-ni ndúū tēe ñúcuán nūū yā, de nī ncāhān Pedro jíin yā: Maestro, nācā vāha jā íyó ndá sá yáhá. De ná sáhá ndá sá ūnī vehe ramádā, iin cuu maá ní, de incā cuu Moisés, de incā cuu Elías, ncachī dē. De nduú sáhá dē cuenta nā cuá cúu jā cáhān dē.

34 De juni cáhān dē súcuán, de nī nquiji iin vīcō nūhún, de nī jasī-ni nūū ndá dē. De nī nchūhú ndá dē jā íyó dē chījin vīcō nūhún.

35 De nūū vīcō ñúcuán nī ncāhān iin tūhun: Yáhá cúu Sēhe nī jā mānī ndasí nī jíin. De cunini ndá nú tūhun cáhān yā, ncachī.

36 De tá nī ncuu nī ncāhān tūhun ñúcuán, de mátúhún-ni cā Jesús íní yā nūū ndá dē. De nduú ní ncāhān cuitī cā ndá dē, de ndá quivī ñúcuán nduú ní ncáchī dē nūū ni iin jā súcuán nī jinī dē.

Jā ní nasāhá vāha yā iin sūchí ñúhún tāchī inī

(Mt. 17.14-21; Mr. 9.14-29)

37 De quivī téen nī nuu yā jíin ndá dē yucu. De cuāhā nchivī nī jētahān ji yā.

38 De māhñú nchivī cuāhā nī ncana jee iin tēe: Maestro, jícān táhvī sá nūū ní jā cūndēhé ní sēhe yíí sá, chi mátúhún ji-ni íyó nūū sá.

39 De maá-ni jā sáhá xēen tāchī jíin ji, de cána cóhó ji sáhá, de jáhnī yíhí ji, de jée tiñū yuhú ji. De sndóho ji, de ūhvī ndasí siáā ji.

40De nī ncāhān ndāhvī sá jíin ndá tēe scuáha jíin ní jā ná távā dē tāchī, de nduú ní ncúu sáhá dē, ncachī dē.

41Ñúcuán de nī ncāhān Jesús: Nchivī nīhin ndasí inī cúu ndá nú, chi nduú cándíja nú jā cuu nduvāha ji. ¿Nāsaa cā quivī cundeē ni jíin ndá nú jā cuandeē inī ni jíin nú? Cuáquēhen sēhe nú ná quíji ji, ncachī yā.

42De juni vāji ji nūū yā, de nī jicó cáva ji nūū ñūhún nī nsāhá tāchī, de nī jahnī yīhí ji. De nī ncāhān xēen Jesús nūū tāchī, de nī nasāhá vāha yā sūchí ñúcuán, de nī nasiáha yā ji nūū tatá ji.

43De ndiviī nchivī nī nsāhvi inī ji nī jinī ji jā ñáhnú ndasí tiñu sáhá Yāa Dios.

Jā ní ncāhān tucu yā jā cuū yā

(Mt. 17.22-23; Mr. 9.30-32)

De juni sáhvi inī ji ndéhé ji ndācá tiñu jā ní nsāhá Jesús, de nī ncāhān yā jíin ndá tēe scuáha jíin yā:

44Chuhun vāha inī nū tūhun cáhān ni yáhá, de mā náā inī nū, chi nduhū, Yāa nī nduu tēe, nastúu ji nduhū jā quivī nī ndahá ndá tēe xēen.

45Sochi nduú ní jícūhun inī ndá dē jā ní ncāhān yā, chi nduú ní ncúu cuitī jícūhun inī dē. De nī nchūhú ndá dē cātūhún dē yā sīquī tūhun jā ní ncachī yā.

Ní nchivī cúu jā cúñáhnú cā

(Mt. 18.1-5; Mr. 9.33-37)

46Ñúcuán de ndá tēe scuáha jíin yā nī nquijéhé dē cáhān dē sīquī ní iin dē cúñáhnú cā.

47De nī jinī Jesús jā súcuán jáni inī ndá dē. De nī ntiin yā ndahá iin sūchí lúli, de nī jani yā ji xiín yā.

48De nī ncāhān yā jíin ndá dē: Nā-ni nchivī tú jā sīquī nduhū jétáhvī ji sūchí lúli yáhá, de nduhū jétáhvī ji. De nchivī jā jétáhvī nduhū, suni jétáhvī ji Yāa jā ní ntají nduhū vāji nī. De nchivī núu cā mähñú ndá nú, suu ji cúñáhnú cā, ncachī yā.

Nchivī jāá nduú cáhān sīquī yā, íñi ji jíin yā

(Mr. 9.38-40)

49Ñúcuán de nī ncāhān Juan: Maestro, nī jinī ndá sá iin tēe jā jíin síví ní távā dē tāchī inī nchivī. De nī jasí ndá sá jā sáhá dē, chi nduú jica dē jíin ó, ncachī dē.

50De nī ncāhān Jesús jíin dē: Mā casí nū jā sáhá dē, chi tēe jāá nduú cáhān contra sīquī ō, íñi dē jíin ó, ncachī yā.

Jā ní ncāhān yā nū Jacobo jín Juan

51De nī ncuñatin quivī jā quínohōn yā andiví, de nī jani téyí inī yā jā quihīn yā Jerusalén.

52De nī ntají yā sava tēe nī jēcōsō nūú dē jín tūhun jā vāji yā. De cuāhān ndá dē iin ñuū Samaria tácu nducú dē nūū quendōo yā.

53Sochi nchivī Samaria nduú ní jéhe ji vehe ndōo yā, chi nī jinī ji jā jondē Jerusalén quihīn yā.

54De Jacobo jín Juan, ndúū tēe scuáha jín yā, nī jinī dē jā súcuán cúu, de nī ncāhān dē jín yā: Señor, áá cúnī ní jā ndacu ó tiñu jā quiji ñuhūn ichi andiví, de naā nchivī yáhá, tá cúu nūū ní nsáhá Elías, tēe nī nacani tūhun janahán? ncachī dē.

55Ñúcuán de nī ndicó cóto Jesús nūū ndúū dē, de nī ncāhān yā nūū dē: Nduú jinī ndá nú nā nūū vāji tūhun cáhān nū.

56Chi nduhū, Yāā nī nduu tēe, nduú vāji nī jā snāā nī nchivī, chi sa vāji nī jā scácu nī nchivī, ncachī yā. Sá de cuāhān yā jín ndá dē incā ñuū.

Tūhun nchivī jā cúnī ji cuniquīn ji yā

(Mt. 8.19-22)

57De juni jica ndá dē jín yā ichi, de nī ncāhān iin tēe jín yā: Señor, cuniquīn sá ní cōhōn ní-ni cúu nūū quihīn ní, ncachī dē.

58De nī ncāhān Jesús jín dē: Ndācá xúncuui chi íyó yavī cava tī, de ndá saā suni íyó tacā tī. Sochi maá nī, Yāā nī nduu tēe, nduú nūū cūsūn nī, ncachī yā.

59De nī ncāhān yā jín incā dē: Cuniquīn nduhū ná cōhōn. De nī ncāhān dē: Señor, cundetu ní de ná quíchuhū sá tatá sá xihna cā, ncachī dē.

60De nī ncāhān Jesús jín dē: Sndóo ndá ndiyi, ná chūhū ndá cā ndiyi, chi ndiyi cúu ndá nchivī jāá nduú cándíja. De maá nú, chi quihīn nū nacani nú tūhun nāsa tátúnī Yāā Dios, ncachī yā.

61Ñúcuán de suni nī ncāhān incā dē: Señor, cúnī sá cuniquīn sá ní, de cuāha ní tūhun jā xihna ná quicāhān sá jín nchivī vehe sá, ncachī dē.

62De nī ncāhān Jesús jín dē: Tú nā-ni tēe quijéhe dē cuniquīn dē nduhū, de tú maá-ni jā nacani cuécá inī dē sīquī ndācá jā ní sndóo dē, túsaá de cúu dē tá cúu iin tēe sátíñú jín arado, de jícó cóto dē ndéhe dē ichi véhe dē. Túsaá de nsūú tēe vāha cúu dē jā cuniquīn dē nduhū sīquī tiñu tátúnī Yāā Dios, ncachī yā.

Jā ní ntají yā ūnī xico ūxī dē

10¹De tá nī ncuu ndācá tiñu yáhá, de maá Jētohō ō nī nacāji yā ūnī xico ūxī cā dē. De nī ntají yā ndihuū ndihuū dē jā cosō nūú dē nūū yā quihīn dē ndācá ñuū jín ndācá lugar nūū ja ñatin quihīn maá yā.

- ²De nī ncāhān yā: Ndá nchivī yáhá chi cúu ji tá cúu trigo jā tēhndē, de ndāā jā cuāhā cúu, de tēe jā quehndē chi jacū dē-ni cúu. Túsaá de cācān táhvi ndá nú nūū maá Jētohō nū Yāā Dios jā ná tētínú yā cuāhā tēe quehndē dē trigo, cúu jā nacani dē tūhun yā nūū nchivī.
- ³De cuáhán ndá nú, de ná cáchī tūhun nī nūū nū jā tetínú nī ndá nú quihīn nū tá cúu ticāchí lúli māhñú yīhī.
- ⁴De mā cuísó nú ñunu, ni itin xūhún, ni nījān. De ichi mā cúcuéé nú jā natúhún nú jín ni iin nchivī.
- ⁵De nā-ni vehe quīvi ndá nú, de xihna cā cāhān nū: Ná quíji tūhun ndeé tūhun sīi inī nūū ndá nú, nchivī vehe yáhá, cachī nū.
- ⁶De tú vehe ñúcuán íyó nchivī vāha, de tūhun ndeé jā ní ncāhān nū jínū sīquī ji. De tú nduú, de tūhun ndeé jā ní ncāhān nū mā jínū sīquī ji.
- ⁷De suni vehe ñúcuán cundeē nū, de cajī nū coho nú jā cuāha nchivī nūū nū. Chi sīquī tiñu jā nācani nú tūhun nūū nchivī, de cánuú coto ji ndá nú. De mā cúndeē nū quéhén vehe, chi iin-ni vehe.
- ⁸De nā-ni ñuū quīvi ndá nú, de tú cuetáhvi ji ndóhó, de cajī nū nā-ni cúu jā cuāha ji nūū nū.
- ⁹De nasāhá vāha nú ndá nchivī cúhū ñuū ñúcuán. De cachī nū nūū ji: Ja nī ncuñatin jā tatúnī Yāā Dios nūū ndá nú, cachī nū.
- ¹⁰De nā-ni ñuū quīvi ndá nú, de tú mā cuetáhvi ji ndóhó, de quee nú inī calle ñúcuán de cāhān nū:
- ¹¹Jondē ticāchāā ñuū ndá nú yáhá jā ní ntiin jēhē ni, ná scóyo nī jā cúu seña jā íyó cuāchi ndá nú jāā nduú ní jétáhvi nú. De cunahán ndá nú jā Yāā Dios ja nī ncuñatin yā jā tatúnī yā nūū nū nícu. Cachī ndá nú.
- ¹²De cāhān ni jín ndá nú jā quīvi juicio de xēen cā coo castigo sīquī ñuū jā sáhá súcuán nsúú cā jā coo sīquī ñuū Sodoma nūū ní nsāhá ndasí nchivī cuāchi.

Jā ní ncāhān yā nūū sava ñuū nīhin inī

(Mt. 11.20-24)

- ¹³Nācā xēen cundoho ndá nú, nchivī ñuū Corazín. De nācā xēen cundoho ndá nú, nchivī ñuū Betsaida. Chi tú inī ñuū Tiro jín ñuū Sidón ní nsáhá nī tiñu ñáhnú jā ní nsáhá nī inī ñuū maá nú, de ñamā nacani inī nchivī ñuū ñúcuán jā sndóo ji cuāchi ji nícu. De sáhá ji seña jā stéhēn jā nācani inī ji sīquī cuāchi ji, chi cuhun ji sahma túún de chihi ji yāā xīnī ji nícu.
- ¹⁴Túsaá de quīvi juicio de xēen cā coo castigo sīquī ndá nú nsúú cā jā coo sīquī ñuū Tiro jín ñuū Sidón.
- ¹⁵De ndá ndóhó nchivī ñuū Capernaum, ¿á jáni inī nū jā cúñáhnú nú tá cúu iin jā cāa cuāhān ichi andiví? Nduú chi sa cuun nú quihīn nū jondē lugar nūū íyó ndá ánō ndīyi, ncachī yā.

¹⁶De nī ncāhān cā yā jín ndá tēe jā tají yā quīhīn: Nchivī jā tee sōho tūhun jā cāhān ndá nú, suni tee sōho ji jā cāhān maá nī. De nchivī jā squéne yichī ndóhó, suni nduhū squéne yichī ji. De nchivī jā squéne yichī nduhū, suni squéne yichī ji Yāa jā ní ntají nduhū vāji nī, ncachī yā.

Jā ní nenda ndá tēe jā ní ntají yā

¹⁷De nī nenda ndihúnī xico ūxī tēe ñúcuán, de cúsi inī ndá dē, de cāhān dē jín Jesús: Señor, jondē ndá tächī jétáhvī ji nū sá jā jín sívī maá ní, ncachī ndá dē.

¹⁸De nī ncāhān yā jín dē: Súcuán cúu, chi nī jinī ni jā modo iin taja nī nincava Satanás ichi andiví, chi nī ncandeē nī ndihi poder.

¹⁹De mitan de ja nī jēhe nī poder nū ndá nú jā cuāñū nū siquī ndá cōō jín tīsumā, cúu jā cundeé nú siquī ndācá fuerza maá jā jínī ūhvī yóhó, de nduú nā cuá sáhá jín nú.

²⁰Sochi mā cúsi inī ndá nú maá-ni jā jétáhvī ndá tächī nū nū, chi sa cusī cā inī nū jā yósō sívī nú jondē andiví, ncachī yā.

Jā ní ncusi inī Jesús

(Mt. 11.25-27; 13.16-17)

²¹De suni hora ñúcuán nī ncusi inī Jesús nī nsāhá Espíritu Santo, de nī ncāhān yā: Ná cútahvī sá nū ní Tatá, jā cúu ní Jētohō andiví jín ñayiví. Chi nī jasī ní ndācá tūhun ndíchí ní, jā má cūnī nchivī ndíchí jín nchivī tūha cuenta ñayiví yáhá. De nī stéhēn ní nū ndá nchivī cúu tá cúu sūchí lúli. Chi súcuán nī jētahān inī ní Tatá, ncachī yā.

²²De nī ncāhān cā yā: Ndivī nī jēhe Tatá nī nū ni. De nduú jínī ndá nchivī ní iin cúu nduhū, Sēhe Yāa Dios, chi maá-ni Tatá nī cúu jā jínī yā nduhū. De nī nduú jínī nchivī nāsa Yāa cúu maá Tatá, chi maá-ni Sēhe cúu jā jínī. De íyó nchivī jā cūnī maá Sēhe stéhēn yā nū ji nāsa Yāa cúu Tatá yā, de maá ji suni cūnī ji, ncachī yā.

²³Ñúcuán de nī ndēhé yā nū ndá tēe scuáha jín yā, de nī ncāhān yā jín ndá máá dē-ni: Nācā ndetū ndá nchivī jā ndéhé tiñu ñáhnú jā ndéhé ndá máá nú.

²⁴Chi cāhān nī jín nú jā cuāhā ndá tēe nī nacani tūhun Yāa Dios, jín cuāhā ndá rey, nī ncuu inī dē cūndēhé dē jā ndéhé ndá máá nú, de nduú ní jínī dē. De nī ncuu inī dē cunini dē jā níni ndá máá nú, de nduú ní jínī dē, ncachī yā.

Tūhun tēe Samaria, tēe vāha inī

²⁵Ñúcuán de iin tēe stéhēn ley janahán, nī nacuiñī dē, de nī jēcāhān dē jín Jesús jā coto túnī dē yā. De nī jīcā tūhún dē: Maestro, ¿nā cuá sáhá sá de nīhīn táhvī sá cutecū sá ní cání andiví? ncachī dē.

26De nī ncāhān yā jíin dē: ¿Nāsa yósō nūū tutū ley? ¿Nāsa cáhān jā cáhvi nú? ncachī yā.

27De tēe ñúcuán nī ncāhān dē nāsa cáhān nūū tutū: Coó manī ndasí nú jíin maá Jētohō nū Yāā Dios, jondē jíin inī jíin ánō nū, jíin níi fuerza nū, jíin níi jāá ntúnī nū. De cundáhvī inī nū táhān nú tá cúu nūū cúndáhvī inī nū maá nú, cáchī tutū, ncachī dē.

28De nī ncāhān yā jíin dē: Vāha nī ncāhān nū. De tú cuu sáhá nú súcuán de nīhīn táhvī nū cutecū nū níi cání, ncachī yā.

29De tēe ñúcuán cúni dē jā quendōo ndāā dē nūū yā jíin tūhun jā níi jicā tūhún dē, de nī ncāhān dē: ¿De níi nchivī cúu ndá táhān sá? ncachī dē.

30Ñúcuán de nī ncāhān Jesús: Iin tēe nī nquee dē Jerusalén, nī ncuun dē cuāhān dē ñuū Jericó. De ichi nī nquenda ndá tēe cuíhná nūū dē, de nī ncandēē ndihi ndatíñú dē, de jondē sahma ñúhún dē. De nī ncanī nāvāha ndá tēe ñúcuán dē, jondē ja ñatin cuū dē nícu. De nī sndóo ndá, de cuāhān ndá.

31De ichi ñúcuán nī nchāha iin sūtū cuāhān dē, de nī jinī dē nūū tēe ñúcuán, de nī nsáhá jíyo dē-nī cuāhān dē.

32De saá-nī iin tēe grupo levita jā sátíñú inī templo, vāji dē ichi ñúcuán, de suni nī jinī dē nūū tēe ñúcuán, de nī nchāha jícá dē-nī cuāhān dē.

33De iin tēe nación Samaria, suni jícá dē ichi ñúcuán. De nī jinī dē nūū tēe ñúcuán, de nī ncundáhvī inī dē.

34De nī nquenda dē nūū cáá tēe ñúcuán, de nī nchuhun dē aceite jíin vino nūū níi ntacuēhé, de nī juhni dē sahma nūū. De nī nchisó dē tēe ñúcuán sīquī quiti dē, de cuāhān dē jíin tēe ñúcuán iin mesón, de nī jito dē.

35De quivī téen, hora jā quíhīn dē, de nī ntavā dē ūū xūhún cāa, de nī jēhe dē nūū tēe xíi mesón, de nī ncāhān dē: Coto níi tēe yáhá, de tú cāxīn níi cā xūhún jíin dē, de tá nenda sá de nachunáá sá, ncachī dē.

36¿Túsaá de nāsa jáni inī nū? Jā ndinúnī tēe ñúcuán, ¿níi iin dē nī nsáhá cuenta jā táhān dē cúu tēe jā níi nquenda jācuíhná nūū? ncachī yā jíin tēe stéhēn ley janahán.

37De nī ncāhān dē: Tēe jā níi ncundáhvī inī tēe jā níi ntacuēhé, vísō tēe ñuū jícá cúu dē, ncachī dē. Núcuán de nī ncāhān Jesús jíin dē: Cuáhān túsaá, de suni súcuán cundáhvī inī nū ndācá nchivī, ncachī yā.

Jā níi iyo yā vehe Marta jíin María

38Sá de nī nquehen tucu yā ichi cuāhān yā, de nī jīnū yā iin ñuū lulí. De iin ñahan nání Marta nī ncana ña yā níi jēhēn yā vehe ña.

39De Marta, íyō iin cūhū ña nání María. De María níi jēcundeē ña nūū jēhē Jesús, níni ña ndācá tūhun jā cáhān yā.

⁴⁰De Marta chi cúténú ña jín cuāhā tiñu sáhá ña. De nī nquenda ña nū yā, de nī ncāhān ña: Señor, ¿á nduú sáhá ní cuenta jā cūhū sá nī sndóo ña sáan nū tiñu? De cāhān ní jín ña ná chindeé táhān ña jín sá, ncachī ña.

⁴¹De nī ncāhān Jesús jín ña: Marta, nācā ndíhvī ndasí inī nū jín cuāhā tiñu, de ndasí sndóho nú maá nú jín.

⁴²De íyó iin-ni tiñu cánuú. De María chi nī nacāji ña tiñu cánuú, suu jā ndíhvī inī ña sīquī tūhun Yāa Dios, de mā cāndeē ō ña nū tiñu ñúcuán, ncachī yā.

Jā ní stéhēn yā nāsa cācān táhvī dē

(Mt. 6.9-13; 7.7-11)

11 ¹De iin quīvī íyó Jesús iin lugar, jícān táhvī yā. De tá nī ncuu nī jícān táhvī yā, de iin tēe scuáha jín yā, nī ncāhān dē: Señor, stéhēn ní nū ndá sá nāsa cācān táhvī sá, tá cúu nū ní stéhēn Juan nū ndá tēe nī scuáha jín dē, ncachī dē.

²De nī ncāhān yā jín ndá dē: Jā cācān táhvī ndá nú, de suha cāhān nū:

Tatá ndá sá jā ndēē ní andiví,

níní ná cóo yínúhún sá nū ní, chi Yāa īi cúu ní.

De ñúhún inī sá jā ñamā ná quíji quīvī tatúnī ní ní ñayiví yáhá.

De ná cóo ndācá tiñu jā jétahān inī maá ní,

tá cúu nū íyó inī andiví, suni súcuán ná cóo inī ñayiví.

³Stāa jā tēcū ndá sá ndācá quīvī, cuāha ní nū sá mitan.

⁴De cune cáhnú inī ní nū cuāchi jā sáhá ndá sá nū ní, tá cúu nū nēe cáhnú inī ndá sá nū nchivī jā sáhá cuāchi nū sá.

De mā cuāha ní tūhun jā coto túnī tāchī sāan,

chi sa scácu ní sāan nū ndācá jānēhén.

Cachī ndá nú, ncachī yā.

⁵De nī ncāhān cā yā: Tú ní iin nú íyó iin amigo nū, de quīhīn nū vehe dē sava ñuú de cāhān nū jín dē: Amigo, tanúú nú ūnī stāa nū ní.

⁶Chi iin amigo ní jā jíca viaje, nī nquenda dē vehe nī, de nduú nā cuá névāha ní jā cuāha ní cajī dē, cachī nū.

⁷De cāhān tēe ndēē inī vehe: Mā stāhān nū nduhū, chi ja ndásī viéhé nī, de ja quíxīn ní jín ndá sēhe nī, de mā cūú nacōo ní jā taji ní nū nū, cachī dē.

⁸De cāhān ní jín ndá nú, vísō mā nácōo dē taji dē nū nū sīquī jā cúu dē amigo nū, sochi sīquī jā stāhān ndasí nú dē, jā ñúcuán nacōo dē taji dē ndihī jā jínī ñúhún nú.

⁹Túsaá de cāhān ní jín ndá nú jā suni súcuán cācān táhvī nū nū Yāa Dios, de taji yā nū nū. De nducú nú ndācá jā váha jā íyó nū yā, de nīhīn nū. De cācān táhvī nū jondē nīhīn nū, tá cúu nū sáhá nchivī jā scáján viéhé jondē nune quīvī jī.

¹⁰Chi ndācá nchivī jā jícān, cuāha yā nūū ji. De nchivī ndúcú, chi nīhīn ji. De nchivī cáhān, nune yā ichi jā nīhīn ji jā cúnī ji.

¹¹¿De ní iin nú cúu tatá, de tú sēhe nú jícān ji stāā nūū nū, de á cuāha nú iin yūū nūū ji? De tú jícān ji iin tiacá, ¿de á cuāha nú iin cōō nūū ji?

¹²De tú jícān ji iin ndivī, ¿de á cuāha nú iin tīshumā nūū ji? Nduú cuitī jā súcuán.

¹³Túsaá de ndá máá nú vísō nchivī íyó cuāchi cúu nú, de jínī ndá nú cuāha nú jā váha nūū sēhe nú. De nā oncā cúu maá Tatá nú andiví jā má cuāha yā Espíritu Santo nūū nchivī jícān nūū yā, ncachī yā.

Jā ní ncāhān ndá dē jā sātínú yā jíin fuerza Satanás

(Mt. 12.22-30; Mr. 3.19-27)

¹⁴De távā yā iin tāchī inī iin tēe, jā ní ncuñíhín dē nī nsāhá. De tá nī nquee tāchī, de nī nacahān tēe jā ní ncuñíhín. De nī nsāhvi inī ndá nchivī ndéhé ji.

¹⁵Sochi sava nchivī nī ncāhān ji: Jíin fuerza Satanás jā cúnáhnú nūū ndá tāchī, de távā tēe yáhá ndá tāchī inī nchivī, ncachī ji.

¹⁶De sava cā ji cúnī ji coto túnī ji yā, de nī jícān ji jā sāhá yā jā coo iin seña ichi andiví.

¹⁷De maá yā chi jínī yā jā súcuán jáni inī ndá ji, de nī ncāhān yā: Ndācá nación jā sáhá síin maá de cánāá maá, túsaá de snāā jā íyó vāha maá. De tú nchivī iin vehe sáhá síin maá de cánāá maá, de mā cūú cā cundeē cāhnú ji.

¹⁸De saá-ni Satanás, tú sáhá síin maá jíin ndá táhán tāchī, ¿de nāsa cuiñi nīhīn jā tatúnī túsaá? Chi cáhān ndá nú jā jíin fuerza Satanás távā nī ndá tāchī.

¹⁹De tú súcuán cúu de ndá nchivī scuáha jíin ndá nú, ¿nā jíin fuerza távā maá ji tāchī? Túsaá de ndá máá ji cachī ji jā ní stíví ndasí nú nī ncāhān nū jā távā nī tāchī jíin fuerza Satanás.

²⁰De nduú chi jíin fuerza Yāā Dios cúu jā távā nī tāchī. Túsaá de ja ndée Yāā Dios māhñú ndá nú jā tátúnī yā.

²¹De tú iin tēe ndacuī jító dē vehe dē jíin tūjīí dē, túsaá de nī iin ndatínú dē mā ndónúhún.

²²De tú quiji incā tēe ndacuī cā, de cundeē jíin tēe nūcuán, túsaá de candeē tūjīí dē jā jító dē vehe dē, de sāhá dē nāsa cúnī maá dē jíin ndatínú jā candeē dē. De tá nūū cúu tēe ndacuī cā nūcuán, súcuán cúu maá nī nūū Satanás.

²³De nchivī jāā nduú íyó mānī jíin nī, túsaá de jínī ūhvī ji nduhū. De nchivī jāā nduú nástútú jíin nī, túsaá de sa scútē nuu ji nchivī jā vají nūū nī.

Tāchī jā nástútú táhán ndívi inī nchivī

(Mt. 12.43-45)

24Tú nī nquee iin tāchī inī iin tēe jāá nduú cándíja, de jíca nuu nūū ñuhun tíhá, ndúcú nūū natātú, de nduú níhīn, sá de jáni inī maá: Ná quínohōn ni vehe nūū ní nquee nī.

25De tá nī nenda tucu, de jínī jā tēe jāá nduú cándíja, cúu dē tá cúu iin vehe jā ní ndundoo.

26Ñúcuán de jéhēn jénacuēca ūjā cā tāchī nēhén cā nsūú cā maá. De quívi ndá inī tēe ñúcuán de jécundeē ndá. Túsaá de xēēn cā cundoho tēe ñúcuán jā sándihí nsūú cā jā xíhna ñúhún, ncachī yā.

Nācā ndetū nchivī nínī tūhun yā

27De juni cáhān yā tūhun yáhá, de iin ñahan íñí mähñú nchivī cuāhā, nī ncāhān jee ña jín yā: Nācā ndetū ñahan jā ní scácu ña ní de nī scáxīn ña ní, ncachī ña.

28De nī ncāhān yā: Sa ndetū ndasí cā ndá nchivī nínī tūhun Yāā Dios de squíncuu ji, ncachī yā.

Jā ní jicān ndá nchivī jāá nduú cándíja iin tiñu ñáhnú

(Mt. 12.38-42; Mr. 8.12)

29De nī ntācā cuāhā cā nchivī nūū Jesús, de nī nquijéhé yā cáhān yā: Nchivī tiempo mitan chi maá-ni jā sáhá nēhén ji. De jicān ji iin tiñu ñáhnú jā stéhēn tú Yāā jā ní ntají Yāā Dios cúu nī. De nduú nā incā tiñu ñáhnú stéhēn ni nūū ji, chi maá-ni tiñu ñáhnú tá cúu nūū ní ncuu jín Jonás, tēe nī nacani tūhun Yāā Dios janahán.

30Chi tá cúu nūū ní jinī nchivī ñuū Nínive jā ní ncuu iin tiñu ñáhnú jín Jonás, suni súcuán cunī nchivī tiempo yáhá jā coo iin tiñu ñáhnú jín nduhū, Yāā nī nduu tēe, jā quétáhán jín modo jā ní ndoho Jonás.

31De reina jā ní ncuñáhnú nación ichi sur, natecū ña jín nchivī tiempo yáhá, quívi juicio jā sáhá ndāā yā cuāchi, de cāhān ña cuāchi sīquī ji. Chi jondē jíca ndasí nī nquiji ña nī nini ña ndá tūhun ndíchí jā ní ncāhān rey Salomón, de nī ncandíja ña. De mitan chi cúñáhnú cā nduhū, Yāā íyó yáhá, nsūú cā Salomón, de nduú cándíja ndá nú nduhū.

32De ndá nchivī ñuū Nínive nūū ní nacani Jonás tūhun, natecū ji jín nchivī tiempo yáhá, quívi juicio jā sáhá ndāā yā cuāchi, de cāhān ji cuāchi sīquī nchivī yáhá. Chi ndá máá ji nī nacani inī ji nī sndóo ji cuāchi ji quívi jā ní nacani Jonás tūhun nūū ji. De mitan chi cúñáhnú cā nduhū, Yāā íyó yáhá, nsūú cā Jonás, de nduú cándíja ndá nú nduhū.

Tūhun yátá sīquī lámpara

(Mt. 5.15; 6.22-23)

33Tá nástiín nchivī iin lámpara, de nduú chíyuhū jì, nì nduú chíhi jì chījìn iin cajón. Chì sa jáni jì nū sūcún, tácuā cutūu nū ndá nchivī jā quívi vehe.

34De tīnūú ndá nú cúu tá cúu lámpara nū yiqui cúñu nú. Túsaá de tú tīnūú nú íyó nijīn, de níi-ni yiqui cúñu nú cunijīn. Sochi tú nduú íyó nijīn tīnūú nú, de níi-ni yiqui cúñu nú íyó neē.

35De suni sūcuán cúu ánō nū, de coto ndá nú jā má cānī nēhén inī nū, tácuā mā cōó neē inī ánō nū.

36Chì tú sáhá ndá nú maá-ni tiñu váha, de nduú nā tiñu nēhén sáhá nú, túsaá de luz yā cunijīn vāha inī ánō nū, tá nū cúu iin lámpara jā sáhá jā cūnijīn vāha, ncachī yā.

Jā ní ncāhān yā jā íyó cuāchi ndá dē

(Mt. 23.1-36; Mr. 12.38-40; Lc. 20.45-47)

37De tá nī ncuu nī ncāhān yā, de iin tē grupo fariseo nī ncana dē yā jā cajī yā stāā vehe dē. De nī nquīvi yā, de nī jēcundeē yā mesa jā cajī yā stāā.

38De tē fariseo nī nsāhvi inī dē ndéhé dē jāá nduú squíncuu yā costumbre jā nandahá yā de cajī yā stāā.

39De nī ncāhān maá Jētohō ō jín dē: Ndá ndóhó tē fariseo, chí modo jā náquete nú yātā vásō jín cōhō, cúu jā nándahá nú. De ichi inī ndá nú chí ñúhún maá-ni tūhun cuíhná jín tūhun nēhén.

40Tē naā cúu ndá nú. ¿A nduú jínī nū jā Yāā jā ní nsāhá yiqui cúñu nú, suni nī nsāhá yā ánō nū?

41De jā jēhe ndá nú caridad nū nchivī ndāhvī, de sáhá nú sīquī jā cúndāhvī ndija inī nū jì. De sūcuán de coo ndaā ánō nū.

42De nācā xēen cundoho ndá nú tē fariseo, chí squíncuu nú ndācá tiñu lúli, de nduú squíncuu nú tiñu cánuú. Chì sáhá ndá nú ūxī ūxī nuhnī mīnu jín ruda jín ndācá yuvā, de sócō nū iin jā ūxī nū Yāā Dios. Sochi nduú sáhá cuitī nū tiñu ndāā, nī nduú íyó mānī nū jín Yāā Dios. Ndācá yáhá cánuú jā sáhá nú nīcu, de suni mā sndóo nú jā sócō nū ndá yūcū ñúcuán.

43De nācā xēen cundoho ndá nú tē fariseo, chí jétahān inī nū cundeē nū nū silla yíñúhún cā inī vehe īī sinagoga, de jétahān inī nū jā cāhān yíñúhún nchivī jín nū nū yáhvi.

44De nācā xēen cundoho ndá nú tē stéhēn ley janahán, jín ndá nú tē fariseo, chí tē stāhvī-ni cúu nú. Chì cúu nú tá cúu iin yavī ndiyi jāá nduú nijīn, chí snāā nū ánō nchivī, de nduú jínī jì jā sūcuán sáhá nú jì, ncachī yā.

45De nī ncāhān iin tē stéhēn ley janahán: Maestro, jā cāhān ní ndācá tūhun yáhá, de suni sīquī ndá máá sá nī ncāhān ní, ncachī dē.

⁴⁶De nī ncāhān yā: Suni nācā xēen cundoho ndá nú tēe stēhēn ley janahán. Chi suni stēhēn nū ndācá ley jā ní ntavā maá nú jā vījín sáhá, de nduú cúndeē nchivī squíncuu ji. De ndá máá nú chi nī iin xīnī ndāhá nú nduú scándā nū jā squíncuu nú.

⁴⁷Nācā xēen cundoho ndá nú. Chi sáhá ndá nú namā ndá ndīyi tatā nū, tēe nī nacani tūhun Yāa Dios janahán. De suni ndá tatā nū nī jahnī ndá tēe ñúcuán.

⁴⁸De jā sáhá nú súcuán cúu jā quétáhán nú jíín ndá dē sīquī tiñu jā ní nsáhá dē. Chi ndá máá dē nī jahnī ndá tēe ñúcuán, de ndá máá nú chi sáhá nú namā sīquī dē.

⁴⁹Jā ñúcuán cúu jā jondē janahán nī ncāhān Yāa Dios iin tūhun ndíchí: Tají nī ndá tēe nacani tūhun nī jíín ndá tēe cúu apóstol quīhīn dē nūū ndá ji. De sava dē cahnī ji, de sava cā dē cunī ūhvī ji, ncachī Yāa Dios.

⁵⁰De súcuán de sīquī nchivī tiempo yáhá ná cúndeē cuāchi jā ní jahnī tatā ji ndá tēe nī nacani tūhun Yāa Dios, jondē tá nī jēcāva ñayiví jíín jondē mitan,

⁵¹jondē Abel jíín jondē Zacarías, tēe jā ní jahnī ndá dē sava mähñú altar jíín cuarto īi inī templo. Túsaá de cāhān nī jíín ndá nú jā sīquī nchivī tiempo mitan cundeē ndācá cuāchi ñúcuán.

⁵²Nācā xēen cundoho ndá nú, tēe stēhēn ley janahán, chi jāsī nū ichi jā jīcūhun inī nchivī tūhun yā. De nī ndá máá nú nduú cúnī nū jīcūhun inī nū, de nī nduú jēhe nú tūhun jā jīcūhun inī nchivī jā cúnī, ncachī yā.

⁵³De jā ní ncāhān yā ndá tūhun yáhá, de ndá tēe stēhēn ley janahán jíín ndá tēe fariseo, nī nquītī ndasí inī dē nī jinī dē yā. De nī nquijéhé dē stíchī dē yā sīquī cuāhā cā tūhun.

⁵⁴De ndúcú ndá dē modo tú sanaā de stíví yā tūhun cāhān yā, tácuā nīhīn dē cuāchi sīquī yā.

Sīquī tūhun stáhví jā cāhān ndá tēe fariseo

(Mt. 10.26-27)

12 ¹De juni súcuán cúu, de nī ncutútú cuāhā mil nchivī, chi jondē jáñū ji sīquī jéhē táhán ji. De xihna cā nī nquijéhé yā cāhān yā jíín ndá tēe scuáha jíín yā: Coto má cándíja ndá nú levadura ndá tēe grupo fariseo, chi suu cúu tūhun stáhví jā cāhān ndá dē. Chi jítē nuu nūū ndá nchivī tá cúu nūū sndáa levadura ñujan.

²Chi ndācá tūhun stáhví mā quéndōo yuhū cuitī, chi ndihi natūu nijīn de cunī nchivī.

³Túsaá de suni ndá ndóhó, ndācá tūhun jā ní ncāhān nū jāá nduú ní jíín nchivī, iin quīvī de cunī vāha ji. De ndācá tūhun jā ní ncāhān yuhū nū jā ndásī viéhé, iin quīvī de cāhān jee nchivī yātā ndācá vehe.

Jā ní ncachī yā ní iin cúu jā cuyūhú ó

(Mt. 10.28-31)

⁴Cáhān ni jín ndá nú, amigo: Mā cuyūhú nú nchivī jā cahnī yiqui cúñu nú, chi tá nī jahni ji ndóhó, de nduú nā cuá cuu cā sáhá ji.

⁵De ná cáchi ni nū nū ní iin cúu jā cuyūhú nú: Jā cuyūhú nú cúu Yāā Dios jā tú sáhá yā jā cuū nū, de íyó poder yā jā chuhun yā ndóhó infierno. Suu maá yā cúu jā cuyūhú nú jā má stíví nú nū yā.

⁶De ndācá saā chi nduú yāhvi ndēē tī, chi jondē ūhūn tī jā úū centavo. De ni iin tī nduú nāā inī Yāā Dios jāā nduú jító yā tī.

⁷De nā oncā cúu ndá máá nú, chi jondē ndihi ixi xínī nū ja nī ncahvi yā. Túsaā de mā cuyūhú ndá nú, chi cánuú ndasí cā ndá máá nú nū yā nsūú cā cuāhā ndá saā.

Nchivī jā jétúhún ji Jesucristo nū incā nchivī

(Mt. 10.32-33; 12.32; 10.19-20)

⁸De cáhān ni jín ndá nú jā ndācá nchivī jā cuetúhún nduhū nū incā nchivī, de saā-ni nduhū, Yāā nī nduu tē, cuetúhún nī ji nū ndá ángel Yāā Dios.

⁹De ndācá nchivī jā má cuetúhún nduhū nū incā nchivī, suni súcuán mā cuetúhún nī ji nū ndá ángel Yāā Dios.

¹⁰De tú nā-ni nchivī cāhān ji sīquī nduhū, Yāā nī nduu tē, de cune cáhnú inī Yāā Dios nū ji. Sochi tú nā-ni nchivī cāhān nāvāha ji sīquī Espíritu Santo, de mā cúne cáhnú inī Yāā Dios nū ji.

¹¹De tú quisiáha ndá ji ndóhó ndācá vehe īī sinagoga nū justicia jín nū ndá cā tē tátúnī, de mā nācani ndasí inī nū nāsa scócóo nú tūhun jín nāsa cāhān nū.

¹²Chi maá hora ñúcuán de Espíritu Santo stēhēn yā nū nū nāsa cāhān nū, ncachī yā.

Siquī jā má cútóó ó ndatínú cuíca

¹³Ñúcuán de iin tē íní mähñú nchivī cuāhā, nī ncāhān dē jín Jesús: Maestro, cāhān ní jín ñanī sá jā ná táhvi sáva dē táhvi ndúú sá, ncachī dē.

¹⁴De nī ncāhān yā jín dē: Lílū, nduú ní jáni yā nduhū jā sáhá ndāā ni tiñu nú jā tahví sáva nī táhvi nū, ncachī yā.

¹⁵De nī ncāhān cā yā: Coto vāha ndá nú maá nú jā má cútóó cuitī nū xūhún jín ndá cā. Chi vísō cuāhā ndasí ndatínú névāha iin tē, de nsūú ñúcuán sáhá jā quendōo ndetū dē ñayiví yáhá, ncachī yā.

¹⁶Ñúcuán de nī ncāhān yā iin tūhun yátá jín ji: Nī īyo iin tē cuíca jā névāha ñuhun jā vāha ndasí cúu itū.

¹⁷De tēe cuíca ñúcuán nī nacani inī dē: ¿Nāsa sáhá nī? Chi nduú cā núne nūū cuhun niñi nī. Ncachī dē.

¹⁸De nī jani inī dē: Suha ná sáhá nī: Canī ni ndá yacā ni, de nasáhá nī jā nāhnú cā. De ñúcuán nataān ndihi nī niñi nī jín ndācá ndatínú nī.

¹⁹Ñúcuán de cani inī ni: Mitan de cuāhā ndasí névāha ó jā quenda cuāhā cuiyā. Ná nátātú ó, de cajī ō coho ó, de ná cúsi inī ō, nī jani inī dē.

²⁰Sochi nī ncāhān Yāa Dios jín dē: Tēe naā cúu nú, chi jacuāa mitan de cuū nū, de ndācá jā ní nchuvāha nú, ¿ní tēe cuu? Ncachī Yāa Dios jín dē.

²¹De suni súcuán cundoho ndācá tēe jā sáhá cuíca dē maá dē, de nduú ndúcú dē jā quendōo ndetū dē nūū Yāa Dios, ncachī yā.

Yāa Dios jito yā yóhó

(Mt. 6.25-34)

²²De nī ncāhān yā jín ndá tēe scuáha jín yā: Túsaá de cáhān ni jín ndá nú: Mā nácani ndasí inī nū sīquī jā cutecū nū, tú nāsa cajī nū, ni sīquī sahma nú, tú nāsa cuhun nú.

²³Chi Yāa Dios nī nsáhá yā jā técu nū jín yiqui cúñu nú, de nā oncā cúu jā má cuáha yā jā cajī nū jín jā cuhun nú.

²⁴Cündēhé ndá nú nāsa técu ndá ticācá, de nduú jáquín tī, ni nduú nástútú tī, ni nduú nūū tavāha tī ni yacā tī. De vísō súcuán de maá Yāa Dios scájī yā tī. ¿De á nduú cánuú ndasí cā ndá ndóhó nsūū cā ndá quiti ñúcuán?

²⁵¿De ní iin nú, á cuu chisó nú iin yiquí cā maá nú, vísō ná nácani ndasí inī nū?

²⁶De tú mā cúu sáhá nú iin tiñu lúli súcuán, ¿de nājēhē cúu jā nácani ndasí inī nū sīquī jā cajī nū jā cuhun nú?

²⁷Cündēhé ndá nú nāsa jée ndá itā yucú. Chi nduú sátínú ni nduú quéhen. De cáhān ni jín ndá nú jā juni rey Salomón, quivī jā ní ñúhun dē sahma váha ndasí, de ni nduú ní ñúhun dē sahma viī súcuán tá cúu nūū íyó ndá itā.

²⁸De tú súcuán jēhe Yāa Dios sahma viī nūū itā yucú jā íyó nūū ñúhún mitan de teēn de cāyū nūū ñúhún, de nā oncā cúu ndá ndóhó jā má cuáha yā sahma. ¿De nūcu nduú cándíja nihin ndá nú jā jito yā ndóhó?

²⁹Túsaá de mā nácani cuécá inī nū nāsa cajī nū nāsa coho nú.

³⁰Chi maá-ni sīquī yáhá cúu jā ndíhvī inī nchivī ñayiví jāá nduú cándíja. Sochi ndá máá nú chi íyó Tatá nú andiví, de jínī yā jā jínī ñúhún nú ndācá yáhá.

³¹De sa cánuú cā jā cundihvī inī nū sīquī tiñu jā ndácu Yāa Dios nūū nū. Ñúcuán de sáhá yā jā nihin nū ndācá yáhá.

Nāsa coo cuíca ó jondē andiví

(Mt. 6.19-21)

³²Mā cúyūhú ndá nú chi cúu nú tá cúu ticāchí nī. Chi vísō jacū ndá nú-ni cúu, de maá Tatá nú cúsi inī yā jā quiví nú ñuū nūū tátúnī yā.

³³Xícó ndá nú jā névāha nú, de cuāha nú xūhún ñúcuán nūū nchivī ndāhvī. De súcuán de scáyā nū tāhvī nū jondē andiví nūū má cútúhú, tá cúu nūū távāha nú xūhún inī itīn. Chi jondē andiví de mā nāā jā váha jā cunevāha nú. Chi ñúcuán mā quívi jācuīhná, ni mā cūú stívī tīquixīn.

³⁴Chi jondē nūū nīhīn nū tāhvī váha nú, ñúcuán cúu nūū cundihvī inī nū sīquī.

Jā ná cóo tūha ó jā nenda yā

³⁵Coo tūha ndá nú jā nenda Jētohō nū, de sāhá nú tá sáhá ndá mozo jā náscuíquīn ji lámpara ji.

³⁶Chi íyó tūha ji de ndétu ji jā nenda patrón ji jā cuáhān dē vico tándāhá. Chi tá nenda dē de cāhān dē, de nacune-ni ndá ji viéhé.

³⁷De nācā ndetū ndá mozo ñúcuán jā tá nenda patrón ji, de cunī dē jā ndító ji. De ndāā cāhān ni jín nū jā maá patrón sāhá tūha dē maá dē, de tenee dē ji nūū mesa jā canī dē cōhō ji.

³⁸De vísō cucuéé dē nenda dē jondē sava ñuú, á ja nī nchāha ñuú, de tú cunī dē jā súcuán ndító ndá mozo dē, de nācā ndetū ndá ji túsaá.

³⁹De chuhun inī ndá nú jā cāhān tūhun yátá yáhá: Tēe xívéhe, tú ní jínī dē nā hora quiji jācuīhná, de cundito dē, de mā cuāha dē tūhun sacuíhná vehe dē nícu.

⁴⁰De saá-ni ndá ndóhó, coo tūha nú, chi tú nduú, de maá hora jāá nduú ná jáni inī nū, de nenda nduhū, Yāā nī nduu tēe, ncachī yā jín ndá dē.

Tūhun mozo vāha jín mozo nduú squíncuu

(Mt. 24.45-51)

⁴¹Ñúcuán de Pedro nī jīcā tūhún dē yā: Señor, á jín ndá máá sá-ni cāhān ní tūhun yátá yáhá, á suni cāhān ní jín ndihi cā nchivī? ncachī dē.

⁴²De nī ncāhān maá Jētohō ō: Cāhān ni jín nā-ni nchivī jā cúu tá cúu mozo jā ndito xīnī de squíncuu vāha. De maá patrón nī jani dē ji jā coto ji nchivī vehe dē, tácuā scájī ji maá hora.

⁴³De nācā ndetū mozo ñúcuán jā tá nenda patrón ji, de cunī dē jā súcuán squíncuu vāha ji.

⁴⁴De ndāā cāhān ni jín ndá nú jā canī dē mozo ñúcuán jā coto ji ndihi ndatíñú dē.

⁴⁵Sochi tú jáni inī ji jā má nēndá ñamā patrón ji, de quijéhe ji canī ji ndá tēe jín ñahan jā cúu táhān mozo ji, de cajī ji coho ji de jīni ji,

⁴⁶tú súcuán de nenda-ni patrón ji quīvī jāá nduú ndétu ji jín hora jāá nduú ná jáni inī ji. De sndóho ndasí dē ji, de chihi dē ji cundoho ji nūū yíhí ndá nchivī jāá nduú squíncuu.

47De mozo jā jínī nāsa jétahān inī patrón ji, de tú nduú sātūha ji de nduú squíncuu ji jā cúnī dē, de cundoho xēen ji jín ntuxíi.

48De mozo jāá nduú jínī nāsa jétahān inī patrón ji, de tú sáhá ji tiñu jā caní dē ji ntuxíi, túsaá de jacū-ni caní dē ji. Chi ndá nchivī jā stéhēn cuāhā yā nūū ji, suni cuāhā nācān yā nūū ji. De ndá nchivī jā cuāhā cā tiñu nī ntee yā ji, suni cuāhā cā nācān yā nūū ji.

Jā síquī Jesús de cusín inī nchivī

(Mt. 10.34-36)

49Nī nquenda nī jā modo jā scuíquīn ni ñuhūn inī ñayiví, de suu cúu jā cusín inī nchivī jā síquī nduhū. De cúnī ni jā ñamā coo súcuan, tácuā quívi ndá nchivī ndahá Yāā Dios.

50De íyó iin tūndóhó jā cánuú cundoho nī, de cúcuécá ndasí inī ni chi jondē jīnu cundoho nī, sá de ndusiī inī nī.

51¿De á jání inī ndá nú jā vāji nī jā cundeē mānī nchivī ñayiví? Cáhān ni jín ndá nú jāá nduú, chi sa cusín inī nchivī jā síquī nduhū.

52Chi jondē mitan de quijéhé jā ūhūn nchivī iin vehe cusín inī ji. De nenda ūnī síquī ūū, de ūū síquī ūnī.

53Chi tatá cusín inī jín sēhe yíi, de sēhe yíi jín tatá, de naná jín sēhe síhí, de sēhe síhí jín naná, de naná chíso jín sēhe jānú, de sēhe jānú jín naná chíso, ncachī yā.

Jā ní ncāhān yā síquī seña andiví

(Mt. 16.1-4; Mr. 8.11-13)

54De suni nī ncāhān yā jín nchivī cuāhā: Tá jínī ndá nú jā nénda vícō ichi nūū quée ncandiī, de cāhān nū jā cuun sāvī, de súcuan cúu.

55De tá vāji tāchī ichi sur, de cāhān nū jā nandiī, de súcuan cúu.

56Vāchi tēe stāhvī-ni cúu ndá nú. Ja jícūhun inī nū nāsa stéhēn seña andiví jín inī ñayiví, ¿de nūcu nduú jícūhun inī nū ní iin cúu nduhū jā sáhá nī ndācā tiñu ñáhnú tiempo yáhá?

Jā cundihvī inī ō jā má cúndeē cuāchi síquī ō

(Mt. 5.25-26)

57¿De nūcu nduú sáhá ndá máá nú cuenta ní iin cúu tiñu ndāā jā sáhá nú?

58De tú iin nchivī quīhīn ji jín nú nūū justicia jā cāhān ji cuāchi síquī nū, túsaá de juni cuāhān nū jín ji ichi de cundihvī inī nū sáhá ndāā nū jín ji. Chi tú nduú, de squívi ji ndóhó nūū juez, de juez siáha dē ndóhó nūū policía, de policía chihi dē ndóhó vecāa.

59De ndāā cāhān ni jín nú jā má quée cuitī nū nūcuán chi jondē chunáá nú ndihi cuitī xūhún jā jícān ndá dē, ncachī yā.

Jā cánuú nacani inī ō jā sndóo ó cuāchi ó

13 ¹De iin quīvī ñúcuán nī nquenda jacū tēe, nī nacani dē tūhun nūū yā nāsa nī ndoho sava tēe Galilea. Chi tá jáhnī ndá dē quiti jā sōcō dē, de nī nquenda-nī ndá mozo Pilato nī jahnī tēe ñúcuán.

²De nī ncāhān Jesús: Ndá tēe Galilea ñúcuán, ¿á jáni inī ndá nú jā súcuán nī ndoho dē sīquī jā ndasí cā nī iyo cuāchi dē nsūú cā ndá cā nchivī Galilea?

³Cāhān nī jín ndá nú jāá nduú. De ndá máá nú suni tñnū tāhvī nū de tú mā nācāni inī nū jā sndóo nú cuāchi nú.

⁴De xāhōn ūnī tēe jā ní jicó cáva torre Siloé sīquī dē, de nī jīhī ndá dē, ¿á jáni inī nū jā ndasí cā nī nsāhá ndá dē cuāchi nsūú cā ndá cā nchivī Jerusalén?

⁵Cāhān nī jín ndá nú jāá nduú. De ndá máá nú suni tñnū tāhvī nū de tú mā nācāni inī nū jā sndóo nú cuāchi nú.

Tūhun yátá ñutun higo

⁶Ñúcuán de nī ncāhān yā tūhun yátá yáhá jā stéhēn yā tá cúu nchivī jāá nduú squíncuu tūhun ndácu Yāā Dios: Cúu jī tá cúu iin ñutun higo jā íñī nūū ñuhun iin tēe. De nī jēndēhé dē tú íyó jāvíxī xīnī, de nduú nā cuá íyó.

⁷De nī ncāhān dē jín mozo jā sātíñú nūū ñuhun dē: Mitān de ja íyó ūnī cuiyā jā quínducú nī jāvíxī xīnī ñutun higo yáhá, de nduú nā cuá cúun. Túsaá de quehndē nū, chi vāchi sātēñú nūū ñūhún, ncachī dē.

⁸De nī ncāhān mozo jín dē: Señor, sndóo ní ná cuíñi iin cuiyā yáhá cā, de ná nástáyā sá jēhē de chuhun sá jēhen.

⁹De cūndēhé ó tú cuun jāvíxī incā cuiyā. De tú nduú, de tēhndē, ncachī mozo, ncachī yā.

Jā ní nasāhá vāha yā iin ñahan quīvī nátātú

¹⁰De iin quīvī nátātú de stéhēn Jesús tūhun inī vehe īī sinagoga.

¹¹De íyó iin ñahan jā ní ncuu xāhōn ūnī cuiyā cúhū ña. Chi iin tāchī nī nsāhá jā jícā tihí ña, de nduú cā cúu cuitī caca tuun ña.

¹²De nī jinī Jesús nūū ña, de nī ncana yā ña, de nī ncāhān yā jín ña: Nánā, mitān de nduvāha ní jā cúhū ní, ncachī yā.

¹³De nī ntee yā ndahá yā ña, de nī nūcuíñi tuun ña-nī, de nī nacuetáhvī ndasí ña nūū Yāā Dios.

¹⁴De tēe cúñáhnú inī vehe īī sinagoga, nī nquītī inī dē nī jinī dē Jesús jā ní nasāhá vāha yā ñahan ñúcuán quīvī nátātú. De nī ncāhān dē jín ndá nchivī: Iyó íñū-nī quīvī sātíñú ó, de ndá quīvī ñúcuán quiji ndá nú jā nduvāha nú. De quīvī nátātú chi mā cūú, ncachī dē.

¹⁵Ñúcuán de nī ncāhān maá Jētohō ō jín dē: Vāchi tēe stáhvī-ni cúu ndá nú. De quīvī nātātú, ¿á nduú nándají ndá nú stīquī nū jín burro nú já quíscóho nú tī ndute?

¹⁶De ñahan yáhá já cúu ña tatā Abraham, chi modo já ní nuhnī ña xāhōn ūnī cuiyā nī nsāhá Satanás. ¿De á nduú íyó vāha já ní nandají nī ña nūū cuēhē ña quīvī nātātú? ncachī yā.

¹⁷De já ní ncāhān yā súcuán, de nī ncucanoō ndá tēe já jínī ūhvī dē yā. De ndihi nchivī nī ncusiī ndasí inī jī nī jínī jī ndá tiñu ñáhnú sáhá yā.

Tūhun yátá sīquī niquin yuvā mostaza

(Mt. 13.31-32; Mr. 4.30-32)

¹⁸De nī ncāhān yā: Ná cáhān nī iin tūhun yátá tácuā cunī ndá nú nāsa cúu já ndúcuahā nchivī já tátúnī Yāā Dios nūū.

¹⁹Ndúcuahā jī tá cúu nūū jáhnu iin niquin yuvā mostaza já ní jaquīn iin tēe nūū ñuhun dē. De nī jahnu, de nī ncuu iin ñutun cáhnú, de ndá saā chi sáhá tī tacā tī chíjin ndahá yúcū, ncachī yā.

Tūhun yátá sīquī levadura

(Mt. 13.33)

²⁰De nī ncāhān tucu yā: Súcuán cúu já ndúcuahā nchivī já tátúnī Yāā Dios nūū:

²¹Cúu tá cúu levadura já ní nquehen iin ñahan, de nī nsacā ña jín ūnī kilo harina, de nī ndaa ndihi ñujan nī nsāhá, ncachī yā.

Sīquī já quīvī ó viéhé túū

(Mt. 7.13-14, 21-23)

²²De ñúhún Jesús ichi cuāhān yā Jerusalén, de yáha yā ndācá ñuū nāhnú jín ñuū lulí, de stéhēn yā tūhun.

²³De iin nchivī nī jīcā tūhún jī yā: Señor, ¿á jacū-ni nchivī cúu já scácu Yāā Dios, á naá cúu? ncachī dē. De nī ncāhān yā jín ndá jī:

²⁴Cundihvī inī ndá nú quīvī nú ndahá Yāā Dios. Chi cúu tá cúu iin viéhé túū. De cáhān nī jín ndá nú já iin quīvī de cuāhā nchivī nducú jī quīvī jī, de mā cūú cā quīvī jī.

²⁵De quīvī ñúcuán chi sáhá nī tá cúu nūū sáhá iin tēe xivéhe, já nacuiñī dē de nacasī dē viéhé. De tāvēhé cuiñī ndá nú, de scáján nú viéhé, de cáhān nū: Señor, nacune ní viéhé ná quīvī ndá sá. De cáhān dē jín nú: ¿Ní nūū vāji ndá nú? Chi nduú jínī nī ndóhó, cachī dē.

²⁶Ñúcuán de quijéhé ndá nú cáhān nū jín dē: Nī nchajī ndá sá nī jīhi sá jín ní, de nūū yáhvī ñuū sá nī stéhēn ní tūhun, cachī nū.

²⁷De cāhān maá dē: Cāhān nī jín ndá nú jāá nduú jínī nī ní jondē vāji nú. Cujiyo ndá nú quihīn nū, chi nchivī jā sáhá tiñu néhén cúu nú, cachī dē.

²⁸De quīvi ndá nú nū cuacu nú de nacayīhī nú ñii yúhú nú jā ndoho xēen nū. De cunī nū nū Abraham jín Isaac jín Jacob jín ndācá tēe nī nacani tūhun Yāā Dios, íyó ndá dē ñuū nū tátúnī Yāā Dios. De ndá ndóhó, vísó cúu nú tatā ndá dē, sochi quīvi nú nū ndoho nú.

²⁹Sochi cuāhā nchivī, vísó nduú cúu jī tatā ndá dē, de quiji ndá jī ichi nū quēnda ncandī jín nū quēe ncandī, jín ichi norte jín ichi sur. De cundē jī mesa jā cajī jī stāā ñuū nū tátúnī Yāā Dios.

³⁰De sava nchivī jā mitan cúu jī jā sándīhī, de ichi ñúcuán nduu jī nū. De sava nchivī jā mitan cúu jī nū, de ichi ñúcuán nduu jī jā sándīhī, ncachī yā.

Jā ní ncucuéca inī yā nī ndēhé yā Jerusalén

(Mt. 23.37-39)

³¹De maá quīvi ñúcuán nī nquenda jacū tēe fariseo, de nī ncāhān dē jín yā: Cujiyo ní quihīn ní incā lado, chi cúnī Herodes cahnī dē ní, ncachī ndá dē.

³²De nī ncāhān yā: Cuáhán ndá nú de cachī tūhun nú nū tēe stáhvī ñúcuán jāá ncháha ca quenda quīvi cuū nī, chi mitan jín teēn tavā nī tāchi inī nchivī, de nasāhá vāha nī nchivī. De quīvi únī de jīnu tiñu sáhá nī, cachī nū.

³³Chi cánuú jā caca nī quihīn nī mitan jín teēn jín isá, de jīnū nī Jerusalén. Chi ndá tēe nácani tūhun Yāā Dios, nduú jíhī dē incā lado, chi maá-nī inī Jerusalén jáhnī jī ndá dē.

³⁴Ndá ndóhó nchivī Jerusalén, jáhnī nū ndá tēe nácani tūhun Yāā Dios, de cáni nú yūu xīnī ndá tēe jā tájī Yāā Dios vāji nū nū. De cuāhā vuelta nī ncuu inī nī nastútú nī sēhe nú, tá cúu nū sáhá iin ñihín jā nástútú tī sēhe tī chijin nījin tī, sochi nduú ní ncúnī ndá nú.

³⁵Túsaá de mitan de sndóo uun nī ndóhó jín ndá sēhe nú. Chi cāhān nī jín nú jā jondē mitan de mā cūnī cuitī cā nū nū nī, chi jondē quenda quīvi jā cāhān ndá sēhe nú: Vāha ndasí Yāā cúu Yāā jā ní nenda jín tiñu maá Jētohō ō Yāā Dios, cachī nū, ncachī yā.

Jā ní nasāhá vāha yā iin tēe cúhū cuēhē cuiñu

14 ¹De iin quīvi nátātú nī jēhēn yā vehe iin tēe fariseo jā cúñáhnú, nī jēcaji yā stāā jín dē. De ndá cā tēe fariseo chi ndéhé yuhū dē yā tú stívī yā.

²De ñúcuán íyó iin tēe cúhū cuēhē cuiñu, íñī dē nū yā.

³De nī jīcā tūhún yā ndá tēe stēhēn ley janahán jín ndá tēe grupo fariseo: ¿A íyó ley jā nasāhá vāha nī nchivī cúhū quīvī nātātú, á nduú? ncachī yā.

⁴Sochi nduú ní ncāhān cuitī ndá dē. De nī ntiin yā tēe cúhū, de nī nasāhá vāha yā dē, de nī ncāhān yā jā ná quínohōn dē.

⁵De nī ncāhān yā jín ndá dē: ¿Ní iin nú de tú burro nú á stīquī nū nincava tī inī iin pozo, de á nduú ñamā natavā nū tī, vísō quīvī nātātú cúu? ncachī yā.

⁶De nduú ní ncúu scócōo ndá dē ni iin tūhun nū yā jā súcuán nī ncāhān yā.

Tūhun sīquī nchivī jā jēhēn vico tándāhá

⁷De nī jinī Jesús jā ndá tēe jā ní ntacā, nácāji dē silla yínúhún cā nū mesa jā cundeē dē. De nī ncāhān yā tūhun yāhá jín ndá dē:

⁸Tú cana iin tēe jā quihīn nū vico tándāhá, de mā cúndeē nū lugar yínúhún cā. Chi tú súcuán de sanaā de ja nī ncana dē iin tēe cúñáhnú cā nsūú cā ndóhó.

⁹De quiji tēe jā ní ncana ndóhó, de cāhān dē jín nú: Nacuiñī, chi jīñā cundeē tēe yāhá. Nūcuán de cucanoō nū de quihīn nū jondē jā sándihí.

¹⁰Chi tú cana iin tēe ndóhó, de sa cundeē nū jondē lugar jā sándihí. De tá quiji tēe jā ní ncana ndóhó, de cāhān dē jín nú: Amigo, nehēn cundeē nū iin lugar nū yínúhún cā, cachī dē. Nūcuán de ndá nchivī ndēē jín nú nū mesa, cunī ji jā sáhá ñáhnú dē ndóhó.

¹¹Súcuán nī ncāhān ni tūhun yāhá tácuā cunī ndá nú jā ndācā nchivī jā sáhá ñáhnú ji maá ji, sa nuu ji sáhá Yāā Dios. De nchivī jā sáhá núu ji maá ji, sa nduñáhnú ji sáhá yā, ncachī yā.

¹²De suni nī ncāhān yā jín tēe jā ní ncana dē yā jā cajī yā stāā: Tú sáhá nú jā cusámā nchivī á jā cuxíní ji, de mā cāná nú ndá nchivī cúu amigo nū jín ñanī nū jín táhán nú jín ndá nchivī cuicá. Chi tú súcuán de suni nacana ndá máá ji ndóhó, de súcuán nanihīn nū jā ní jēhe nú.

¹³Chi tá sáhá nú vico, de sa cana nú ndá nchivī ndāhvī, nchivī cuhlu, nchivī cojo, nchivī cuāá.

¹⁴De súcuán de quendōo ndetū nū, chi mā cūú nacuāha ji nū nū. De nīhīn nū tāhvī nū quīvī jā natecū ndá nchivī ndāā, ncachī yā.

Tūhun yátá sīquī vico cúxíní

¹⁵De iin tēe jā yáji stāā jín yā, nī jini dē tūhun yāhá, de nī ncāhān dē jín yā: Nācā ndetū ndá tēe jā cajī stāā inī ñuū nū tátúnī Yāā Dios, ncachī dē.

¹⁶Nūcuán de nī ncāhān Jesús iin tūhun yátá jā stēhēn yā jā cána Yāā Dios nchivī jā quīvī ji inī ñuū nū tátúnī yā: Iin tēe nī nsāhá dē iin vico cáhnú jā cuxíní, de nī ntají dē mozo dē jā cana cuāhā nchivī.

¹⁷De maá quivī jā cuxíní, de nī ntají dē mozo dē cuācāna ndá nchivī ñúcuán jā ná quíji ji cuxíní ji: Nehēn ndá ní, chi ja íyó tūha ndihi, ncachī mozo.

¹⁸De ndihi nchivī nī ncāhān ji jā ná cúne cáhnú inī dē chi mā quíhīn ji. Iin tēe nī ncāhān dē: Cáta nī jeen nī iin ñuhun de cánuú quíndēhé nī, de ná cúne cáhnú inī dē chi mā cuéē nī, ncachī dē.

¹⁹De incā dē nī ncāhān: Nī jeen nī ūhūn yunta stīquī, de quíhīn nī coto túnī nī tī, de ná cúne cáhnú inī dē chi mā cuéē nī, ncachī dē.

²⁰De incā dē nī ncāhān: Cáta nī ntandāhá nī, de jā ñúcuán mā cūú cuéē nī, ncachī dē.

²¹De cuānohōn mozo, de nī ncachī tūhun dē nūū patrón dē nāsa nī ncāhān ndá nchivī. Ñúcuán de nī nquītī inī patrón, de nī ncāhān dē jín mozo dē: Ñamā quíhīn nū ndá calle nāhnú jín calle lulí, de cana nú ndá nchivī ndāhvī, nchivī cuhlu, nchivī cojo, jín nchivī cuāá, ná quíji ndá ji vico, ncachī dē.

²²De nī jēhēn mozo, de nī nenda dē, de nī ncāhān dē: Señor, ja nī nsāhá sá tá ncachī ní, de cúmanī cā nchivī de chitú vehe ní, ncachī dē.

²³De nī ncāhān tucu patrón: Quíhīn tucu nú ndācá calle jín ichi, de cana fuerza nū nchivī ná quíji ji, tácuá cuchitú vehe nī.

²⁴Chi cáhān nī jín nú jā nī iin nchivī jā ní ncana nī jā xíhna ñúhún, mā cuáha cuitī nī tūhun jā cuxíní ji vehe nī, ncachī dē, ncachī yā.

Tūhun jā cánuú nacani vāha inī ō de cuniquīn ō Cristo

(Mt. 10.37-39)

²⁵De cuāhā ndasí nchivī níquīn ji Jesús cuāhān ji jín yā, de nī ndicó cóto yā, de nī ncāhān yā jín ji:

²⁶Tú nā-nī nchivī cúnī ji cuniquīn ji nduhū jā scuáha nī ji, de tú mānī cā ji jín tatá ji, naná ji, ñasíhí ji, sēhe ji, ñanī ji, cuāha ji, nsūú cā jín nduhū, de mā cūú cuu ji nchivī scuáha jín nī. De tú ndíhvī cā inī ji sīquī jā coo vāha maá ji nsūú cā jā cuniquīn ji nduhū, de suni mā cūú tucu.

²⁷De nā-nī nchivī tú mā cuáha ji tūhun cundoho ji tūndóhó vísō jondē cuū ji sīquī jā cuniquīn ji nduhū, de mā cūú cuu ji nchivī scuáha jín nī.

²⁸Chi tú ní iin nú cúnī nū caquīn nū iin vehe cáhnú, ¿de á nduú cánuú jā xihna cā cundeē nū tavā nū cuenta tú quenda xūhún jā sínu nú vehe?

²⁹Chi tú nduú, de tá ja nī ntavā nū cimientō, de mā quēndá xūhún sínu nú, de ñúcuán de ndá nchivī chi sāhá catá ji nū nū.

³⁰De cāhān ji: Tēe yáhá chi nī nquijéhé dē sáhá dē vehe, de nduú ní ncúndéé dē sínu dē, cachī ji.

³¹De saá-nī tú iin rey quīcanāá dē jín incā rey jā vāji sīquī dē, ¿de á nduú cánuú jā xihna cā cundeē dē nacani inī dē tú cundeé dē jín ūxī mil soldado jā canāá dē jín incā rey jā vāji sīquī dē jín ōcō mil soldado?

³²Chi tú mā cúndéé dē, de juni jícá cā vāji incā rey, de tají dē sava tēe ndíso tínú jā quíhīn ndá dē cātūhún dē nā cuá cúnī incā rey jā cuāha dē, de jencuiñī-nī.

³³De ndá máá nú, suni sūcuán cánuú jā xihna cā nacani inī nū de quehndē inī nū jā sndóo nú ndihi jā névāha nú, chi tú nduú de mā cūú cuu nú nchivī scuáha jíin nī.

Tūhun yátá sīquī ñīī

(Mt. 5.13; Mr. 9.50)

³⁴De nchivī cándíja cúu ji tá cúu ñīī. Vāha íyó ñīī, de tú ñīī ná náā jā úhguā, ¿de nāsa nduu uhguā tucu?

³⁵Nduú cā tiñu cuitī cā, nī jā chuhun nchivī nū itū, nī jā nduu jēhen, chi sa cutē-nī nchivī. Ndá ndóhó jā níni, tee sōho vāha nú, ncachī yā.

Tūhun yátá sīquī ticāchí jā ní nsana

(Mt. 18.10-14)

15 ¹De ndá tēe stútú xūhún renta jíin ndá cā tēe sáhá cuāchi, nī nquenda dē nū Jesús jā cunini dē tūhun cáhān yā.

²De ndá tēe grupo fariseo jíin ndá tēe stéhēn ley janahán, nī ncāhān dē sīquī yā: Tēe yáhá chi jétáhvī dē ndá tēe sáhá cuāchi de yáji dē jíin, ncachī dē.

³De nī ncāhān yā tūhun yátá yáhá jíin ndá dē:

⁴¿Ní iin nú de tú névāha nú iin ciento ticāchí, de tú scuíta nú iin tī, de á nduú sndóo nú cūmī xico xāhōn cūmī cā tī yucu, de quīnanducú nú quiti jā ní nsana jondē nanihīn nū tī?

⁵De tá nī nanihīn nū tī, de chisó nú tī nū chýō nū, de cusī inī nū.

⁶De tá nenda nú vehe nú de nastútú nú ndācá amigo nū jíin nchivī ndēē ñatin jíin nú, de cāhān nū jíin ji: Ná cúsi inī ō, chi nī nanihīn nī ticāchí nī jā ní nsana, cachī nū.

⁷De cáhān nī jíin ndá nú jā suni sūcuán cúu jondē andiví. Chi cúsi cā inī yā jíin iin nchivī jā íyó cuāchi de nācani inī ji jā sndóo ji cuāchi ji, nsūú cā jíin cūmī xico xāhōn cūmī nchivī íyó ndāā jāá nduú cā cánuú nacani inī ji, ncachī yā.

Tūhun yátá sīquī ñahan jā ní scuíta xūhún

⁸De tú iin ñahan névāha ña ūxī xūhún plata, de tú scuíta ña iin, ¿de á nduú scuíquīn ña lámpara, de nastáá ña vehe, de nanducú vāha ña jondē nanihīn ña?

⁹De tá nī nanihīn ña, de nastútú ña ndācá amiga ña jíin nchivī ndēē ñatin jíin ña, de cāhān ña jíin ji: Ná cúsi inī ō, chi nī nanihīn nī xūhún jā ní scuíta nī, cachī ña.

¹⁰De cáhān ni jín ndá nú jā suni sūcuán cúsi inī ndá ángel Yāa Dios sīquī iin nchivī jā íyó cuāchi de nācani inī ji jā sndóo ji cuāchi ji, ncachī yā.

Tūhun yátá sūchí jā ní snāā cāhá xūhún

¹¹De nī ncāhān tucu yā: līn tēe nī iyo ūū sēhe yíí dē.

¹²De tēe suchí cā nī ncāhān ji jín tatá ji: Tatá, tahví sáva ní ndatínú ní, de taji ní sava cuu tāhvī sá, ncachī ji. De nī ntahví sáva dē tāhvī ndúū ji.

¹³De nī ncuu jacū-ni quivī, de tēe suchí űúcuán nī stútú ndihi ji ndatínú ji, de nī nquee ji cuāhān ji iin űuū jícá. De űúcuán nī snāā cāhá ji tāhvī ji chi nī jāxīn nāvāha ji.

¹⁴De tá nī ndihi nī jāxīn ji, de nī nquiji iin tāmā xēen inī űuū űúcuán, de nī nquijéhé cúmanī jā cajī ji.

¹⁵De cuānducú tínú ji nūū iin tēe űuū űúcuán. De nī ntají dē ji cuāhān ji rancho dē jā coto ji quinī dē.

¹⁶De cúnī ji cajī ji sōō ndūchí jā yáji quinī tácuā ndahā chijin ji. De nī iin nchivī nduú ná jéhe nūū ji.

¹⁷űúcuán de nī nacani inī ji, de nī ncāhān ji: Ndācá mozo jā sátínú vehe tatá nī, íyó cuāhā stāā yáji ji. De nduhū jīhī nī sōco yáhá.

¹⁸Ná quínohōn nī nūū tatá nī, de cāhān ni jín dē: Tatá, nī nsāhá sá cuāchi nūū Yāa Dios jín nūū maá ní.

¹⁹Mitan de nsūú cā tēe vāha cúu sá jā cunaní sá sēhe ní. De cuāha ní tūhun cuu sá tá cúu iin mozo ní, cachī nī.

²⁰Sá de nī naquehen ji ichi cuānohōn ji nūū tatá ji. De cáta jícá cā vāji ji, de nī jinī tatá ji nūū ji, de nī ncundáhvī inī dē ji. De jínu dē cuātahān dē ji, de nī numi táhān dē jín ji, de nī nchitū dē nūū ji.

²¹űúcuán de nī ncāhān ji jín dē: Tatá, nī nsāhá sá cuāchi nūū Yāa Dios jín nūū maá ní. Mitan de nsūú cā tēe vāha cúu sá jā cunaní sá sēhe ní, ncachī ji.

²²Sochi maá tatá ji nī ncāhān dē jín ndá mozo dē: Cuáquēhen nú iin sahma vāha cā de chuhun nú ji. De chuhun nú iin xehe ndahá ji, de chihi nú nijān jēhē ji.

²³De quīcuēca nú becerro jā ní neñu, de cahnī nū tī ná cáji ō, chi sāhá ó vico.

²⁴Chi sēhe yíí nī yáhá, modo ja nī jīhī ji, de nī natecū ji. Chi nduú ní jínī nī ní ichi nī jēhēn ji, de nī nenda ji, ncachī dē. De nī nquijéhé ndá dē sáhá dē vico.

²⁵De sūchí űáhnú cā, ndéē ji jondē rancho, de vāndiji ji, de nī nduñatin ji vehe. De nī jini ji jā tívī música de jíta jéhé nchivī.

²⁶De nī ncana ji iin mozo, de nī jícā tūhún ji nā cuá cúu.

²⁷De nī ncachī mozo nūū ji: Nī nenda űanī nū, de tatá nú nī jahnī dē becerro jā ní neñu, chi nī nenda vāha ji nūū dē, ncachī mozo.

²⁸Ñúcuán de nī nquītī inī sūchí ñáhnú, de nduú ní ncúnī jī ndīvi jī. De nī nquee tatá jī, de nī ncāhān ndāhvī dē jín jī jā ná ndīvi jī.

²⁹De nī ncāhān jī jín tatá jī: Níní sáhá sá tiñu ndácu ní, de nduú cúnīhin cuitī inī sá nū ní. De nduú táji ní vísō iin lítú nū sá jā sáhá sá vico jā caji sá jín ndá amigo sá.

³⁰De nī nenda sēhe ní yáhá jā ní jāxīn cāhá jī xūhún ní jín ndá ñahan ndī. De nī jahnī ní becerro jā ní neñu jā caji jī, ncachī jī jín tatá jī.

³¹Ñúcuán de nī ncāhān dē: Séhē, ndóhó chi níní ndéē nū jín nī, de ndihi jā névāha nī chi suni cuenta maá nú cúu.

³²De mitan de íyó vāha jā sáhá ó vico de cusī inī ō. Chi ñanī nū yáhá, modo ja nī jīhī jī, de nī natecū jī. Chi nduú ní jín ō ní ichi nī jēhēn jī, de nī nenda jī, ncachī dē, ncachī yā.

Tūhun yátá mozo jā ní stáhvī dē patrón dē

(Mt. 6.24)

16 ¹De suni nī ncāhān Jesús jín ndá tēe scuáha jín yā: Iin tēe cuicá nī iyo iin mozo dē jā ndíso tíñu nū ndá cā mozo. De nī ncāhān ndá jín patrón jā mozo ñúcuán snáā cāhá ndatíñu dē.

²De nī ncana dē mozo ñúcuán, de nī ncāhān dē jín: ¿Nā tūhun cúu yáhá jā ní nīhīn nī sīquī nū? Nacuāha nú cuenta tiñu ndíso nú, chi mā cúndiso tíñu nú cā nū ndá mozo nī, ncachī dē.

³Ñúcuán de nī jani inī mozo: ¿Nāsa sáhá nī mitan? Chi patrón nī candeē dē tiñu ndíso nī. Chi nduú ndacuī nī jā quete nī ñuhun, de jā cācān nī caridad chi cucanoō nī.

⁴Túsaá de jínī nī nāsa sáhá nī jín ndá nchivī jā jéen nū patrón nī, tácuataji jī vehe cundeē nī tá quenda quivī candeē dē tiñu nī. Ncachī dē.

⁵De nī ncana dē tá iin iin tēe jā ndíta nū patrón dē. De nī ncāhān dē jín iin: ¿Nāsaa ndíta nú nū patrón nī?

⁶De nī ncachī tēe ñúcuán: Ciento barril aceite. De nī ncāhān mozo: Yáhá ná táji nī vale nū, de ñamā cundeē nū sáhá nú incā vale jā ūū xico ūxī-nī, ncachī dē.

⁷Ñúcuán de nī ncāhān dē jín incā tēe: ¿De ndóhó, nāsaa ndíta nú? De nī ncāhān tēe ñúcuán: Ciento cajón trigo, ncachī dē. De nī ncāhān dē jín: Yáhá ná táji nī vale nū, de sáhá nú incā vale jā cūmī xico-nī, ncachī dē.

⁸Sá de nī ncāhān maá patrón jā ndíchí ndasí nī nsáhá tēe nēhén ñúcuán jín nchivī jā ndíta nū patrón dē, tácuataji jī vehe cundeē dē. De cāhān nī jín ndá nú jā nchivī ñayivī yáhá, ndito cā sáhá jī jā quendōo vāha jī nū táhān jī, nsūú cā ndá nchivī jā cándíja Yāā Dios.

⁹Túsaá de cāhān nī jín ndá nú jā ndíchí cā sáhá nú nsūú cā jā ní nsáhá mozo ndíchí ñúcuán. Chi inī ñayivī yáhá nū íyó cuāchi, sáhá ndá nú tiñu

váha jíin xūhún nú, chi cuāha nú nūū nchivī ndāhvī, tácuá vísō tú ndihi xūhún nú ñayiví yáhá, de quívi nú andiví nūū coo vehe nú ní cání.

¹⁰Nchivī jā squíncuu vāha jíin iin tiñu lúlí-ni, suni squíncuu vāha ji jíin tiñu cáhnú. De nchivī jā stáhvī jíin iin tiñu lúlí-ni, suni stáhvī ji jíin tiñu cáhnú.

¹¹Túsaá de tú nduú squíncuu vāha nú jíin xūhún jā íyó ñayiví yáhá nūū íyó cuāchi, de mā cuāha yā jā váha jā cuu nú ní cání andiví.

¹²De tú nduú squíncuu vāha nú jíin ndatíñú jā ní jēhe núú yā nūū nū ñayiví yáhá, de mā cuāha yā tāhvī jā cuu nú ní cání.

¹³Ni iin mozo mā cūú satíñú dē nūū ūū patrón. Chi quītī inī dē nūū iin de coo manī dē jíin incā, á squíncuu vāha dē nūū iin de sáhá jēhe inī dē nūū incā. De suni súcuan mā cūú satíñú nú nūū Yāa Dios de tú maá-ni siquí xūhún ndíhvī inī nū, ncachī yā.

¹⁴De ndá tē fariseo nī nsāhá catá dē nūū yā jā ní jini dē ndācá tūhun cáhān yā, chi tē cútóó xūhún cúu ndá dē.

¹⁵De nī ncāhān yā jíin dē: Ndá máá nú chi sáhá nú jā tē ndāā cúu nú nūū nchivī. Sochi Yāa Dios chi jínī yā nāsa cáá ánō ndá nú. Chi tiñu jā jáni inī nchivī jā tiñu ñáhnú cúu, de nūū Yāa Dios chi tiñu néhén cúu.

Siquí ley Yāa Dios jíin siquí jā tátúnī yā

¹⁶Jondē ncháha ca quiji Juan tē scuénduté, de nī iyo ley jā ní jēhe Yāa Dios nūū Moisés, de suni nī stéhēn ndá tē nī nacani tūhun yā. Ñúcuán de tá nī nquiji Juan, de nī nquijéhé jítē nuu tūhun vāha nāsa tátúnī Yāa Dios. De ndá nchivī chi ndúcú ndéé ji quívi ji ndahá yā.

¹⁷De víjín cā cúu jā naā iin letra nūū tutū ley yā nsūú cā jā naā andiví jíin ñayiví, chi quee ndāā ndihi tūhun jā cáhān.

Tūhun jā má sndóo táhán tē jíin ñahan

(Mt. 5.31-32; 19.3-12; Mr. 10.2-12)

¹⁸De tú nā-ni tē sndóo dē ñasíhí dē de nacueca dē incā ñahan, túsaá de cásiquí ndéē dē ña. De tú iin tē nacueca ñahan jā ní ndusín, suni cásiquí ndéē dē ña, ncachī yā.

Tūhun tē cuicá jíin Lázaro

¹⁹De nī ncāhān cā yā: Nī iyo iin tē cuicá, nī ñūhun dē sahma fino ndasí. De ndiquivī nī iyo vāha ndasí jā ní nchajī dē.

²⁰De suni nī iyo iin tē ndáhvī, nání dē Lázaro, de ndéē dē viéhé tē cuicá ñúcuán, de ní dē nī nquene ndíhyi.

²¹De cúnī dē jā ndahā chījin dē jíin pedazo stāā jā cóyo yuhú mesa tē cuicá. De quénda ndá tinā de náyuu tī nūū ndíhyi dē.

²²De nī jihī tēe ndáhvī ñúcuán, de ndá ángel Yāa Dios nī nacueca yā dē cuāhān yā jín ánō dē jondē andiví nūú íyó Abraham. De suni nī jihī tēe cuícá, de nī jiquiyuhū dē.

²³De tēe cuícá ñúcuán ndóho ndasí dē íyó dē lugar nūú íyó ánō ndá ndīyi jāá nduú ní ncándíja. De nī nūcūndēhé dē, de jondē jícá nī jinī dē nūú Abraham, de ndēē iin ncáá Lázaro jín dē.

²⁴Ñúcuán de nī ncana cóhó dē: Tatá Abraham, cundáhvī inī ní sáán, de tají ní Lázaro, ná quíchundaji dē xīnī ndāhá dē nūú ndūtē, de ná quíji dē sndáji dē yáá sá. Chi xēen ndóho sá nūú yáñuhūn yáhá, ncachī dē.

²⁵De nī ncāhān Abraham jín dē: Lílū, nūcūhun inī nū jā ní nīhīn nū ndācá jā váha tá nī ntecū nū, de Lázaro chi sa tūndóhó nī nīhīn dē. De mitan de ja nī ndundeé inī dē yáhá, de ndóhó chi ndóho nú jīñā.

²⁶De suni íyó iin jā cūnú ndasí íyó māñnú ó jín ndá nú. De nchivī íyó yáhá, vísō cūnī jī jā yāha jī cuēē jī nūú nū, de mā cūú. De suni mā cūú yāha ndá máá nú quíji nú yáhá. Ncachī Abraham.

²⁷Ñúcuán de nī ncāhān tēe cuícá: Túsaá de cáhān ndáhvī sá jín ní, tatá Abraham, tají ní dē ná quíhīn dē vehe tatá sá.

²⁸Chi íyó ūhūn cā ñanī sá, de ná quícachī dē nūú ndá jī jā ná nácani inī jī de sndóo jī cuāchi jī, tácuā mā quívi ndá jī nūú ndóho sá yáhá, ncachī dē.

²⁹De nī ncāhān Abraham jín dē: Ja névāha jī tutū jā ní ntee Moisés jín ndá cā tēe nī nacani tūhun Yāa Dios janahán. Ñúcuán ná chúhun inī jī, ncachī Abraham.

³⁰De nī ncāhān tucu tēe cuícá: Nduú, tatá Abraham, chi tú iin nchivī ja nī jihī quíhīn nūú ndá jī, ñúcuán de nacani inī jī jā sndóo jī cuāchi jī, ncachī dē.

³¹De nī ncāhān Abraham jín dē: Tú mā chūhún inī jī tūhun jā ní nacani Moisés jín ndá cā tēe nī nacani tūhun Yāa Dios, de suni mā cándíja cuitī jī tú natecū iin ndīyi quíhīn nūú jī, ncachī dē, ncachī yā.

Xēen coo sīquī nchivī jā squívi táhán nūú cuāchi

(Mt. 18.6-7, 21-22; Mr. 9.42)

17 ¹De nī ncāhān Jesús jín ndá tēe scuáha jín yā: Maá-nī íyó jā ndúcú squívi nchivī nūú cuāchi. De nācā xēen cundoho nchivī jā squívi táhán nūú cuāchi.

²Vāha cā de tú ní núhnī iin yōsō cáhnú sūcūn jī, de quēe jī chījin ndute mar, nsūú cā jā squívi jī iin sūchí lúlí yáhá nūú cuāchi.

³Coto má sáhá ndá nú súcuán túsaá. De tú táhán nú sáhá dē cuāchi sīquī nū, de cāhān nū nūú dē. De tú nacani inī dē, de cune cáhnú inī nū nūú dē.

⁴De tú ūjā vuelta sáhá dē cuāchi sīquī nū jā iin quívi, de tú ūjā vuelta nácani inī dē de cáhān dē jín nú jā cune cáhnú inī nū chi mā sáhá cā dē, cáchi dē, de cánuú cune cáhnú inī nū nūú dē, ncachī yā.

Jā cúñáhnú ndasí tūhun cándíja

⁵De ndá tēe cúu apóstol nī ncāhān dē jíin Jētohō ō: Sāhá ní jā ná cándíja nīhin cā ndá sá jā sāhá Yāā Dios jā jícān sá nūū yā, ncachī dē.

⁶De nī ncāhān Jētohō ō jíin ndá dē: Tú candíja ndá nú vísō iin lulī-ni, tá cúu iin niquin yuvā mostaza jā lulī-ni, de cuu cachī nū jā tiūhndú yáhá ná quée de nūcūhun jondē nūū mar, de coo tá cúu nūū cáchī nū.

Jā ná squíncuu vāha ó nūū yā

⁷Tú ní iin nú íyó mozo jā jítu dē á jā scájī dē ndá quiti nú, de tá nenda dē vehe nú jā ní jēhēn dē yucu, de nduú cáhān nū jíin dē jā cundeē dē cajī dē stāā.

⁸Chi sa cáhān nū: Sāhá nú ndeyu cuxíní nī, de canī nú cōhō nī. De tá nī ncuu nī nchajī nī nī jihi nī, sá de cajī maá nú coho nú, cáchī ndá nú.

⁹De cáchī ndá nú jāā nduú cánuú nacuetáhvī nú nūū mozo tá nī nsāhá dē tiñu jā ní ndacu nú, chi jā cánuú sāhá dē cúu.

¹⁰De saá-ni ndá máá nú, cúu nú mozo Yāā Dios. De tú nī squíncuu nú ndācá tiñu jā ní ndacu yā nūū nū, de cachī nū: Nduú cánuú nacuetáhvī yā nūū nī, chi súcuan cánuú jā squíncuu nī, cachī nū, ncachī yā.

Jā ní nasāhá vāha yā ūxī tēe ndóho cuēhē stéhyū

¹¹De ñúhún Jesús ichi cuāhān yā ciudad Jerusalén, de nī nchāha yā cuāhān yā māhñú región Samaria jíin Galilea.

¹²De nī jīnū yā iin ñuū, de ūxī tēe ndóho cuēhē stéhyū nī nquenda dē, de jícá nī jencuiñī dē.

¹³De nī ncana jee ndá dē: Jesús, Maestro, cundáhvī inī ní ndá sāán, ncachī dē.

¹⁴De tá nī jinī Jesús nūū ndá dē, de nī ncāhān yā: Cuáhán ndá nú de stéhēn nū maá nú nūū ndá sūtū jā ní nduvāha nú, ncachī yā. De juni cuāhān ndá dē de nī nduvāha dē-ni.

¹⁵Ñúcuán de iin dē nī ndicó cóo dē nūū Jesús, de nácana jee dē, nácuetáhvī dē nūū Yāā Dios jā ní nduvāha dē.

¹⁶De nī jēcuiñī jítí dē nūū yā, de nī ntuu dē nūū dē nūū ñúhún, de nī nacuetáhvī dē nūū yā. De tēe Samaria cúu dē.

¹⁷De nī ncāhān Jesús: ¿A nsūú ndihúxī dē nī nduvāha? De iin cā dē, ¿nūcu nduú ní ndicó dē jā nacuetáhvī dē?

¹⁸¿A mátúhún-ni tēe ñuū jícá yáhá cúu jā ní ndicó jā nacuetáhvī dē nūū Yāā Dios?

¹⁹De nī ncāhān yā jíin dē: Nacuiñī de quīnohōn nū. Chi nī ncandíja nú jā cuu nasāhá vāha nī ndóhó, de jā suu cúu jā ní nduvāha nú, ncachī yā.

Nāsa coo quīvī tá nenda yā jā tatúnī yā*(Mt. 24.23-28, 36-41)*

²⁰De ndá tēe fariseo nī jīcā tūhún dē Jesús nā quīvī quijéhé jā tatúnī Yāā Dios inī ñayiví. De nī ncāhān yā jíin dē: Mā quijí nijin jā tatúnī Yāā Dios.

²¹Ni mā cūú cachī nchivī: Cūndēhé chi yáhá ndéē yā jā tátúnī yā, á:

Ñúcuán ndéē yā, cachī ji. Chi ja tátúnī Yāā Dios mähñú ndá nú, ncachī yā.

²²Ñúcuán de nī ncāhān yā jíin ndá tēe scuáha jíin yā: Quiji tiempo jā cuu ndasí inī nū cūndēhé nú nūū nduhū, Yāā nī nduu tēe, de mā cūnī ndá nú.

²³De cāhān nchivī jíin nú: Yáhá ndéē yā, á: Ñúcuán ndéē yā, cachī ji. De mā quíndēhé ndá nú, ni mā cūniquin nū ji.

²⁴Chi tá cúu nūū sáhá taja jā jéndūtē iin lado andiví de nátūu jondē incā lado, de suni súcuán coo quīvī jā nenda nduhū, Yāā nī nduu tēe, chi ndihi nchivī cunī.

²⁵Sochi cánuú jā xihna cā cundoho xēen ni, de nchivī íyó mitan chi squéne yichī ji nduhū.

²⁶De tá cúu nūū ní ncuu ndá quīvī jā ní iyo Noé, suni súcuán coo quīvī nenda nduhū, Yāā nī nduu tēe.

²⁷Chi quīvī ñúcuán nī nchajī ndá ji, nī jihī ji, nī ntandāhá ji, nī jēhe ji sēhe síhí ji jā tandāhá, jondē nī nquenda quīvī jā ní nquīvī Noé inī barco cāhnú jā nání arca. De nī ncuun sāvī xēen, de nī ndaa ndute de nī jīhī ji.

²⁸De suni súcuán nī ncuu quīvī tá nī iyo Lot. Nī nchajī ji, nī jihī ji, nī jeen ji, nī yicó ji, nī jaquín ji itū, nī nsāhá ji vehe.

²⁹De quīvī jā ní nquee Lot inī ñuū Sodoma cuāhān dē, de nī ncuun ñuhūn jíin azufre ichi andiví, de nī snāā ndihi nchivī.

³⁰De suni súcuán coo quīvī jā nenda nduhū, Yāā nī nduu tēe.

³¹De quīvī ñúcuán de nchivī ndéē yātā vēhé, de ndatíñú ji ñúhún inī vehe, cāhān ni jíin ji jā má ndívi ji naquehen ji, chi cánuú cunu ñamā ji jā cācu ji. De saá-ni nchivī satíñú nūū itū, mā quínohōn ji vehe ji jā naquehen ji ndatíñú ji.

³²De nūcūhun inī nū nāsa nī ndoho ñasíhí Lot jā ní jīhī ña.

³³De tú ní nchivī cūnī ji cācu ji nūū tūndóhó jā quiji nūū ji jā síquī nduhū, túsaá de tānū tāhvī ji níí cání. De tú ní nchivī vísō ná cúu ji jā síquī nduhū, túsaá de cutecū ji níí cání.

³⁴De cāhān ni jíin ndá nú jā quīvī nenda nī de cūsūn ūū tēe nūū iin jīto jacuáa, de iin dē naquehen nī, de incā dē ndōo, chi nduú ní ncándíja dē.

³⁵De coo ūū ñahan jā ndico cāhnú, de iin ña naquehen nī, de incā ña ndōo.

³⁶De ūū tēe satíñú d ē nūū itū, de iin dē naquehen nī, de incā dē ndōo, ncachī yā.

³⁷De jā ní jini ndá dē tūhun yáhá, de nī jīcā tūhún dē yā: Señor, ¿ní cúu nūū coo súcuán ndācá jā ní ncāhān ní? ncachī dē. De nī ncāhān yā jíin dē:

Tá cúu nūū cútútú ndá tiōcó ní-ni cúu nūū cáá quití jā ní jīhī, suni súcuan coo ndācá jā ní ncāhān ni, ní-ni cúu nūū íyó nchivī.

Tūhun yátá sīquī juez jín ñahan viuda

- 18** ¹De nī ncāhān yā iin tūhun yátá jín ndá dē jā cánuú jā níní cācān táhvī dē, de mā nūú inī dē jín.
- ²De nī ncāhān yā: Nī iyo iin juez inī iin ñuū. De ni nduú yúhú dē Yāā Dios, de ni nduú sáhá dē cuenta ni iin nchivī.
- ³De suni ñuū ñúcuán íyó iin ñahan jā ní nquendōo ndáhvī. De jéhēn jéhēn ña nūū dē, jícān ña jā ná sáhá ndāā dē sīquī iin nchivī jā jíní ūhvī jī ña.
- ⁴De cuāhā quivī nduú ní ncúnī dē sáhá ndāā dē, sá de nī jani inī dē: Vísō nduú yúhú nī Yāā Dios ni nduú sáhá nī cuenta ni iin nchivī,
- ⁵sochī ñahan viuda yáhá, ndasí stáhān ña nduhū, de jā ñúcuán ná sáhá ndāā nī sīquī nchivī jā jíní ūhvī jī ña. Chi tú nduú de mā cúndéé cā inī nī sáhá ña jā quíji quíji ña, ncachī dē, ncachī maá Jētohō ō.
- ⁶De nī ncāhān cā yā: Súcuan cúu jā ní ncāhān juez, tēe jāā nduú íyó ndāā.
- ⁷De Yāā Dios chi nsūú súcuan sáhá yā, chi sáhá ndāā yā sīquī tiñu nchivī jā ní nacāji yā jā nduú ñuú cáhān ndáhvī jī jín yā. Chi scácu yā jī nūū ndācá jā jíní ūhvī nūū jī. ¿De á cuéé scácu yā jī, á naá cúu?
- ⁸Cáhān nī jín ndá nú jā ñamā. De quivī nenda nduhū, Yāā nī nduu tēe, ¿de á nīhīn cā nī nchivī cándíja nīhīn inī ñayiví? ncachī yā.

Tūhun yátá sīquī tēe fariseo jín tēe stútú xūhún renta

- ⁹De suni nī ncāhān yā tūhun yátá yáhá jín jacū nchivī jā jāni inī jī jā nchivī ndāā cúu jī, de jāni inī jī jā sava cā nchivī nduú íyó ndāā:
- ¹⁰Iin tēe fariseo cuāhān dē templo jā cācān táhvī dē. De iin tēe stútú xūhún renta suni cuāhān dē jā cācān táhvī dē templo.
- ¹¹De íñí tēe fariseo, de nī jícān táhvī dē tūhun yáhá: Tātā Yāā Dios, ná cútahvī sá nūū ní, chi nduú cúu sá tá cúu nūū cúu sava cā tēe, tēe cuíhná, tēe nēhén, tēe cásíquí ndéē tāhán cúu ndá dē. De ni nduú cúu sá tá cúu nūū cúu tēe stútú xūhún renta ñúcuán jā scāa cā dē jícān dē nūū nchivī.
- ¹²De ūū vuelta jā semana íyó nditē inī sá nūū ní, de suni jēhe sá nūū ní iin iin sīquī ndācá jā úxī ndatínú jā nīhīn sá, ncachī dē.
- ¹³Sochī tēe stútú xūhún renta, nī jēcuiñī jícá dē nūū templo, de ni nduú ní ncúndéé inī dē jā nane nuū dē, chi sa nī ncāni dē ndahá dē ndica dē jā cúcuécá inī dē. De nī ncāhān dē: Tātā Yāā Dios, cundáhvī inī ní sāán, chi tēe íyó cuāchi cúu sá, ncachī dē.
- ¹⁴De cáhān nī jín ndá nú jā tēe stútú xūhún renta, nī nee cáhnú inī yā nūū cuāchi dē, de cuānohōn dē vehe dē. Sochī tēe fariseo, chi nduú. Chi

nchivī jā sáhá ñáhnú ji maá ji, sa nuu ji. De nchivī jā sáhá núu ji maá ji, sa nduñáhnú ji, ncachī yā.

Jā ní jicān táhvī Jesús jēhē ndá sūchí lúlí

(Mt. 19.13-15; Mr. 10.13-16)

¹⁵De nī nquenda ndá nchivī jín ndá sūchí lúlí nū Jesús, jā tee yā ndahá yā xīnī ji. De tá nī jinī ndá tēe scuáha jín yā, de nī ncāhān dē nū nchivī jā vāji jín ndá ji.

¹⁶De nī ncana Jesús ndá dē, de nī ncāhān yā: Cuāha tūhun ná quíji ndá sūchí lúlí jīñā nū ni, de mā cāsī ndá nú jā quíji ji. Chi nchivī jā ndicó cóo inī ji jā canī inī ji modo ndá sūchí yáhá, suu ji cúu jā quívi ndahá Yāa Dios jā tatúnī yā nū ji.

¹⁷De ndāa cāhān nī jín ndá nú, tú iin nchivī nduú jétáhvī ji jā tatúnī Yāa Dios nū ji, tá cúu nū jétáhvī iin sūchí lúlí, de mā quívi cuitī ji ndahá yā, ncachī yā.

Tūhun tēe cuíca

(Mt. 19.16-30; Mr. 10.17-31)

¹⁸De iin tēe cúñáhnú nī jicā tūhún dē yā: Tēe vāha cúu ní Maestro. De cachī ní, ¿nā tiñu vāha sáhá sá de nīhīn táhvī sá cutecū sá níi cánī andiví? ncachī dē.

¹⁹De nī ncāhān Jesús jín dē: ¿A jáni inī nū jā iin tēe-ni cúu nī jā cāhān nū tēe vāha jín nī? Chi nduú nī iin tēe vāha íyó, chi mátúhún-ni Yāa Dios.

²⁰Ja jínī nū ndá tūhun jā ní ndacu yā: Mā cásíquí ndēē tāhán nú. Mā cāhni nū ndīyi. Mā sácuíhná nú. Mā cāhān nū tūhun túhún. Cuetáhvī nú nū tatá nú nū naná nú, ncachī yā.

²¹De nī ncāhān dē: Ndācá tiñu yáhá ja nī squíncuu sá jondē tá lulí sá, ncachī dē.

²²De nī jinī Jesús tūhun yáhá, de nī ncāhān yā jín dē: Iin-ni cā tiñu cúmanī sáhá nú túsaá. Xicó ndihi jā névāha nú, de cuāha nú nū nchivī ndāhvī. De jondē andiví cuāha yā jā vāha ndasí nū nū. Nūcuán de quíji nú cuniquīn nū nduhū cōhōn, ncachī yā.

²³De tá nī jinī dē tūhun yáhá, de nī ncucuécá ndasí inī dē, chi cuíca ndasí dē.

²⁴De nī jinī Jesús jā ní ncucuécá ndasí inī dē, de nī ncāhān yā: Nchivī cuíca chi ūhvī ndasí quívi ji ndahá Yāa Dios jā tatúnī yā nū ji.

²⁵Ñamā cā yāha iin camello yavī yitícu nsū cā jā quívi iin nchivī cuíca inī ndahá Yāa Dios jā tatúnī yā nū ji, ncachī yā.

²⁶De ndá tēe jā ní jinī tūhun yáhá, nī ncāhān dē: ¿De ní nchivī cúu jā cācu túsaá? ncachī dē.

²⁷De nī ncāhān yā: Nchivī chi mā cūú squívi ji maá ji ndahá Yāā Dios, sochi maá yā chi cuu sāhá yā, ncachī yā.

²⁸Ñúcuán de nī ncāhān Pedro: Señor, de ndá sāán chi nī sndóo sá ndihi jā névāha sá, de níquín sá níhín, ncachī dē.

²⁹De nī ncāhān yā jíín ndá dē: Ndāā cáhān ni jíín ndá nú, tú nā-ni nchivī sndóo ji vehe, á tatá, á naná, á ñanī, á ñasíhí, á sēhe, jā síquī jā scáca ji tūhun jā tátúnī Yāā Dios nūū nchivī,

³⁰túsaá de nanihīn cuāhā cā ji inī ñayiví yáhá, de tiempo jā quiiji de cutecū ji níí cání, ncachī yā.

Jā ní ncāhān tucu Jesús jā cuū yā

(Mt. 20.17-19; Mr. 10.32-34)

³¹De nī ncana síín yā ndihúxī ūū tēe scuáha jíín yā, de nī ncāhān yā jíín ndá dē: Mitān de jā cuāhān ō Jerusalén. De ñúcuán quee ndāā ndihi tūhun nāsa ndoho nduhū, Yāā nī nduu tēe, tá cúu nūū ní ntee ndá tēe nī nacani tūhun Yāā Dios jondē janahán.

³²Chi nastúu nchivī nduhū nūū ndá tēe nación Roma jā tátúnī jā ndēē Jerusalén. De sāhá catá ndá dē nūū ni, de sāhá nāvāha dē nduhū, de tivī síí dē nūū ni.

³³De cani dē nduhū, de sá de cahnī dē nduhū. Sochi nūū únī quivī de natecū ni, ncachī yā.

³⁴De nduú ní jícūhun cuitī inī ndá dē ndá tūhun yáhá. Chi tūhun víjín cúu, de nduú ní ncúu jícūhun inī dē jā cáhān yā.

Jā ní nasāhá vāha yā iin tēe cuáá ñuū Jericó

(Mt. 20.29-34; Mr. 10.46-52)

³⁵De nī ncuñatin yā cuāhān yā ñuū Jericó. De iin tēe cuáá ndēē dē yuhú íchí, jícān dē caridad.

³⁶De nī jini dē jā yáha cuāhā nchivī cuāhān ji, de nī jicā tūhún dē nā cuá cúu jā cuāhān ndá ji.

³⁷De nī ncāhān ndá ji jíín dē jā Jesús, tēe ñuū Nazaret, yáha yā cuāhān yā.

³⁸Ñúcuán de nī ncana cóhó dē: Jesús, maá ní jā cúu ní tatā rey David, cundáhvī inī ní sāán, ncachī dē.

³⁹De ndá nchivī jā cuāhān ichi núū, nī ncāhān ji nūū dē jā ná cāsī dē yuhú dē. Sochi víhí cā nī ncana jee dē: Maá ní jā cúu ní tatā rey David, cundáhvī inī ní sāán vii, ncachī dē.

⁴⁰De nī jencuiñī Jesús, de nī ncachī yā jā ná quíji nchivī jíín dē. De tá nī nquenda dē, de nī jicā tūhún yā dē:

⁴¹¿Nā cuá cúnī nū jā sāhá nī ndóhó? ncachī yā. De nī ncāhān dē: Jā ná ndúnijīn tīnūú sá cúnī sá, Señor, ncachī dē.

⁴²De nī ncāhān Jesús jíin dē: Ná ndúnijīn tīnūú nú túsaá. Chi nī ncandíja nú jā cuu nasāhá vāha nī ndóhó, de suu cúu jā ní nduvāha nú, ncachī yā.

⁴³De nī ndunijīn-ni tīnūú dē, de nī jēcuniquīn dē yā, de nácuetáhvī dē nūū Yāā Dios. De ndihi nchivī jā ní jinī, suni nī ncāhān jī jā vāha ndasí Yāā cúu Yāā Dios.

Tūhun Zaqueo

19 ¹De nī nquīvi Jesús inī ñuū Jericó, de nī nchāha yā-ni cuāhān yā.
²De ñúcuán íyó iin tēe cuicá, nání dē Zaqueo, de cúñáhnú dē nūū ndá tēe stútú xūhún renta.

³De cúni dē cūndēhé dē ní iin cúu Jesús. Sochi nduú ní ncúu, chi cuāhā nchivī nī jasī jī nūū yā, de liquī dē-ni.

⁴De jínu dē nī jēcōsō nūú dē. De nī ncaa dē xīnī iin tiūhndú tácu cunī dē nūū yā, chi ñúcuán yāha yā quīhīn yā.

⁵De tá nī nquenda yā ñúcuán, de nī nūcūndēhé yā nūū dē, de nī ncāhān yā: Zaqueo, ñamā nuu nú, chi cánuú jā quendōo nī vehe nú mitan, ncachī yā.

⁶Ñúcuán de ñamā-ni nī nuu dē, de nī ncusiī ndasí inī dē, de nī jeca dē yā cuāhān dē jíin yā vehe dē.

⁷De nī jinī ndá nchivī jā súcuán nī ncuu, de nī ncāhān jī sīquī yā jā cuāhān yā ndōo yā vehe iin tēe sáhá cuāchi.

⁸Ñúcuán de nī nūcuīñī Zaqueo, de nī ncāhān dē jíin maá Jētohō ō: Señor, mitan de ndihi ndatíñú jā névāha sá, cuāha sá sava nūū nchivī ndāhvī, de tú nī scāa cā sá nī jīcān sá xūhún nūū nchivī, de nacuāha sá cūmī jā súcuán nūū jī, ncachī dē.

⁹De nī ncāhān Jesús: Mitan de vehe yáhá ja nī ncācu iin tēe jā má tánū tāhvī dē, chi nī ncandíja dē tá cúu nūū ní ncandíja tatā dē Abraham.

¹⁰Chi nduhū, Yāā nī nduu tēe, vāji nī nánducú nī nchivī jā ní ntānū tāhvī, de scācu nī jī, ncachī yā.

Tūhun yátá sīquī ūxī mozo jíin xūhún

¹¹De nūū ndá nchivī jā ní jinī ndá tūhun yáhá nī ncāhān Jesús iin tūhun yátá jā stēhēn yā nāsa coo quīvī nenda yā. Chi ja nī ncuñatin yā Jerusalén, de jáni inī ndá jī jā mitan ñúhún quijéhé jā tatúnī yā sáhá Yāā Dios.

¹²De nī ncāhān yā: Iin tēe cúñáhnú nī jēhēn jīcá dē incā nación, tácu nīhīn tīñú dē jā cuu dē rey, de nenda dē jā tatúnī dē.

¹³De jondē ncháha ca quīhīn dē, de nī ncana dē ūxī mozo dē, de nūū iin iin jī nī jēhe dē iin xūhún jā ndēē yāhvī ndasí. De nī ncāhān dē jíin jī: Satíñú ndá nú tácu nducuahā xūhún yáhá juni quīhīn nī de nenda nī, ncachī dē.

¹⁴De ndá nchivī nación dē, quítī inī ji jínī ji dē, de nī ntají ji sava tēe ndíso tíñú, cuāhān yātā dē jā cāhān: Nduú jétahān inī nchivī ñuū sá jā cuāha ní tiñu nū tēe yáhá jā cuu dē rey ndá sá, ncachī.

¹⁵De vísō sūcuán de nī nīhīn tíñú dē jā cuu dē rey, de nī nenda dē ñuū dē. De tá nī nenda dē de nī ndacu dē jā ná quíji ndá mozo jā ní jēhe dē xūhún nū, tácu cunī dē nāsaa nī nīhīn iin iin ji sīquī.

¹⁶De nī nquenda iin mozo nū dē, de nī ncāhān ji: Señor, iin xūhún jā ní ntaji ní nū sá, nī nduu ūxī, ncachī ji.

¹⁷De nī ncāhān maá rey: Vāha mozo cúu nú, de vāha nī nsāhá nú. Chi nī squíncuu vāha nú jín iin tiñu lúlī-ni, de mitan de sāhá nī jā cuñáhnú nú tatúnī nū nū ūxī ñuū jā tíin nī, ncachī dē.

¹⁸De nī nquenda incā mozo, de nī ncāhān ji: Señor, iin xūhún jā ní ntaji ní nū sá, nī nduu ūhūn, ncachī ji.

¹⁹De suni nī ncāhān dē jín mozo ñúcuán: De ndóhó, suni cuñáhnú nú tatúnī nū nū ūhūn ñuū jā tíin nī, ncachī dē.

²⁰De nī nquenda incā mozo, de nī ncāhān ji: Señor, yáhá nataji sá xūhún ní, chi nī nchuvāha sá inī iin pañito.

²¹Chi nī nchūhú sá ní, chi tēe xēen cúu ní. Chi cuāhā cā náquehen ní nsūú cā jā ní ntaji ní, de cuāhā cā cúnī ní nsūú cā jā cuu sāhá mozo ní, ncachī dē.

²²Ñúcuán de nī ncāhān rey: Mozo nēhén cúu nú túsaá, de jín tūhun jā ní ncachī nū yáhá de sāhá ndāa ni jā íyó cuāchi nú jāá nduú ní nsátíñú nú jín xūhún nī. Chi jání inī nū jā tēe xēen cúu nī, de cuāhā cā náquehen nī nsūú cā jā ní ntaji nī, de cuāhā cā cúnī nī nsūú cā jā cuu sāhá mozo nī.

²³¿Túsaá de nūcu nduú ní nchíhi nú xūhún nī vísō nū banco? De tá nenda nī de nanihīn nī xūhún nī jondē jín sēhe xūhún nīcu, ncachī dē.

²⁴Ñúcuán de nī ncāhān dē jín ndá nchivī íñi ñúcuán: Candeē nū xūhún jīñā nū ji, de cuāha nú nū mozo ja névāha ūxī, ncachī dē.

²⁵De nī ncāhān nchivī ñúcuán jín dē: Señor, nduú chi ja névāha dē ūxī, ncachī ji.

²⁶De nī ncāhān tucu rey: Cāhān nī jín ndá nú jā nchivī ja névāha, sa quiiji cā nū ji, de cuāhā cā cunevāha ji. Sochi nchivī jāá nduú névāha, sa cujiyo-ni jacū jā névāha ji.

²⁷De ndá tēe jā jínī ūhvī nduhū, jāá nduú ní jétahān inī dē jā cuu nī rey dē, cuácuēca ndá nú dē quiiji dē yáhá. De cahnī nū ndá dē cunī nī, ncachī dē, ncachī Jesús.

Jā ní nquīvi Jesús Jerusalén

(Mt. 21.1-11; Mr. 11.1-11; Jn. 12.12-19)

²⁸De tá nī ndihi nī ncāhān yā ndá tūhun yáhá, de nī jica cā yā jā cuāhān yā ciudad Jerusalén.

29De tá nī ncuñatin yā ñuū Betfagé jíin ñuū Betania, ñatin nūū íyó yucu nání Olivos, de nī ntají yā ūū tēe scuáha jíin yā jā quíhīn dē.

30De nī ncachī yā nūū dē: Cuáhán ñuū lulí jā íyó ichi nūū. De tá nī nquīvi nú de cunī nū iin burro núhnī tī, jā nī iin tēe ncháha ca cosō dē tī. De nandají nú tī quiji nú jíin tī.

31De tú ní iin cātūhún nūcu nándají nú tī, de cachī nū: Maá Jētohō ō jīni ñúhún yā tī, cachī nū, ncachī yā.

32De cuāhān ndúū tēe jā ní ntají yā, de nī nīhīn dē tá nī ncachī yā.

33De tá nándají dē tī, de nī ncāhān ndá jētohō tī jíin ndúū dē: ¿Nūcu nándají nú burro nī? ncachī ji.

34De nī ncāhān ndúū dē: Maá Jētohō ō jīni ñúhún yā tī.

35De nī nenda ndúū dē jíin tī nūū Jesús. De nī nchisó ndá dē sōō dē sīqui burro, de nī nchisó dē Jesús sīqui tī.

36De juni jīca yā cuāhān yā jíin tī, de scāā ndá nchivī sahma ji inī ichi.

37De tá nī ncuñatin yā nūū cúun ichi yucu Olivos, de ndihi nchivī cándíja jā níquīn ji yā, nī nquijéhé ji cúsiī inī ji, de nácana jee ji Yāā Dios sīqui ndācá tiñu ñáhnú jā ní jīnī ji nī nsāhá yā.

38De cáhān ndá ji: Vāha ndasí Yāā cúu Rey jā vāji jíin tiñu maá Jētohō ō Yāā Dios. Chi sáhá yā jā ndúmanī ō jíin Yāā Dios jā ndéē andiví, de vii ndasí cúñáhnú Yāā Dios, ncachī ndá ji.

39Núcuán de sava tēe fariseo jā íyó māhñú nchivī cuāhā, nī ncāhān dē jíin yā: Maestro, cāhān ní nūū ndá nchivī jā níquīn ji níhín jā ná cāsī ji yuhú ji, ncachī dē.

40De nī ncāhān Jesús: Cáhān nī jíin ndá nú jā tú ndá nchivī yáhá casī ji yuhú ji, de ndācá yūū chi cana jee, ncachī yā.

41De tá nī ncuñatin yā Jerusalén, de nī ndēhé yā, de nī jacu yā sīqui.

42De nī ncāhān yā: Ndá ndóhó nchivī Jerusalén, ndasí nī ncuu inī nī jā ná jícūhun inī nū jā cuu ndumanī nū jíin Yāā Dios sáhá nī. De sīqui jāá nduú cándíja ndá nú, de mitan chi mā cūú jícūhun inī nū.

43Chi quiji quīvī jā coo tūndóhó, de ndá nchivī jā jīnī ūhvī ndóhó, cuicó ndúū ji ñuū nū, de casī cutú ji jíin yūū, de ndācá lado nenda ji sīqui nū.

44De ndihi vehe scúnúu ji, de cahñī ji ndá nú. De mā sndóo ji nī iin vehe jā cosō tāhán cā yūū. Chi nī nquiji nī jondē nūū Yāā Dios jā scācu nī ndá nú, de nduú ní ncándíja nú, ncachī yā.

Jā ní ntavā yā nchivī inī templo

(Mt. 21.12-17; Mr. 11.15-19; Jn. 2.13-22)

45De nī nquīvi yā inī patio templo cāhnú, de nī nquijéhé yā távā yā ndá nchivī jā jéen quiti de náxícó nūū nchivī jā sōcō ji.

⁴⁶De nī ncāhān yā jín ji: Yósō nūū tutū ī jā cāhān Yāā Dios: Vehe nī chi vehe nūū jīcān táhvī cúu, cáchī Yāā Dios. Sochi ndá ndóhó chi modo yavī cava jācuīhná nī nasāhá nú, ncachī yā.

⁴⁷De ndiquivī nī stéhēn yā tūhun inī templo. De ndá sūtū cúñáhnú jín ndá tēe stéhēn ley janahán jín ndá tēe cúñáhnú nūū nchivī ciudad, ndúcú ndá dē modo nāsa cahnī dē yā.

⁴⁸De nduú ní nīhīn dē modo sāhá dē, chi ndiviī nchivī jétáhvī ndasí ji nīni ji tūhun cāhān yā.

Siquī jā ndíso tíñú Jesús

(Mt. 21.23-27; Mr. 11.27-33)

20 ¹De iin quivī stéhēn yā tūhun nūū ndá nchivī inī templo, de nācani yā tūhun jā scácu Yāā Dios nchivī. De ndá sūtū cúñáhnú, jín tēe stéhēn ley janahán, jín tēe ñáhnú jā ndácu tiñu, nī nquenda ndá dē nūū yā.

²De nī jīcā tūhún dē yā: Cachī, ¿ní jondē nī nīhīn tíñú nú jā sáhá nú tiñu yáhá? ¿De ní iin nī ntee tiñu ndóhó jā sáhá nú súcuan? ncachī ndá dē.

³De nī ncāhān Jesús: Saá-ni nduhū suni cātūhún nī ndá nú iin tūhun. Cachī nūū nī:

⁴¿Ní iin nī ntee tiñu siquī Juan jā ní scuénduté dē? ¿A Yāā Dios, á ndá tēe? ncachī yā.

⁵Ñúcuán de nī natúhún ndá máá dē: ¿Nāsa cāhān ō? Tú cachī ō jā Yāā Dios nī ntee tiñu ñúcuán siquī Juan, de cāhān dē jín ó: ¿Túsaá de nājēhē cúu jāá nduú ní ncándíja ndá nú jā ní ncāhān dē?

⁶De tú cāhān ō jā nchivī nī ntee tiñu siquī dē, de ndihi nchivī cahnī ji yóhó jín yūū, chi cándíja ji jā tēe nī nacani tūhun Yāā Dios nī ncuu ndíja Juan, ncachī ndá dē jín táhán dē.

⁷De nī ncāhān dē jín Jesús jāá nduú jínī dē ní iin nī ntee tiñu siquī Juan jā ní scuénduté dē.

⁸Ñúcuán de nī ncāhān Jesús: De saá-ni nduhū, suni mā cāchī nī nūū nū ní iin nī ntee tiñu siquī nī jā sáhá nī tiñu yáhá, ncachī yā.

Tūhun yátá siquī ndá tēe nēhén jā sátíñú nūū yūcū uva

(Mt. 21.33-44; Mr. 12.1-11)

⁹De nī nquijéhé Jesús cāhān yā tūhun yátá yáhá jín nchivī: Iin tēe nī nchuhun dē cuāhā yūcū uva nūū ñuhun dē. De nī sndóo dē nūū sava tēe jā sátíñú nūū, de cuu sava dē ndihā jín. De nī nquehen dē ichi jā cuāhān nahán dē incā ñuū.

¹⁰De maá tiempo jā ndutútú uva, de nī ntají dē iin mozo cuāhān nūū ndá tēe sátíñú ñúcuán, tácu naquehen dē sava ndihā uva. De ndá tēe ñúcuán nī ncani dē mozo, de nī natají uun dē ji cuānohōn ji.

¹¹De tēe xíí uva nī ntají dē incā mozo cuāhān. De ndá tēe sátiñú, suni nī ncāhān nāvāha dē nūū ji, de nī ncani dē ji, de nī natají uun dē ji cuānohōn ji.

¹²De tēe xíí uva nī ntají tucu dē incā mozo cuāhān. De ndá tēe sátiñú suni nī stácuēhé dē mozo ñúcuán, de nī scúnu dē.

¹³Ñúcuán de nī ncāhān tēe xíí uva: ¿Nāsa sāhá nī? Ná tájí nī sēhe nī, sūchí jā mānī ni jíín, chi sanaā de cuetáhvi ndá dē ji, ncachī dē.

¹⁴Sochi ndá tēe sátiñú, tá nī jinī dē jā vají ji, de nī ncāhān ndá dē: Tēe xíí táhvi cúu jā vají ñúcuán. Ná cáhni ō ji, de ndōo táhvi ji coo ó, ncachī ndá dē.

¹⁵De nī ntavā ndá dē ji yuhú ñúhún, de nī jahnī dē ji, ncachī yā. Ñúcuán de nī jicā tūhún yā ndá dē: ¿Túsaá de nāsa sāhá tēe xíí uva jíín ndá tēe sátiñú?

¹⁶Nenda dē de cahnī dē ndá tēe ñúcuán, de cuāha dē ñuhun jā cáá uva nūū sava cā tēe sátiñú nūū, ncachī yā. De tá nī jinī ndá nchivī tūhun yáhá, de nī ncāhān ji: Aī, vāha de tú mā cōó cuitī súcuán vii, ncachī ji.

¹⁷De ndéhé maá yā nūū ji, de nī ncāhān yā: ¿Túsaá de á jícūhun inī ndá nú tūhun yáhá jā yósō nūū tutū īi, jā nduhū cúu tá cúu iin yūū? Chi cáchi tutū:

Yūū jā ní squéne yichī ndá tēe jā sáhá vehe,
yūū yáhá nduu jā quituu squínā vehe.

Cáchī tutū.

¹⁸De nchivī jāá nduú cándíja, ndoho ji tá cúu nūū ndóho nchivī jā jícó cáva sīquī yūū de táhnū ji. De quivī jā sáhá ndāā Yāā Dios cuāchi, de nchivī jāá nduú ní ncándíja, cundoho ji tá cúu nūū ndóho nchivī jā níncava iin yūū sīquī ji de cúndihī ji sáhá, ncachī yā.

Sīquī xūhún renta

(Mt. 21.45-46; 22.15-22; Mr. 12.12-17)

¹⁹Ñúcuán de ndá sūtū cúñáhnú jíín ndá tēe stéhēn ley janahán, cúnī dē tiin dē yā maá hora ñúcuán. Chi nī jícūhun inī ndá dē jā sīquī ndá máá dē cúu jā ní ncāhān yā tūhun yátá sīquī ndá tēe jā sátiñú nūū uva jíín ndá tēe sáhá vehe. Sochi nduú ní ncúu tiin dē yā, chi yúhú dē jā quītī inī nchivī.

²⁰Ñúcuán de nī ntají ndá dē sava tēe cuāhān jā cūndéhé yuhū dē yā. De tēe ñúcuán chi sáhá-ni ndá dē jā tēe ndāā cúu dē. De ndúcú dē sáhá dē jā cāhān yā iin tūhun jā nīhīn dē cuāchi sīquī yā, de quisiáha dē yā nūū tēe cúu gobernador.

²¹De nī ncāhān ndá dē jíín yā: Maestro, jíín ndá sá jā cāhān vāha ní, de ndāā stéhēn ní. De nduú sáhá ní cuenta nāsa cúu iin iin nchivī, chi inuú-ni sáhá ní jíín ndá ji. De stéhēn ndāā ní nāsa squíncuu nchivī nūū Yāā Dios.

22Túsaá de cachī ní: ¿A íyó vāha jā chunáá ó xūhún renta nūū rey nación Roma jā tīn nación maá ó, á nduú? ncachī ndá dē.

23De nī jinī yā jā cúnī ndá dē stáhvī dē yā, de nī ncāhān yā jín dē: ¿Nājēhē cúu jā jító túnī ndá nú nduhū?

24Stéhēn iin xūhún ná cúndēhé nī. ¿Nā tēe cúu jā ndēē nūū xūhún yáhá, de nā sívī cúu jā ndēē yáhá? De nī ncāhān ndá dē: Rey ñúcuán cúu.

25Ñúcuán de nī ncāhān yā jín ndá dē: Túsaá de nacuāha nú nūū rey ñúcuán jā cúu cuenta dē, de nacuāha nú nūū Yāā Dios ndācá jā cúu cuenta maá yā, ncachī yā.

26De ndá tēe ñúcuán nduú ní ncúu nīhīn dē cuāchi sīquī yā jín nī iin tūhun jā cáhān yā, nī jinī ndá nchivī. De nī nsāhvi inī ndá dē jā ndíchī nī scócóo yā tūhun ñúcuán, de nduú cā ní ncāhān dē.

Jā ní jicā tūhún ndá dē sīquī jā natecū ndiyi

(Mt. 22.23-33; Mr. 12.18-27)

27Ñúcuán de sava tēe grupo saduceo nī nquenda dē nūū yā. De ndá tēe ñúcuán cáchī dē jāá nduú nátecū cuitī ndiyi.

28De nī ncāhān dē jín yā: Maestro, de Moisés nī ntee dē nūū tutū jā névāha ó: Tú iin tēe cuū dē, de ndōo ñasíhī dē, de tú nduú ní íyo sēhe dē jín ña, túsaá de cánuú jā ñanī dē nacieca ñasíhī dē, de sēhe dē jā coo jín ña nūcuīñī jī nūū ndiyi ñanī dē, cáchī tutū.

29Túsaá de nī íyo ūjā ñanī. De tēe xíhna ñúhún nī jeca dē iin ñahan. De nī jīhī dē, de nduú nā sēhe dē ní íyo.

30De tēe uū nī nacieca dē ña. De suni nī jīhī dē, de nduú nā sēhe dē ní íyo.

31De saá-nī tēe unī nī nacieca dē ña, de jondē jín ndihújā dē, de nī jīhī ndá dē, de nī iin dē nduú nā sēhe dē ní íyo.

32De jā sándihī de nī jīhī ñahan ñúcuán.

33Túsaá de quīvī natecū ndiyi, ¿de ní iin dē cuu ña ñasíhī dē? Chi ndihújā dē nī ndēē jín ña, ncachī ndá tēe saduceo.

34Ñúcuán de nī ncāhān Jesús jín ndá dē: Ñayiví yáhá chi quétáhán tēe jín ñahan.

35De ndá nchivī vāha jā natecū jī de quīvī jī andiví, mā cuēcá cā jī táhán jī ñúcuán, chi nduú cā nā tūhun jā quétáhán tēe jín ñahan coo.

36De nī mā cúu cuitī cā jī, chi coo jī tá cúu ndá ángel Yāā Dios. De sēhe Yāā Dios cuu jī, chi jā nī natecū jī.

37De suni maá Moisés cáhān dē jā natecū ndiyi, chi nī ntee dē nūū tutū nāsa nī ncāhān yā jín dē māhñú yūcū jā cáyū ñuhūn. Chi nī ncāhān dē jā cúu yā Yāā Dios ndiyi Abraham jín Isaac jín Jacob. De jā ní ncāhān dē súcuán cúu jā cáchī dē jā tēcū ndá ndiyi.

38 Chi vísō ja nī jīhī ndá ji, sochi técū ji nūū íyó maá yā, chi cúu yā Yāā jā sáhá jā técū nchivī ní cání, ncachī yā jín ndá dē.

39 De jacū tēe stēhēn ley janahán nī ncāhān dē: Vāha nī ncāhān ní Maestro, ncachī dē.

40 De nduú cā ní nchúndeé inī ndá dē jā cātūhún dē yā.

Siqui jā cúu Cristo tatā David

(Mt. 22.41-46; Mr. 12.35-37)

41 De nī ncāhān yā jín ndá dē: ¿Nāsa cúu jā cáchī nchivī jā Cristo cúu tatā rey David?

42 Chi maá David súcuán nī ncāhān dē tūhun yā nūū tutū Salmo:

Maá Jētohō ō Yāā Dios nī ncāhān yā jín Jētohō ni, Yāā quiyi:

Cundeē nū lado cuáhá nī nūū cuñáhnú nú,

43 de ná sáhá nī jā candeē nū poder ndācá jā jínī ūhvī ndóhó.

Ncachī Yāā Dios. Ncachī David.

44 Túsaá de vísō chíjin tatā David cacu Cristo, de nī ncāhān dē Jētohō dē yā, chi jondē nūū Yāā Dios vāji yā, ncachī yā.

Jā ní ncāhān yā jā íyó cuāchi ndá dē

(Mt. 23.1-36; Mr. 12.38-40; Lc. 11.37-54)

45 De nī ncāhān yā jín ndá tēe scuáha jín yā, de suni nī jini ndá nchivī:

46 Coto má cándija ndá nú ndá tēe stēhēn ley janahán. Chi cúsi inī ndá dē jica nuu dē jín sahma cání jā stēhēn jā cuñáhnú dē, jín jā cáhān yínúhún nchivī dē nūū yáhvi. De jétahān inī ndá dē cundeē dē nūū silla yínúhún cā inī vehe īi sinagoga, jín silla yínúhún cā nūū íyó vico jā yáji nchivī.

47 De cāndeē dē vehe ndá ñahan quéndōo ndáhvī. De nahán jícān táhvī dē tácuca canī inī nchivī jāá nduú nā cuāchi dē. Ndá tēe yáhá chi sa víhí cā ndoho dē castigo, ncachī yā.

Tūhun jā ní nsōcō ñahan viuda xūhún

(Mr. 12.41-44)

21 ¹De íyó yā inī templo, de nī jinī yā nūū ndá nchivī cuicá jā chúhun ji cuāhā xūhún inī ndá jātūn nūū sócō ji.

²De suni nī jinī yā nūū iin ñahan viuda jā ndóho ndáhvī. De nī nchuhun ña ūū centavo lulí inī iin jātūn.

³De nī ncāhān yā: Ndāā cáhān nī jín ndá nú jā cuāhā cā nī nsōcō ñahan viuda ndáhvī yáhá nsūú cā jā ní nsōcō ndá cā nchivī.

⁴Chi ndá máá ji nī nsōcō ji jā ní ndōo nūū xūhún cuáhā ji. De ñahan yáhá, vísō ndáhvī ndóho ña, de nī nchuhun ña ndihi jā cutecū ña, ncachī yā.

Jā ní ncachī yā jā naā templo

(Mt. 24.1-2; Mr. 13.1-2)

⁵De sava dē nī ncāhān dē jā viī cáá templo cāhnú, chi nī ncuvāha jíín ndācá yūū viī jíín ndācá jā ní nsōcō nchivī. Nūcuán de nī ncāhān yā:
⁶Ndihi jā ndéhé ndá nú yáhá, quiji quivī jā má cóso tāhán cā ni iin yūū, chi ndihi tānī, ncachī yā.

Nā seña coo tá cuācuñatin jīnu ñayiví

(Mt. 24.3-28; Mr. 13.3-23; Lc. 17.22-25, 31)

⁷De nī jīcā tūhún ndá dē yā: Maestro, ¿nā quivī coo ndācá jā ní ncachī ní jā coo? ¿De nā seña coo tá ja ñatin squíncuu ndá jā ní ncachī ní? ncachī dē.
⁸De nī ncāhān yā: Coto má stáhvī ndá nchivī ndóhó. Chi quiji cuāhā tēe jíín sívī nī jā stáhvī, de cāhān dē: Maá nī cúu Cristo. De suni cāhān dē: Ja nī nquenda quivī ndihi ñayiví, cachi dē. De mā cándíja ndá nú dē.
⁹De tá nihīn nū tūhun jā ndācá lado íyó guerra jíín jā nénda nchivī síquī ndá tēe ndíso tíñú, de mā cúyūhú nú, chi cánuú jā xihna cā súcuán coo, de ni mā jínu ñamā quivī jā ndihi ñayiví, ncachī yā.
¹⁰De nī ncāhān cā yā: Nenda nación síquī incā nación, de nenda ñuū síquī incā ñuū jā canāá.
¹¹De cháhá chúcuán tāan ndasí, de coo tāmā jíín cuēhē xēen. De coo ndá seña cāhnú ichi andiví jā cuyūhú ndasí nchivī cunī ji.
¹²De jondē ncháha ca coo ndá tiñu yáhá, de cunī ūhvī ji ndá nú, de tiin ji ndóhó. De quisiáha ji sava nú ndācá vehe īī sinagoga jā cāhān ji cuāchi síquī nū. De chihi ji sava nú vecāa. De quisiáha ji sava nú nūū ndá rey jíín gobernador, de cāhān ji cuāchi síquī nū síquī jā cándíja nú nduhū.
¹³De jā súcuán coo, de cūtē nuu cā tūhun nī, chi nacani nú nūū ndá ji.
¹⁴Túsaá de cuhun inī ndá nú jā má nacani tūha inī nū nāsa scócóo nú tūhun nūū ndá dē jā cācu nú.
¹⁵Chi maá nī taji nī tūhun ndíchí jā cāhān nū, tácuā nchivī jā jínī ūhvī ndóhó, mā cúndéé ji jíín nú ni mā cūú cāhān ji síquī nū.
¹⁶De jondē tatá ndá nú, naná nú, ñanī nū, táhán nú, jíín amigo nū, nastúu ji ndóhó nūū nchivī xēen. De sava nú cahnī ji.
¹⁷De ndācá nchivī chi quītī inī ji nūū nū jā síquī nduhū.
¹⁸Sochi ni iin ixi xínī nū mā náā, chi coto yā ndá nú.
¹⁹De tú cuiñi nihin nú jíín tūhun nī, de cutecū nū níí cání.
²⁰De tá nī jinī nū jā ní jicó ndúū ndá soldado yúñúū Jerusalén, de jīcūhun inī nū jā ja ñatin naā ciudad nūcuán.
²¹Nūcuán de nchivī ndéē Judea, ná cúnu ji caa ji yucu quihīn ji. De nchivī ndéē Jerusalén, ná quée ji quihīn ji. De nchivī ndéē jondē rancho, mā nándicó ji ciudad.

22 Chi ndá quivī ñúcuán cuāha Yāa Dios castigo nūū nchivī jā síquī cuāchi ji, tácuá quee ndaā ndá tūhun jā yósō nūū tutū.

23 De quivī ñúcuán nācā ndáhvī ndoho ndá ñahan ñúhún sēhe, jín ñahan ndéca ñiquín, chi mā cūú cunu ñamā ña. Chi xēen ndasí coo tūndóhó inī ñayiví, de quiji castigo xēen síquī nchivī yáhá.

24 De sava ji cuū nūū guerra, de sava ji quihīn preso jondē ndá cā nación. De nchivī ndá cā nación tatúnī nihin ji nūū nchivī Jerusalén, jondē ndihi tiempo jā jēhe Yāa Dios tūhun jā tátúnī ji.

Nāsa coo quivī tá nenda Yāa nī nduu tēe

(Mt. 24.29-35, 42-44; Mr. 13.24-37)

25 Ñúcuán de coo seña nūū ncandiī jín nūū yōō jín nūū tiūūn. De inī ñayiví de quiji tūndóhó xēen síquī nchivī ndācā nación. De cunēhén inī ji de cuyūhú ji jā nihin xēen mar de scuísō ndasí ndute mar.

26 De cuū sōō sava nchivī jā cuyūhú ji jā ndétu ji ndācā tūndóhó jā quiji síquī ñayiví. De jondē ndācā jā jīca andiví chi quisi.

27 Ñúcuán de cunī ndá nchivī nūū maá nī, Yāa nī nduu tēe, nenda nī jín vīcō, de cundiso nī cuāhā poder, de viī ndasí cuñáhnú nī.

28 De tá nī nquijéhé ndá tiñu yáhá, de ndeé coo inī ndá nú, de cunuū nū andiví, chi ja ñatin scácu yā ndá nú, ncachī yā jín ndá dē.

29 De suni nī ncāhān yā tūhun yátá yáhá: Cūndēhé ndá nú nāsa sáhá ñutun higo jín ndá cā ñutun.

30 Tá jínī ndá nú jā ní nquijéhé nácōco yūcū ji, de ja jínī nū ja nī ncuñatin tiempo ihní.

31 De suni súcuan tá cunī ndá nú jā ní nquijéhé ndá tiñu yáhá, ñúcuán de jīcūhun inī nū ja nī ncuñatin quivī tatúnī Yāa Dios.

32 De ndāā cáhān ni jín ndá nú jā má cúū ndihi nchivī jā cunī ndá tūndóhó yáhá, chi jondē quee ndaā ndihi tá ncachī nī.

33 Andiví jín ñayiví chi naā, sochi ndācā tūhun cáhān ni mā náā, chi quee ndaā ndihi.

34 De coto má stívī ndá nú maá nú jā sáhá nú ndá cuāchi, jín jā jīni nú, jín jā cutéñú nú jín ndācā jā cutecū nū, tácuá mā quijí quivī ñúcuán iin sanaā-ni síquī nū.

35 Chi tá cúu nūū núu iin trampa, súcuan jīnū tūndóhó síquī nchivī jā ndēē níí cáhnú ñayiví.

36 Tú súcuan de ndito coo nú, de níní cācān táhvī nū, tácuá cuu cācu nú nūū ndācā tūndóhó jā quiji, de cuu cuiñi nú nūū maá nī, Yāa nī nduu tēe, ncachī yā.

37 De ndiquiví stéhēn yā tūhun inī templo, de ndācā jacuāā nī jēndōo yā yucu nání Olivos.

³⁸De ndācá stēēn nehēn quíji ndá nchivī nūū yā inī templo jā cunini ji tūhun stēhēn yā.

Jā ní scāni táhán ndá dē tūhun jā tiin dē Jesús

(Mt. 26.1-5, 14-16; Mr. 14.1-2, 10-11; Jn. 11.45-53)

22 ¹Ñúcuán de nī ncuñatin vico pascua jā yáji nchivī stātílā jāá nduú nā levadura yíhí.

²De ndá sūtū cúñáhnú jíin ndá tēe stēhēn ley janahán, nī nducú yuhū dē modo nāsa cahnī dē Jesús, chi yúhú ndá dē jā quītī inī nchivī.

³De nī nquīvi Satanás inī ánō Judas jā nastúu dē yā. De suni nání dē Iscariote, de cúu dē iin táhán ndihúxī ūū tēe apóstol.

⁴De nī jēhēn dē nī natúhún dē jíin ndá sūtū cúñáhnú jíin ndá tēe ndíso tíñú inī templo jā nāsa nastúu dē yā nūū ndá tēe ñúcuán.

⁵De nī ncusiī inī ndá dē, de nī nquee yuhú dē jā cuāha dē xūhún nūū Judas.

⁶De nī jetáhvī Judas, de nī nducú dē modo nāsa nastúu yuhū dē yā hora jāá nduú nā nchivī íyó.

Jā ní jaquīn yā Cena yā

(Mt. 26.17-29; Mr. 14.12-25; Jn. 13.21-30; 1 Co. 11.23-26)

⁷De nī nquenda maá quīvī vico jā yáji nchivī stātílā jāá nduú nā levadura yíhí, de suni quīvī ñúcuán jáhnī ji ticāchí lúlí tá cúu nūū ní ndacu Yāa Dios jā sāhá ji vico pascua.

⁸De Jesús nī ntají yā Pedro jíin Juan quīhīn dē, de nī ncāhān yā jíin dē: Cuáhán de sāhá tūha nú jā cuxíní ó vico pascua, ncachī yā.

⁹De nī jīcā tūhún ndúū dē yā: ¿Ní cúu nūū cúnī ní jā quísāhá tūha sá? ncachī dē.

¹⁰De nī ncāhān yā jíin dē: Cuáhán ndúū nū ñuū ñúcuán de tá nī nquīvi nú de jēcutáhán nú jíin iin tēe ndíso quīyi ndute. De cuniquīn nū dē quīhīn nū jíin dē vehe nūū ndīvi dē.

¹¹De cāhān nū jíin tēe xívēhe ñúcuán: Vāji sá cáchī Maestro: ¿Ní iin cuarto vehe ní cuāha núú ní jā cuxíní yā vico pascua jíin ndá tēe scuáha jíin yā? cachī nū.

¹²Ñúcuán de stēhēn dē iin cuarto cāhnú jondē xīnī vēhé nūū ja íyó tūha, de ñúcuán sāhá tūha nú jā cuxíní ó, ncachī yā.

¹³De cuāhān ndúū dē, de nī nihīn dē tá cúu nūū ní ncachī yā. De nī nsāhá tūha dē jā cuxíní yā vico pascua.

¹⁴Ñúcuán de nī nquenda hora jā cuxíní, de nī nquenda Jesús, de nī jēcundeē yā nūū mesa jíin ndá tēe cúu apóstol.

¹⁵De nī ncāhān yā jíin ndá dē: Nī ncuu ndasí inī nī jā cuxíní nī jíin ndá nú vico pascua yáhá, mitan ncháha ca cuū nī.

16 Chi cáhān ni jín nū jā má cājí cuitī cā ni vico pascua, chi jondē tá quenda quivī jā tatúnī Yāā Dios nī ñayiví, sá de cajī tucu nī, ncachī yā.

17 De nī nquehen yā iin vaso ndūxi uva, de xihna cā nī nacuetáhvī yā nū Tatá yā, de nī ncāhān yā: Quehen ndá nū vaso yáhá, de coho nū jín táhān nū.

18 Chi cáhān ni jín ndá nū jā jondē mitan de mā cōhó cā ni ndūxi uva, chi jondē quenda quivī jā tatúnī Yāā Dios nī ñayiví, sá de coho tucu nī, ncachī yā.

19 De nī nquehen yā stātílā, de nī nacuetáhvī yā, de nī scuáchi yā, de nī jēhe yā nū ndá dē. De nī ncāhān yā: Yáhá cúu yiqui cúñu nī jā sōcō ni jā chunáā nī cuāchi ndá nū. De níní cajī ndá nū súcuan jā nūcūhun inī nū jā ní jihī ni jā jēhē nū, ncachī yā.

20 De suni súcuan nī nsāhá yā jín vaso ndūxi uva, tá nī ncuu nī ncuxíní yā. De nī ncāhān yā: Yáhá cúu nīñi ni jā sōcō ni jā cúu trátū jeé, de cati jā ndundoo cuāchi ndá nū.

21 De mitan chi tēe nastúu nduhū, ndēē dē jín nī nū mesa yáhá.

22 Chi nduhū, Yāā nī nduu tēe, jāndāā cúu jā quíhīn ni cuū ni, tá cúu nū ní nsāhá ndāā Yāā Dios jā súcuan coo. De nācā xēen cundoho tēe jā nastúu nduhū, ncachī yā.

23 Nūcuán de nī nquijéhé ndá dē jícā tūhún táhān dē ní iin dē cúu jā nastúu dē yā.

Jā ní ncāhān ndá dē sīquī ní iin dē cúñáhnú cā

24 Nūcuán de nī ncāhān ndasí ndá dē sīquī ní iin dē cúñáhnú cā nū táhān dē.

25 De nī ncāhān Jesús jín ndá dē: Rey ndācá nación chi ndácu nīhin ndá dē tiñu nū nchivī jā tíin dē, de cáhān ndá ji jā tēe sáhá vāha cúu ndá tēe jā cúñáhnú nū ji.

26 Sochi ndá máá nū, chi mā cōó nū súcuan. Chi tú ní iin nū cúñáhnú cā, de sa nasāhá lulí nū maá nū. De tú ní iin nū ndácu tiñu, de sa nasāhá nū maá nū tēe jā jétíñú táhān.

27 ¿De ní iin cúu jā cúñáhnú cā, á tēe yājī nū mesa, á tēe jáni cōhō? ¿A nsūú tēe jā yājī nū mesa cúu jā cúñáhnú cā? Sochi nduhū, nsūú súcuan cúu nī, chi nī nasāhá nī maá nī tá cúu tēe jā jétíñú nchivī, chi vāji nī sáhá nī jā nīhin táhvī ji.

28 De ndá máá nū cúu tēe jā níní íyó jín nī ndācá quivī jā ndóho nī tūndóhó.

29 Túsaá de tá cúu nū ní nsāhá Tatá nī jā tatúnī ni, suni súcuan sáhá nī jā tatúnī ndá nū.

30 De cajī ndá nū coho nū jín nī inī ñuū nū tatúnī ni. De cundee nū iin iin mesa jā sáhá ndāā nū tiñu ndihúxi ūū tatā Israel, ncachī yā.

Jā ní ncachī yā jā yūhú Pedro cāhān dē jā jíni dē yā

(Mt. 26.31-35; Mr. 14.27-31; Jn. 13.36-38)

31De suni nī ncāhān maá Jētohō ō jíin Simón Pedro: Simón, cunini nú, chi nī jicān Satanás ndá nú jā coto túnī ji ndóhó tá cúu nūū síjin trigo, de stúu ní iin nú cúu modo paja jā nayūhú nú, de ní iin nú cúu modo trigo jā cándíja nīhin nú.

32De nī jicān táhvī ni jēhē nū, tácuā mā náyūhú nú jā má cándíja cā nū. De tá nī nacani tucu inī nū, de scúja nú inī ndá táhán nú jíin tūhun nī, ncachī yā.

33De nī ncāhān dē jíin yā: Señor, ja íyó tūha sá jā quīhīn sá jíin ní vecāa vísō ná cúū sá jíin ní, ncachī dē.

34De nī ncāhān yā: Pedro, cāhān ni jíin nú jā jondē ncháha ca cana lohló mitan, de yūhú nú jā tiin nchivī ndóhó, de cachī nū ūnī vuelta jāá nduú jíin nū nduhū, ncachī yā.

Jā ní ncuñatin cunī yā tūndóhó

35Ñúcuán de nī jicā tūhún yā ndá dē: Tá nī ntají nī ndá nú nī jēhēn nū jāá nduú ní ndíso nú ñunu ni itīn xūhún ni nījān, ¿de á nī iyo iin jā ní ncumanī nūū nū? ncachī yā. De nī ncāhān ndá dē: Nī iin nduú ní ncúmanī.

36De nī ncāhān yā: Sochi mitan de sa cāhān ni jā cundiso nú ñunu nú, de saá-ni itīn xūhún. De tēe jāá nduú névāha espada jā coto dē maá dē, ná xícó dē sōō dē de quehen dē.

37Chi cāhān ni jíin ndá nú jā quiqi quīvī jā cundoho ó tūndóhó, chi cánuú quee ndaā tūhun yáhá jā cāhān nūū tutū sīquī ni: Sāhá nchivī jíin yā tá cúu nūū sáhá ji jíin ndá tēe sáhá cuāchi xēēn, cáchi tutū. Chi ndācā tūhun yósō ñúcuán jā cāhān sīquī ni, quee ndaā ndihi, ncachī yā.

38Ñúcuán de nī ncāhān ndá dē: Señor, yáhá íyó ūū espada, ncachī dē. De nī ncāhān yā jíin ndá dē: Ja ndóo cā yáhá-ni, ncachī yā.

Jā ní jicān táhvī yā nūū huerto Getsemaní

(Mt. 26.36-46; Mr. 14.32-42)

39De nī nquee yā cuāhān yā yucu Olivos, tá-ni sáhá yā. De ndá tēe scuáha jíin yā, nī jēcuniquīn dē yā cuāhān dē jíin yā.

40De tá nī nquenda yā ñúcuán, de nī ncāhān yā jíin dē: Cācān táhvī ndá nú jā chindeé yā ndóhó jā má sáhá nú cuāchi tá coto túnī jānēhén ndóhó, ncachī yā.

41De nī jica yā jacū nūū ndá dē, tá iin medida jā quenda yūū jā squéne ó. De nī jēcuiñī jítí yā, de nī jicān táhvī yā suha:

42Tatá, tú cúnī ní de sáhá jíyo ní tündóhó yáhá jā má quījī sīquī sá. Sochi nsūú jā cúnī maá sá, chi jā cúnī maá ní ná cóo, ncachī yā.

43De nī nquenda iin ángel andiví nūū yā, de nī jēhe fuerza nūū yā.

44De ndóho yā chi cúcuécá ndasí inī yā jā quiji tündóhó sīquī yā, de nī nducú ndéé cā yā nī jīcān táhvī yā. De nī jēhe tāān yā, de too nūū ñuhún modo yúyú náhnú nīñī.

45De tá nī nacuiñī yā jā ní jīcān táhvī yā, de nī nenda yā nūū ndá tēe scuáha jín yā. De nī jinī yā jā quíxīn ndá dē, chi nduú cā íyó ndéé inī dē cācān táhvī dē sīquī jā cúcuécá ndasí inī dē.

46De nī ncāhān yā jín dē: ¿Nūcu quíxīn ndá nú? Nacōo de cācān táhvī nū jā chindeé yā ndóhó jā má sáhá nú cuāchi jā coto túnī jāñēhén ndóhó, ncachī yā.

Jā ní ntiin ndá dē Jesús

(Mt. 26.47-56; Mr. 14.43-50; Jn. 18.2-11)

47De juni cāhān cā yā súcuan, de nī nquenda cuāhā nchivī. De tēe nánī Judas, iin táhān jā úxī ūū tēe scuáha jín yā, yósō nūú dē nūū nchivī vāji dē. De nī nquenda dē jondē nūū Jesús, de nī ntechuhú dē yā, de súcuan nī nastúu dē yā.

48De nī ncāhān Jesús jín dē: Judas, ¿á jín jā téchuhú nú nduhū cúu jā nástúu nú nduhū, Yāā nī nduu tēe? ncachī yā.

49De ndá tēe íyó jín yā, nī jinī dē jā súcuan nī nquijéhé cúu, de nī ncāhān dē jín yā: Señor, ¿á nenda ndá sá sīquī ndá dē jín espada? ncachī dē.

50De iin dē nī stācuēhé dē mozo maá sūtū cúñáhnú cā, chi nī jehndē dē sōho lado cuáhá.

51De nī ncāhān Jesús: Siáā, ná jēncuiñī, ncachī yā. De nī ntee yā ndahá yā sōho mozo, de nī nasāhá vāha yā dē.

52Sá de nī ncāhān yā jín ndá sūtū cúñáhnú jín ndá tēe ndíso tíñú inī templo jín ndá tēe ñáhnú jā ní nquenda ndá dē jā tiin dē yā: ¿De va tēe cuíhná cúu nī jā vāji ndá nú sīquī nī jín machete jín ñutun, á naá cúu?

53Ndācá quivī nī iyo nī jín ndá nú inī templo cāhnú, de nduú ní ntiin ndá nú nduhū. De mitan de nī nquenda hora jā tiin nú nduhū jín jā sáhá nú ndá tiñu jā ndācu jāñēhén jā ndéē nūū neē, ncachī yā.

Jā ní ncachī Pedro jāá nduú jínī dē yā

(Mt. 26.57-58, 69-75; Mr. 14.53-54, 66-72; Jn. 18.12-18, 25-27)

54De nī ntiin ndá dē yā cuāhān dē jín yā vehe sūtū cúñáhnú cā. De Pedro chi jícá-nī níquín dē yā.

55De ndá policía nī stāhān dē ñuhūn inī patio, de nī jicó ndúū dē yúñúhūn ndéē dē. De suni nī jēcundeē Pedro jín ndá dē.

56De iin ñahan sátiñú vehe ñúcuán, nī jinī ña nūū dē jā ndéē dē yúñúhūn. De nī ndēhé vāha ña nūū dē, de nī ncāhān ña: Tēe yáhá chi suni nī jica dē jíin tēe ñúcuán, ncachī ña.

57De maá dē nduú ní ncachī dē, chi nī ncāhān dē: Nduú jinī ni tēe ñúcuán tíhī, ncachī dē.

58De nī ncunúú jacū cā, de nī jinī tucu incā dē nūū Pedro, de nī ncāhān dē: Ndóhó chi suni táhán ndá tēe ñúcuán cúu nú, ncachī dē. De nī ncāhān Pedro: Nsúú cúu nī lílū, ncachī dē.

59De nī ncuu tá iin hora cā, de nī ncāhān ñihin incā dē: Jāndáā ndija jā tēe yáhá nī jica dē jíin tēe ñúcuán, chi suni tēe región Galilea cúu dē, ncachī dē.

60De nī ncāhān Pedro: Nduú jinī cuitī ni nā tūhun cáhān nū lílū, ncachī dē. De juni súcuán cáhān cā dē, de nī ncana-ni lohló.

61Ñúcuán de nī ndicó cóto maá Jētohō ō, de nī ndēhé yā nūū Pedro. De nī nūcūhun inī dē tūhun jā ní ncāhān yā jíin dē: Jondē tá ncháha ca cana lohló, de yūhú nú de cachī nū ūnī vuelta jāá nduú jinī nū nduhū.

62De nī nquee dē cuāhān dē, de nī jacu ndasí dē jā ní ncachī dē jāá nduú jinī dē yā.

Jā ní nsāhá catá ndá dē nūū yā

(Mt. 26.67-68; Mr. 14.65)

63De ndá tēe jā jíto Jesús, nī nsāhá catá dē nūū yā, de nī ncani dē yā.

64De nī jasí ndá dē nūū yā, de nī ncani dē nūū yā, de nī ncāhān dē: Cachī, ní iin cúu jā ní ncani ndóhó, ncachī dē.

65De cuāhā cā tūhun súcuán nī ncāhān nāvāha ndá dē nūū yā.

Jā ní iñi Jesús nūū junta ndá tēe cúñáhnú cā

(Mt. 26.59-66; Mr. 14.55-64; Jn. 18.19-24)

66De tá nī ncunijīn, de nī ncutútú ndá tēe ñáhnú jā ndácu nūū nchivī hebreo, jíin ndá sūtū cúñáhnú, jíin ndá tēe stéhēn ley janahán. De cuāhān ndá dē jíin yā nūū junta, de ñúcuán de nī jīcā tūhún dē yā:

67Cachī, ¿á maá nú cúu Cristo jā ní ntají Yāā Dios? ncachī dē. De nī ncāhān yā jíin dē: Vísō ná cáchī ni jā suu nī cúu, de mā cándíja cuitī ndá nú.

68De saá-ni tú cātūhún maá nī ndá ndóhó, de suni mā scócóo nú nūū ni, ni mā siáā nū nduhū.

69De nduhū, Yāā nī nduu tēe, ndācá quivī jā quiji de cundee ni lado cuáhá maá Yāā íyó poder, ncachī yā.

70Ñúcuán de ndihi dē nī jīcā tūhún dē yā: ¿De á maá nú cúu Sēhe Yāā Dios túsaá? ncachī dē. De nī ncāhān yā jíin dē: Suu cúu nī, tá cúu nūū cáhān ndá nú, ncachī yā.

⁷¹Ñúcuán de nī ncāhān ndá dē: ¿Nā testigo cā jīni ñúhún ó túsaá? Chi nī jini ndācá ó jín yuhú maá dē jā cāhān nāvāha dē jā cúu dē Sēhe Yāa Dios, ncachī ndá dē.

Jā ní iñi Jesús nū Pilato

(Mt. 27.1-2, 11-14; Mr. 15.1-5; Jn. 18.28-38)

23 ¹Ñúcuán de nī nacuiñi ndihi ndá dē, de cuāhān dē jín yā nū Pilato.

²De ñúcuán nī nquijéhe ndá dē cāhān tūhún dē cuāchi sīquī yā: Nī nīhīn ndá sá tēe yáhá jā snénda dē nchivī sīquī ndá tēe cúñáhnú. De cāhān dē jāā nduú vāha jā cuāha ndá sá xūhún renta nū rey nación Roma jā tátúnī nū nación sá. De suni cāhān dē jā maá dē cúu Cristo, Rey jā ní ntají Yāa Dios, ncachī ndá dē.

³Ñúcuán de Pilato nī jīcā tūhún dē yā: ¿A maá nú cúu Rey nchivī hebreo? De nī ncāhān yā: Suu cúu nī, tá cúu nū cāhān nū, ncachī yā.

⁴De nī ncāhān Pilato jín ndá sūtū cúñáhnú jín ndá nchivī cuāhā: Nduú nī iin tūhun stívī cāhān tēe yáhá jā nīhīn nī cuāchi sīquī dē, ncachī dē.

⁵De víhī cā nī ncāhān ndá dē: Tēe yáhá snénda ndasí dē nchivī sīquī ndá tēe cúñáhnú jín tūhun jā stéhēn dē ní Judea. Chi nī nquijéhe dē stéhēn dē jondē Galilea de mitan de jondē yāhá, ncachī dē.

Jā ní iñi Jesús nū Herodes

⁶De tá nī jini Pilato jā Galilea cāhān ndá dē, de nī jīcā tūhún dē tú tēe región Galilea cúu yā.

⁷De tá nī ncachī ndá dē jā cúu yā tēe Galilea, de nī ndacu dē jā ná quíhīn ndá dē jín yā nū Herodes, tēe cúu gobernador Galilea. Chi quivī ñúcuán suni íyó Herodes Jerusalén.

⁸De tá nī jini Herodes nū Jesús, de nī ncusiī ndasí inī dē, chi ja nī ncuu cuāhā tiempo jā cúnī dē cūndēhé dē yā. Chi nī nīhīn dē tūhun yā, de ñúhún inī dē jā sāhá yā iin tiñu ñáhnú cunī dē.

⁹De nī jīcā tūhún dē yā cuāhā tūhun, de nduú ní scócóo yā nī iin tūhun nū dē.

¹⁰De suni íñī ndá sūtū cúñáhnú jín ndá tēe stéhēn ley janahán, de nīhīn nī ncāhān ndá dē cuāchi sīquī yā.

¹¹Ñúcuán de Herodes jín ndá soldado dē nī ncāhān nēhén dē jín yā, de nī nsāhá catá dē nū yā, chi nī nchuhun dē yā iin sahma fino jā cúu sahma rey. De Herodes nī ndacu dē jā ná quínasiáha dē yā nū Pilato.

¹²De maá quivī ñúcuán nī ndumanī tāhán Pilato jín Herodes, chi quivī yātā nī nquītī nū tāhán inī ndúu dē.

Jā ní nsāhá ndāā ndá dē jā cahnī dē yā

(Mt. 27.15-26; Mr. 15.6-15; Jn. 18.38-19.16)

13Ñúcuán de nī ncana Pilato ndá sūtū cúñáhnú jíín ndá tēe ndíso tíñú jíín ndá cā nchivī, nī ndutútú ji.

14De nī ncāhān dē: Nī nquisiáha ndá nú tēe yáhá nūū nī, jā cáchī ndá nú jā snénda dē nchivī sīquī gobierno. De ja nī stíchī nī dē, nī jīnī jínúū ndá nú. De nduú ní níhīn nī nī iin cuāchi sīquī dē tá cúu nūū cáhān ndá nú.

15De nī Herodes nduú ní níhīn dē, chi nī natajī tucu dē tēe yáhá nūū nī. Chi nduú ní nsāhá cuitī dē nī iin cuāchi jā cuū dē.

16Túsaá de ná cuáha nī castigo dē de siáā nī dē quihīn dē, ncachī Pilato.

17De íyó costumbre jā ndācá vico pascua siáā Pilato iin preso, nā-nī tēe cúnī nchivī.

18De ndá nchivī cuāhā, iin nuú nī ncana jee ji: Ná cúū tēe jīñā, de siáā ní Barrabás, ncachī ji.

19De Barrabás yíhī dē vecāa sīquī jā ní snénda dē nchivī sīquī gobierno nī ncanāá ji inī ciudad, de nī jahnī dē ndīyi.

20De Pilato cúnī dē siáā dē Jesús, de nī ncāhān tucu dē jíín nchivī.

21De víhī cā nī ncana jee ndá ji: Cata caa ní dē yīcā cruz, ná cúū dē, ncachī ji.

22De nī ncāhān tucu dē jíín ji vuelta ūnī: ¿Nā cuāchi nī nsāhá dē túsaá?

Nduú ní níhīn cuitī nī nī iin cuāchi sīquī dē jā cuū dē. Túsaá de ná cuáha nī castigo dē, de siáā nī dē quihīn dē, ncachī Pilato.

23Sochi víhī cā nī ncana jee ndá nchivī, de nī ncāhān níhīn ji jā ná cúū yā yīcā cruz. De ndá máá ji jíín ndá sūtū cúñáhnú, nī ncana jee ndasí ji. De nī ncundeé ji nī scāhān ji Pilato jā ná cúū yā.

24Ñúcuán de nī ndacu Pilato jā ná cóo tá cúu nūū cúnī ndá ji.

25De nī nsiáā dē tēe jā jícān ndá ji, tēe jā yíhī vecāa sīquī jā ní snénda dē nchivī sīquī gobierno, de nī jahnī dē ndīyi. De nī jēhe dē tūhun jā ná cúū Jesús tá cúu nūū cúnī ji.

Jā ní jata caa dē yā yīcā cruz

(Mt. 27.32-44; Mr. 15.21-32; Jn. 19.17-27)

26De cuāhān ndá soldado jíín yā jā cahnī dē yā yīcā cruz. De nī níhīn ndá dē iin tēe ñuū Cirene, nání dē Simón, vāndijī dē jā ní jēhēn dē rancho. De nī ntee ndá dē tiñu tēe ñúcuán jā cuiso dē cruz yā quihīn dē yātā yā.

27De cuāhā ndasí nchivī níquīn ji yātā yā cuāhān ji. De suni cuāhā ñahan níquīn ña yā de jácu cóhó ña jā cúcuécá inī ña jēhē yā.

28De nī ndicó cóto Jesús nūū ndá ña, de nī ncāhān yā: Ndá ndóhó ñahan Jerusalén, mā cuācú nú jēhē nduhū, chi sa jēhē maá nú jíín ndá sēhe nú cuacu nú.

²⁹Chi quiji quivī jā coo tūndóhó xēen sīquī nū, de cachī ndá nú: Nācā ndetū ndá ñahan númā, jín jāá nduú ní scácu sēhe, jín jāá nduú ní ndéca ñiquín, chi nduú sēhe ña jā tahúhvī inī ña jā ndoho ji, cachī ndá nú.

³⁰De quivī ñúcuán de quijéhé nchivī cāhān ji jín ndá yucu: Ndicó cáva sīquī ndá nī tácu cuū nī. De saá-ni jín ndá lómō: Casī sīquī ndá nī, cachī ji.

³¹Chi tú sáhá xēen ndá ji nduhū jāá nduú nā cuāchi nī, de nā oncā cúu ndá nchivī ñúcuán jā má cōó xēen sīquī ji, chi ndihi ji íyó cuāchi, ncachī yā.

³²De suni cuāhān ndá dē jín ūū tēe jā ní nsáhá cuāchi xēen, jā suni cuū dē jín yā.

³³De nī nquenda ndá dē lugar jā nání Yiqui Xínī, de ñúcuán nī jata caa dē yā yīcā cruz. De suni nī jata caa dē ndúū tēe jā ní nsáhá cuāchi xēen yīcā ūū cā cruz, iin dē lado cuáhá yā, de incā dē lado sátín yā.

³⁴De juni jata caa ndá dē yā, de nī ncāhān Jesús: Tatá, cune cáhnú inī ní nūū ndá dē, chi nduú jínī dē nā cuá cúu jā sáhá dē, ncachī yā. De nī ntavā ndá soldado suerte sīquī sahma yā, nāsa nīhīn iin iin dē.

³⁵De íní ndá nchivī ñúcuán, ndéhé ji nūū yā. De ndá tēe ndíso tínú suni nī ncāhān yīchī dē nī jinī dē yā: Tú incā nchivī nī scácu dē, de ná scácu dē maá dē mitan, de tú ndāā jā Cristo jā ní nacāji Yāā Dios cúu dē, ncachī ndá dē.

³⁶De saá-ni ndá soldado, nī nsáhá sácá dē yā, chi nī ntandēē dē nūū yā, de nī jēhe dē vinagre iyá jā coho yā.

³⁷De nī ncāhān dē jín yā: Tú maá nú cúu Rey nchivī hebreo, de scácu nú maá nú, ncachī ndá dē.

³⁸De suni nī iyo iin tūhun jā ndēē xīnī cruz yā jā cāhān nā sīquī nī jīhī yā, de suha yósō jín letra griego jín latín jín hebreo: Yáhá cúu Rey nchivī hebreo, cáchi.

³⁹De iin tēe jā ndíta caa jín yā jā ní nsáhá cuāchi xēen, nī ncāhān nāvāha dē nūū yā: Tú maá nú cúu Cristo, de scácu nú maá nú de suni scácu nú ndúū nī, ncachī dē.

⁴⁰Sochi incā dē nī ncāhān dē nūū táhān dē: ¿A nduú yúhú nú Yāā Dios? Chi iin nuú-ni ndóho ó jín Yāā yáhá.

⁴¹De maá ó chi vātu-ni ndóho ó, chi yáhá nīhīn ō castigo sīquī tiñu néhén jā ní nsáhá ó. Sochi Yāā yáhá chi nī iin cuāchi nduú ní nsáhá yā, ncachī dē.

⁴²De nī ncāhān dē jín yā: Jesús, nūcūhun inī ní sāán tá quenda quivī jā tatúnī ní, ncachī dē.

⁴³Ñúcuán de nī ncāhān Jesús jín dē: Jāndāā cāhān nī jín nú jā mitan de cundēē nū jín nī andiví nūū viī ndasí cáá, ncachī yā.

Jā ní jīhī Jesús

(Mt. 27.45-56; Mr. 15.33-41; Jn. 19.28-30)

⁴⁴De nī ncuu tá cahūxī ūū, de nī ncunēē níí cáhnú jondē cahūnī.

⁴⁵De nī ncutuún ncandii. De sahma jā ndíta caa jā ndásī cuarto īī inī templo cāhnú, nī ndātā-ni sava sava.

⁴⁶Ñúcuán de nī ncana jee Jesús: Tatá, naquehen ní ánō sá. De súcuán nī ncāhān yā, de nī jīhī yā-ni.

⁴⁷De tēe nación Roma jā cúu capitán, nī jinī dē jā súcuán nī ncuu, de nī ncāhān dē jā cúñáhnú ndasí Yāā Dios, de ncachī dē: Jāndāā ndija jā tēe nduú nā cuāchi cúu tēe yáhá, ncachī dē.

⁴⁸De ndiviī nchivī jā íní ñúcuán nī jinī ji ndācá jā ní ncuu, de nī ncani ji ndahá ji ndica ji jā táhúhvī inī ji, de nī ndicó cóo ndá ji cuānohōn ji.

⁴⁹De ndá nchivī jā jínī tāhán jín yā, jín ndá ñahan Galilea jā ní jica jín yā, íní jícá ña ndéhé ña ndācá jā ní ncuu.

Jā ní nchiyuhū dē Jesús

(Mt. 27.57-61; Mr. 15.42-47; Jn. 19.38-42)

⁵⁰De nī iyo iin tēe vāha tēe ndāā, nání dē José. De tēe ñuū Arimatea ndáñuū Judea cúu dē. De cúu dē iin táhán ndá tēe hebreo jā sáhá junta cúñáhnú cā.

⁵¹De suni ñúhún inī dē jā quiji quivī jā tatúnī Yāā Dios, de nduú ní jétahān inī dē jā ní nsāhá ndāā junta jā cuū Jesús.

⁵²De tēe ñúcuán nī jēhēn dē nūū Pilato, de nī jicān dē yiqui cúñu Jesús.

⁵³De nī snúu dē yā yicā cruz, de nī nchusúcún dē yā iin sahma cuijín. De nī nchiyuhū dē yā inī iin yavī jā ní ncaān yicā iin cava, nūū ncháha ca quihi ndiyi.

⁵⁴De quivī ñúcuán cúu jā sátūha nchivī, chi jañíni ñúcuán cúu jā quíjéhé quivī nátātú.

⁵⁵De ndá ñahan jā ní nquiji jín yā jondē Galilea, nī jēhēn ña jín José, de nī jinī ña yavī cava ñúcuán, jín nāsa nī nchiyuhū ndá dē yā.

⁵⁶De cuānohōn ndá ña vehe ña, de nī nsāhá tūha ña ndá perfume jín aceite yūcū jēhēn āsīn. De nī natātú ña quivī nátātú, tá cúu nūū ndácu ley Yāā Dios.

Jā ní natecū Jesús

(Mt. 28.1-10; Mr. 16.1-8; Jn. 20.1-10)

24 ¹De nehēn ndasí quivī domingo de nī jēhēn ndá ñahan ñúcuán nūū yíyuhū Jesús, de née ña ndá perfume jín aceite jā ní nsāhá tūha ña. De suni cuāhān sava cā ñahan jín ña.

²De tá nī nquenda ndá ña, de nī jinī ña ja nī ncujiyo yūū jā ndásī yuhú yávī ndiyi.

³De nī nquivi ndá ña yavī, de nduú cā ní jínī ña yiqui cúñu Jētoho ō Jesús.

⁴De nī ncunēhén inī ña ndéhé ña jāá nduú cā ndīyi. Sá de nī jinī ña ūū ángel Yāa Dios jā cáá tá cáá tēe, nī jēcuiñī yā xiín ña, de ñúhún yā sahma jā jéndūtē.

⁵De nī nchūhú ndasí ndá ña, de nī jiquindeyi ña nūū ñúhún. De nī ncāhān ndúū ángel ñúcuán jíin ña: ¿Nūcu sa nūū yíyuhū ndīyi nánducú ndá nú Yāa tēcū?

⁶Nduú cā yā yáhá, chi ja nī natecū yā. De nūcūhun inī ndá nú nāsa nī ncāhān yā jíin nú tá nī iyo cā yā jíin nú región Galilea.

⁷Chi nī ncachī yā jā maá yā, Yāa nī nduu tēe, cánuú natūu yā nūū ndá tēe íyó cuāchi, jā tiin dē yā cahnī dē yā yīcā cruz, de nūū únī quivī de natecū yā, ncachī ndúū ángel.

⁸Ñúcuán de nī nūcūhun inī ña ndá tūhun jā ní ncāhān Jesús.

⁹De nī nquee ndá ña nūū ní nchiyuhū yā, de cuānohōn ña. De nī nacani ña ndācá tūhun yáhá nūū ndihúxī iin apóstol jíin nūū ndá cā dē.

¹⁰De ndá ñahan jā ní nacani tūhun yáhá nūū ndá tēe apóstol, cúu ña María ñuū Magdala, jíin Juana, jíin María naná Jacobo, jíin sava cā ña.

¹¹Sochi ndá tēe apóstol chi jáni inī dē jā tūhun naā cúu jā cáhān ña, de nduú ní ncándíja dē.

¹²De vísō sūcuán de nī nquee Pedro, de jínu dē cuāndēhé dē nūū ní nchiyuhū yā. De nī jito nihni dē inī yavī, de nī jinī dē jā maá-ni cā sahma cuijín cáá. De cuānohōn dē vehe dē, de sáhvi inī dē nī jinī dē jāá nduú cā yā.

Jā ní natúhún yā jíin ūū dē ichi cuáhān Emaús

(Mr. 16.12-13)

¹³De suu quivī ñúcuán cuāhān ūū táhān dē iin ñuū nání Emaús, jā née tá ūxī iin kilómetro jíin ciudad Jerusalén.

¹⁴De nátúhún ndúū dē sīquī ndācá tiñu jā ní ncuu ñúcuán.

¹⁵De juni nátúhún dē de jícā tūhún táhān de, de maá Jesús nī ncuñatin yā yātā dē, de jícā yā cuāhān yā jíin dē.

¹⁶De nī nsāhá jíin dē jāá nduú ní nácunī dē yā vísō ndéhé dē nūū yā.

¹⁷De nī ncāhān yā jíin dē: ¿Nā tūhun cúu jā nátúhún ndúū nū juni jícā nú? ¿De nājēhē cúu jā cúcuécā inī nū? ncachī yā.

¹⁸De iin dē jā nání Cleofas nī ncāhān jíin yā: Ndihi cuitī nchivī jínī ji ndācá tiñu jā ní ncuu inī Jerusalén ndá quivī yáhá. ¿De á mátúhún-ni ní cúu jā ní nquenda ní yáhá jāá nduú jínī ní nā cuá cúu jā ní ncuu? ncachī dē.

¹⁹De nī jícā tūhún yā dē: ¿De nā cuá cúu jā ní ncuu? ncachī yā. De nī ncāhān ndúū dē jíin yā: Jesús tēe ñuū Nazaret, nī nacani yā tūhun Yāa Dios, de jíin poder Yāa Dios nī nsāhá yā ndá tiñu ñáhnú de nī nacani yā tūhun, nī jinī Yāa Dios jíin ndá nchivī.

- 20 De ndá sūtū cúñáhnú jín ndá tēe cúñáhnú nū sá, nī nastúu ndá dē yā nū ndá tēe Roma, de nī nsāhá ndā ndá tēe ñúcuán jā cuū yā yīcā cruz.
- 21 De ndá máá sá chi nī ñūhun inī sá jā maá yā scácu nchivī nación maá sá Israel nū nchivī Roma nīcu. De sīquī ndá tiñu yáhá, de íyó incā tūhun. Chi mitan ja íyó ūnī quīvī jā ní jīhī yā.
- 22 De sava ñahan jā jínī táhán sá jín, nī nacani ña iin tūhun jā sáhvi ndasí inī sá, chi nī ncachī ña jā ní natecū yā. Chi nehēn ndasí nī jēhēn ndá ña yavī ndīyi ñúcuán.
- 23 De nduú cā ní jínī ña yiqui cúñu yā. De nī nenda ndá ña nū ndá sá, de nī ncachī ña jā ní jínī ña ūū ángel Yāā Dios nī nquenda nū ña, de nī ncachī ángel jā ní natecū Jesús.
- 24 Sá de nī jēhēn sava táhán sá yavī ndīyi, de nī jínī dē jā súcuán íyó tá cúu nū ní ncāhān ndá ña, sochi nduú ní jínī cuitī ndá dē nū yā, ncachī ndúū dē.
- 25 Ñúcuán de nī ncāhān maá yā jín dē: Tēe jāá nduú jícūhun cuitī inī cúu ndúū nū. Nācā ūhvī cándíja nú ndācá tūhun Cristo jā ní ncāhān ndá tēe nī nacani tūhun Yāā Dios janahán.
- 26 ¿A nduú cánuú jā súcuán ndoho Cristo ndācá tūndóhó yáhá, de sá de quīnohōn yā nū viī ndasí nduñáhnú yā? ncachī yā.
- 27 De nī nacani cájī yā ndá tūhun jā yósō nū tutū īi jā cáhān sīquī maá yā. De nī nquijéhé yā jín tūhun jā ní ntee Moisés, de nī ncāhān cā yā tūhun jā ní ntee ndá cā tēe nī nacani tūhun yā janahán.
- 28 De tá nī jīnū ndá dē ñū nū cuáhān dē, de Jesús nī nsāhá yā-nī jā quíhīn cā yā.
- 29 De nī ndeē tuu ndúū dē yā, nī ncāhān dē jín yā: Ndōo ní vehe sá, chi ja nī ñini de ja ñatin cuaā, ncachī dē. Ñúcuán de nī nquīvī yā jā quendōo yā jín dē.
- 30 De tá nī jēcundeē yā nū mesa jā cajī yā jín dē, de nī nquehen yā stāā, de nī nacuetáhvī yā, de nī scuáchi yā, de nī jēhe yā nū ndúū dē.
- 31 De jā sáhá yā súcuán, de modo jā ní nune tīnūú dē, de nī nacunī dē yā. De nī ndoñúhún yā-nī nū dē cuáhān yā.
- 32 De nī ncāhān ndúū maá dē: Jāndāā jā ní ncusiī ndasí inī ō tá nī nacani yā tūhun nū ō ichi, de nī ncachī tūhun cájī yā nāsa cáhān tutū īi, ncachī dē.
- 33 Ñúcuán de ñamā nī naquehen ndúū dē ichi cuānohōn dē Jerusalén. De nī naquetáhán dē jín ndihúxī iin apóstol, íyó tūtú dē jín sava cā táhán dē.
- 34 De nī ncāhān ndá tēe íyó tūtú: Jāndāā ndija jā ní natecū Jētoho ō, de nī nenda nijīn yā nū Simón, ncachī ndá dē.
- 35 Sá de ndúū tēe ñúcuán nī nacani dē tūhun nāsa nī nquetáhán dē jín yā ichi, jín nāsa nī nacunī dē yā tá nī scuáchi yā stāā.

Jā ní nenda yā nūū ndá tēe scuáha jíin yā

(Mt. 28.16-20; Mr. 16.14-18; Jn. 20.19-23)

³⁶De juni súcuán cáhān cā dē ndá tūhun yáhá, de nī jēcuiñī ndeē-ni maá Jesús mähñú ndá dē. De nī ncāhān yā jíin dē: Coó ndeé coo siī inī ndá nú, ncachī yā.

³⁷De nī nchūhú ndasí ndá dē nī jinī dē yā, chi nī jani inī dē jā ánō cúu yā.

³⁸De nī ncāhān yā jíin ndá dē: ¿Nūcu yúhú ndá nú, de nūcu jáni síquí inī nū súcuán?

³⁹Cūndēhé ndahá nī jíin jēhē ni, de cunī nū jā maá nī cúu. Tiin nduhū de cunī nū, chi iin ánō nduú névāha cūñu ni yiqui tá cúu nūū ndéhé nú jā névāha maá nī, ncachī yā.

⁴⁰De tá nī ncāhān yā súcuán, de nī stēhēn yā ndahá yā jíin jēhē yā nūū ní nchīhi ndūyu cāa.

⁴¹De ndasí nī ncusiī inī ndá dē, de sáhvi inī dē. Sochi ncháha ca candíja vāha dē jā maá yā cúu. De nī ncāhān yā jíin ndá dē: ¿A névāha nú jacú jā cajī ni yáhá? ncachī yā.

⁴²Núcuán de nī jēhe ndá dē iin pedazo tiacá táví jíin iin yōcō jā ñúhún ndūxi.

⁴³De nī nquehen yā, de nī nchajī yā nūū ndá dē.

⁴⁴De nī ncāhān yā jíin dē: Ndācá jā ní ndoho nī cúu jā ní ncāhān ni tá nī iyo nī jíin ndá nú saá, jā cánuú quee ndaā ndācá tūhun nī jā yósō nūū tutū ley Moisés, jíin nūū tutū ndá cā tēe nī nacani tūhun Yāa Dios, jíin nūū tutū salmo, ncachī yā.

⁴⁵De nī nacune yā jāá ntúnī ndá dē, tácuā cuu jīcūhun inī dē jā cáhān tutū iī.

⁴⁶De nī ncāhān yā: Súcuán yósō nūū tutū jā súcuán cánuú cundoho nduhū jā cúu nī Cristo, de nūū únī quivī de natecū ni.

⁴⁷De cūtē nuu tūhun nī jā cánuú nacani inī nchivī jā sndóo jī cuāchi jī, tácuā cune cáhnú inī Yāa Dios nūū cuāchi jī. De Jerusalén quijéhé cūtē nuu tūhun yáhá, de quihīn nūū nchivī ndācá nación.

⁴⁸De ndá máá nú cúu tēe jā nacani tūhun sīquí ndācá jā ní jinī nū.

⁴⁹De tetíñú nī Espíritu Santo quiñi yā nūū ndá nú, tá cúu nūū ní nquee yuhú Tatá nī. De quendōo ndá nú Jerusalén cundetu nú jondē nīhīn nū poder Espíritu Santo jā quiñi jondē andiví, ncachī yā.

Jā ní ndaa yā cuānohōn yā andiví

(Mr. 16.19-20; Hch. 1.9-11)

⁵⁰Núcuán de nī nquee yā Jerusalén cuāhān yā jíin ndá dē jondē ñuū Betania. De nī nanee yā ndūū ndahá yā, de nī jīcān táhvi yā jēhē ndá dē.

51De juni jícān táhvī yā jēhē dē, de nī ncujiyo yā-ni nūū ndá dē, nī ndaa yā cuānohōn yā andiví.

52De ndá máá dē chi nī nchiñúhún dē yā. Sá de cuānohōn dē Jerusalén, de cúsiī ndasí inī dē.

53De níní íyó ndá dē inī templo, jícān táhvī dē de nácuetáhví dē nūū Yāā Dios. De nī ncuu. Amén.